145 ISSN 0772-6384
49e jaargang - 3

Ten Mandere

Heemkundige periodiek voor Izegem, Emelgem en Kachtem

MACHINES BOUCHERIE

Machines Boucherie nv
Stuivenbergstraat 106
8870 Izegem
Tel. 051 31 21 41 - Fax 051 30 54 46

STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE

www.strobbe.be color printing

TEN MANDERE

heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

BESTUUR:
Voorzitter en redacteur:
Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99
jean-marie.lermyte@tenmandere.be

Ondervoorzitter :
ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Ere-secretaris :
ROBERT LEROY

Secretaris :
FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31
freddy.seynaeve@tenmandere.be

Penningmeester :
ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69
andre.mistiaen@tenmandere.be

Archivaris :
ANDRE DEMEURISSE
Baronielaan 33, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 58

Adjunct-archivaris:
BERTRAND NOLF
Zevekotestraat 27, 8770 Izegem
tel. 051/30 74 30
bertrand.nolf@tenmandere.be

Hoofdredacteur en webmaster :
BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel. 051/30 03 67
bart.blomme@tenmandere.be

Adjunct-bibliothecaris en redacteur:
JACQUES VIAENE
Bremstraat 7, 8870 Izegem
tel. 051/30 20 56
jacques.viaene@tenmandere.be

Redacteur
Raf VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23
raf.vandenberghe@tenmandere.be

ANDRE BOURGEOIS
Sint-Tillostraat 9, 8870 Izegem
tel. 051/30 19 06
andre.bourgeois@tenmandere.be

CHRISTIAAN DE FORCHE
Nieuwstraat 27/7, 8870 Izegem
tel. 0475/30 56 89
christiaan.de.forche@tenmandere.be

KURT HIMPE
Baronstraat 4, 8870 Izegem
tel. 0486/63 46 13
kurt.himpe@tenmandere.be

e-mail: info@tenmandere.be
URL: www.tenmandere.be

Geert ORGAER,
Karrentrekkers en kruisbestuivers. 50 jaar Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid. 3

Marcel NUIJTTENS,
1944. De septemberdagen in Izegem 21

Dries DE ZAEYTIJD,
Lucien Fertein en andere Izegemse koolputters 41

Raf VANDENBERGHE,
Actueeltjes nr. 72. 2009 in woord en beeld 46

Bertrand NOLF,
De waterput op de Grote Markt van Izegem 57

Jacques VIAENE,
Resultaten van onze enquête 59

Werkten mee aan dit nummer:
Geert Orgaer, Krommestraat 10, 8870 Izegem
Marcel Nuijttens, Boomforeeststraat 39, 8870 Izegem
Dries De Zaeytijd, Winkelsestraat 114, 8860 Lendelede
Raf Vandenberghe, Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
Bertrand Nolf, Zevekotestraat 27, 8870 Izegem
Jacques Viaene, Bremstraat 7, 8870 Izegem

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marie Lermyte, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem.
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.

Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.

Bankrekeningnummer : 472-4353811-45.
Wie het lidmaatschap betaalt (leden € 15, ereleden € 20) ontvangt de drie nummers van de jaargang.

ALGEMEEN NUMMER **145**, 49ste JAARGANG NR. 3 (december 2009)

ERELEDEN 2009

(afgesloten op 1 december 2009)

in Izegem

Acx-Delforce, Elf-Julistraat 18
Allewaert, Luc & Ingrid, Nieuwstraat 27 bus 2
Basisschool Sint-Pieter, Prinsessestraat 15
Berlamont, Paul, Kasteelstraat 38
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwestraat 20
Boucherie, Christiane, Abelestraat 61
Boucherie, N.V., Bart, p.a. Stuivenbergstraat 106
Bourgeois, André, Sint-Tillostraat 9
Bourgeois-Hoste, Geert, Baronielaan 12
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Bruyneel, Roger, Ingelmunstersestraat 57
Cappelle, Nicolas, Vuurkruiserslaan 7
Carette, Adhémar, Sint-Jorisstraat 59
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Claeys, Jozef, Manegemstraat 39
Compernolle-Devlieghere, Etienne, Heibrugstraat 17
Cornillie, Ann, Kruisstraat 4
Debacker, Herman, Henri Dunantstraat 52
Debosschere, Jean-Pierre, Reperstraat 65
Declercq, Rik, Stationsstraat 36
Decoene, Pierre, Kortrijksestraat 319
Decoopman, Dirk, Populierenstraat 8
Deforce, Marie-Claire, Nederweg 55
Derhore, Roger, Rozemondlaan 1
Derluyn, Jan, Meensesteenweg 83
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
De Smedt, Dirk, Boomforeeststraat 3
Desmet, Georges, Visschersdreef 3
De Vlieghere, Luc, Melkmarktstraat 1-3
Dewitte, Erik, Katteboomstraat 21
Dubaere, Ludwig, E.H., Ter Beursplein 1
Duhamel, Frank, Merelstraat 4
Dumoulin, Christiaan, Kerelsstraat 4
Dupont, Jim, Baron de Pélichystraat 34
Dupont, Johan, Lendeleedsestraat 20
Duyck, André, Sint-Jorisstraat 55
Duyvejonck, Jean-Pierre, Bellevuestraat 2
Duyvejonck, Paul, Pieter Baesstraat 23
Eeckhout, Gabriël, Heilig-Hartstraat 7 bus 5
Eeckhout, Geert, Baronielaan 2
Flamez, José, Bosbeekstraat 3
Gevaert-Tant, Filip, Rode Poortstraat 19
Gezinsbond Izegem, Emiel Neirynckstraat 33
Guillemyn, Antoon, Meensesteenweg 90
Gyselinck, Wouter, Baronielaan 56
Handsaeme, Roland, Gentseheerweg 82
Herreman, Danny, Sint-Jansstraat 35
Himpe, Kurt, Baronstraat 4
Hotel-Restaurant Royal, Stationsstraat 3
Houthoofd-Feys, Antoon, Steenovenstraat 9
Huysentruyt-Vandenberghe, Romain, Hogestraat 91
KBC-Bank, Gentsestraat 46
Kemp, Marc, Gentseheerweg 45
Kints-Verhaeghe, Jean-Pierre, Sint-Crispijnstraat 50
Lagae, Wilfried, Edward Dierickstraat 1
Lannoo, Luc, Vlietmanstraat 2
Madou, Chris, Kokelarestraat 89
Maes, Bernard, Gentseheerweg 102
Maeseele, Jef, Rumbeeksestraat 25/1
Malfait, Luc, Schoolstraat 32
Marrannes, Valère, Ingelmunstersestraat 70
Martin-De Meulemeester, Mandelstraat 72
Mattan, Erik, Henri Dunantstraat 45
Missiaen-Debruyne, Hugo, Hondekensmolenstraat 57
Mylle, Gerda, Hondekensmolenstraat 12
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestraat 50
Nollet-Vanneste, Tony, Kardinaal Cardijnlaan 1
Notariaat Loontjes, A. & L., Nieuwstraat 22
Notariaat Sagon, Luc, Gentsestraat 36
Nuijttens, Marcel, Boomforeeststraat 39
Opsomer-Raedt, Maureen, Hogestaat 98
Orgaer, Geert, Krommestraat 12
Pareit, Hans, Nieuwstraat 19
Parochiaal archief Sint-Tillo, Kerkstraat 13
Parochie Sint-Jan-de-Doper, Hogestraat 12
Pattyn, Hélène, Boomforeeststraat 38
Pattyn, Theo, Lindestraat 11
Priem, Hendrik, Henri Dunantstraat 33
Reynders-Frederix, Victor, Wallemotestraat 84
Rommel, Bart, Baronielaan 52
Rommel-Mistiaen, Thierry, Wilgenstraat 15
Ronse, Chris, Vlietmanstraat 6
Rosseel-Pottie, Luc, Molstraat 73
Sagon-Vanden Avenne, Fernand, Gentsestraat 17
Seynaeve, Jozef, Burgemeester Vanden Bogaerdelaan 93
Seynaeve, Paul, Meensesteenweg 191
Sintobin, Philippe, Gentsestraat 34/8
Sintobin, Pol, Meensesteenweg 89
Sintobin, Stefaan, Emiel Neirynckstraat 20
Snoeck, Marc, PVBA, Stationsstraat 38
Spriet, Aurel, Baronstraat 110
Spriet, Christophe, Rumbeeksestraat 47
Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe, Johan, Sint-Jorisstraat 37
Strobbe, Michaël, Groenstraat 5
Strobbe, Firma, Kasteelstraat 1
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentseheerweg 98
Strobbe-Hochepied, Marc, Wallemotestraat 77
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Taeymans, Wilfried, Pieter Baesstraat 11
Terryn-Declercq, Rik, Melkmarkt 2 bus 3
Thibau, Eric, Rozenlaan 75
Vanacker, Robert, Steenovenstraat 10
Vanackere, Herwig, Prinsdomlaan 39

KARRENTREKKERS EN KRUISBESTUIVERS

Geert Orgaer

SRC: Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid, de officiële naam voor de 'cultuurraad'.
In verslagen werd ook SCR of SKR gebruikt (Stedelijke Culturele/Kulturele Raad)

Vanaf 1953 waren er in Izegem enkele 'ingezetenen' die er werk wilden van maken om een officiële adviesraad voor cultuur te installeren. De noodzaak om meer coördinatie op het vlak van podiumkunsten te bekomen, liet zich toen al meerdere jaren voelen. In een artikel in *De Mandelbode* van 3 november 1945 werden de culturele verenigingen opgeroepen geen twee activiteiten op dezelfde dag te laten doorgaan. *'Het ware een grote stap vooruit indien we konden komen tot die overeenkomst tusschen de verschillende maatschappijen onzer stad'.*
Een concrete aanleiding was dat twee Izegemse toneelverenigingen *Het Vlinderke van den Tonele* en *de Van Maerlandt Ghesellen* op dezelfde data hun vertoningen zouden uitvoeren. Geen van beide verenigingen wilde wijken voor de ander; het spreekt voor zich dat een gecoördineerd cultuurbeleid nodig was. Daarenboven moest Izegem een cultuurstad worden en verwachtte men dat het stadsbestuur via een culturele raad de cultuur zou promoten.

Eerste voorzitter: Jozef Tytgat (foto DTM)

Het eerste decennium: voorzitter Jozef Tytgat, schepen

Officieel gebeurde de stichting op 5 maart 1959. In de eerste statuten werden doel en bevoegdheden zo omschreven:
"a. het stadsbestuur in zijn culturele zending bij te staan door het geven van raad en uitbrengen van advies (o.a. bij subsidiëring);
b. het coördineren van de activiteiten van de verschillende culturele verenigingen;
c. het nemen of steunen van initiatieven ter bevordering van het cultureel leven in onze stad;
d. het aanleggen, bijhouden en bewaren van een geschiedkundige en heemkundige documentatie over onze stad."

De culturele raad was nog niet het democratisch verkozen adviesorgaan van vandaag. Van ambtswege maakte de schepen van cultuur er deel van uit; schepen Jozef Tytgat was statutair zelfs de voorzitter. Het College van Burgemeester en Schepenen duidde zes leden aan. Het werden Raphaël Verholle, mevrouw Maria Sintobin-Allewaert, André Bourgeois, Gabriël Eeckhout, Alfons De Jan en Firmin Vandommele. Dat zevental mocht nog eens ten hoogste vijf leden coöpteren. De eerste keer hield men het bij twee: Jules Ghekiere en Rafaël Sabbe.

**** het coördineren van de activiteiten van de verschillende culturele verenigingen***
Met het oog op deze coördinatie werd aanvankelijk wekelijks een culturele kalender gepubliceerd in *De Mandelbode*. Toen dit weekblad verdween en de andere weigerden zo'n kalender op te nemen, en ook wel wegens de moeizame medewerking van de verenigingen, bleef deze doelstelling lang het zorgenkind van de SRC. In 1968 trachtte de raad een oplossing te bieden door een cultureel kalenderbord aan de ingang van het stadhuis aan te brengen en een maandelijkse kalender-folder te verspreiden, toch goed voor telkens tweeduizend exemplaren.

**** het nemen of steunen van initiatieven ter bevordering van het cultureel leven in onze stad***
In dit opzet dient allereerst het stedelijk toneeltornooi vermeld te worden, dat vanaf 1960 tot 1968 elk jaar georganiseerd werd onder de drie, en later - na de fusie met Emelgem - onder de vier plaatselijke toneelverenigingen. De doelstelling was drievoudig. Door premies aan dit tornooi te verbinden wilde men de toneelkringen leefbaar houden (of terug leefbaar maken), de kringen stimuleren

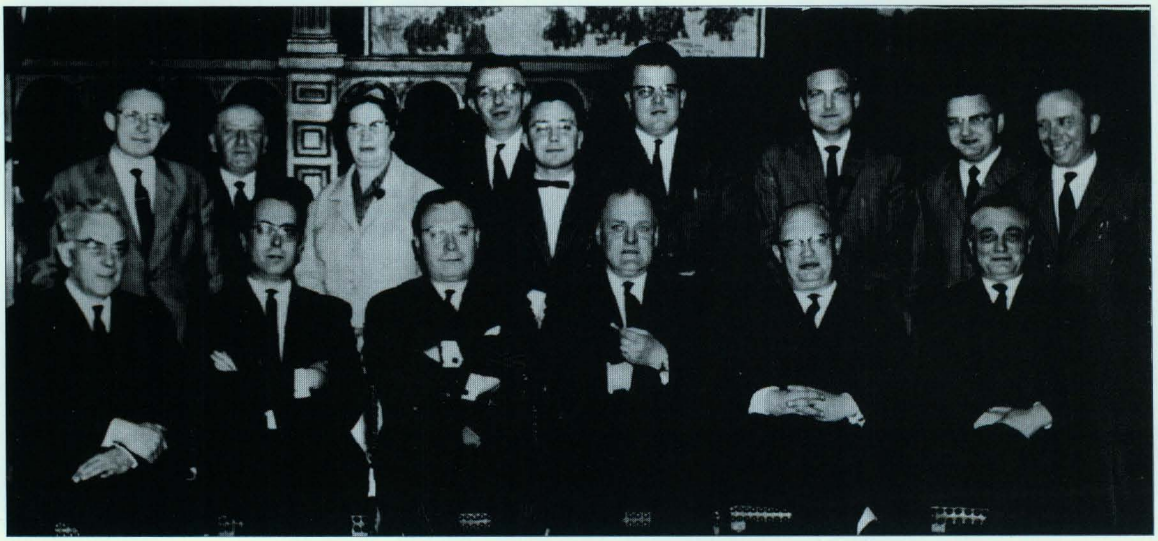

Installatie van de nieuwe cultuurraad in 1965 (foto DTM)

tot hoogstaand toneel en het publiek opnieuw naar de toneelzaal lokken. De concurrentie van de televisie was immers voelbaar in de theaterzalen. De aanpak werkte; het toneelpubliek groeide weer en voor elke productie werden weer twee of meer volle zalen uitverkocht.

Waar de plaatselijke verenigingen tekortschoten, ging de SRC zelf tot bepaalde organisaties over. Zo werden in jaren dat het herfstseizoen zonder opvoeringen van de eigen toneelverenigingen bleef, gastvoorstellingen georganiseerd: Theater Antigone (Kortrijk), Arca-theater (Gent), Beursschouwburg (Brussel), Sint-Rembert (Torhout) waren in Izegem te gast om het toneel te doen heropleven.

In hetzelfde kader past het initiatief geplaatst ter bevordering van de volksmuziekkunst, in samenwerking met de vier plaatselijke muziekverenigingen. Dit initiatief is uitgegroeid tot het (lange tijd jaarlijkse, nu tweejaarlijkse) herfstmuziekfestival dat daarmee een tweede kind is van de cultuurraad. Het eerste festival werd immers volledig uitgebouwd door de SRC die, wanneer alles op punt stond, de materiële organisatie ervan in handen gaf van het daartoe opgerichte Stedelijk Feestcomité.

Tot de meest geslaagde initiatieven die de toenmalige SRC nam, behoren stellig de verschillende tentoonstellingen die een uitgesproken succes kenden:

1960: Izegems Verleden, 8000 bezoekers
1963: Izegems Kunstbezit, 3000 bezoekers
1966: Schoeisel-expo, 11000 bezoekers
1967: Albert Servaes-tentoonstelling, 7500 bezoekers
1969: Felix De Boeck-tentoonstelling, 4500 bezoekers

**** het aanleggen, bijhouden en bewaren van een geschiedkundige en heemkundige documentatie over onze stad***

Voor de realisatie van de laatste doelstelling werd onmiddellijk de hand aan de ploeg geslagen door het in het leven roepen van de Heemkundige Kring Ten Mandere die er lange tijd (en nog steeds trouwens) als kind ook een heel trouwe medewerker van gebleven is. In het eerste decennium organiseerde de 'Stedelijke Kulturele Raad' meerdere tentoonstellingen (zie hierboven) en Ten Mandere zorgde toen voor de materiële realisatie. Uit de Schoeisel Expo groeide trouwens het Nationaal Schoeiselmuseum (de derde cultuurraad-telg), waarop Izegem terecht fier mag zijn. Intussen legde Ten Mandere, opgericht op 18 april 1960 o.l.v. onderwijsinspecteur Raphaël Verholle, een rijke documentatie aan en publiceerde de kring al vele duizenden bladzijden over het verleden van Izegem.

In de lijn van diezelfde doelstelling gelastte de SRC

Op de opening van de Felix De Boeck-tentoonstelling in 1969 leidde de kunstenaar de genodigden rond (foto DTM)

Kulturele Raad
IZEGEM.

Verslag vergadering 17 november 1969 - Stadhuis.

Aanwezig : de Heren Jos. Tytgat, voorzitter; Burgemeester A.Bourgeois, Inspecteur R.Verholle, J.Tanghe, J.Billiauw, E.Bourgeois, G.Couckhuyt, Mw.Sintobin-Allewaert, Annemie Willaert en Herreman Frits.

Verontschuldigd : Firmin Vandommele en Jules Ghekiere.

DAGORDE:

1. Het Izegems Toneel.

1.1. Voorstelling Mandelgalm :

De raad neemt akte van een opmerking inzake de beperkte aanwezigheid van de Kulturele Raad bij de opvoeringen van Mandelgalm.

De raad verduidelijkt hierop :
- dat niet 1 maar 2 leden aanwezig waren.
- dat geen uitnodigingen werden verstuurd.
- dat men het principe dient te aanvaarden dat niet steeds al de leden maar wel een afvaardiging van de Raad op de Kulturele aktiviteiten aanwezig is.

1.2. Brief van 't Vlinderke van den Tonele.

Uittreksel uit het verslag van 17 november 1969.

zich nog met (of werkte mee aan) het opstellen van een toeristische folder over Izegem en een administratieve wegwijzer voor onze stad. Ook toen al (en nog steeds trouwens) adviseerde de raad het stadsbestuur bij het kiezen van nieuwe straatnamen. Daarbij ging veel aandacht uit naar oude toponiemen, een houding die nog steeds gekoesterd wordt.

Van meet af aan kende de cultuurraad een grote dynamiek. Dit kwam ook tot uiting in de medewerking en/of deelname van de raad aan andere initiatieven: het provinciaal ABN-tornooi, de lentefestivals van Die Boose, Vollma-concerten, kleinkunstfestivals van het Davidsfonds, de jaarlijkse boekenbeurs, de huldiging van Felix Dalle bij de bekroning van zijn roman *Aagje Nielsen* in de literaire prijskamp, uitgeschreven door de uitgeverij SV De Arbeidspers in samenwerking met de BAC-Depositokas te Brussel. De jury, samengesteld uit de heren R. Lissens, Paul Hardy, Hubert Van Herreweghen, Marcel De Ceuleneer, Frans Richard en Jan Boterdael kenden hem deze prijs toe met vijf stemmen voor en één onthouding. In de zestiger jaren, periode van materiële welvaart, oriënteerde de SRC de bevolking 'naar hogere levenswaarden', zoals cultuur toen omschreven werd. Feit is alleszins dat 'een cultureel klimaat' en de belangstelling bij de bevolking voor cultuur in het algemeen sterk bevorderd werden door de oprichting en de werking van deze raad. Dat de raad aanzien werd als vertegenwoordiger van het culturele veld, kan opgemaakt worden uit het verslag van 17 november 1969: blijkbaar werd de aanwezigheid van de cultuurraad-leden verwacht op alle culturele gelegenheden.

Viering 10 jaar Kulturele Raad

De onderdelen van het feestprogramma waren:
* Vollma-concert: ensemble Jean Louel (17.01.1970)
* filmforum 'Rosemary's Baby' (19.01.1970)
* Europees Studie- en Informatiecentrum: 'Europa: Rome, Den Haag, Brussel. en dan?' door Cardon de Lichtbuer
* academische zitting met souper (24.01.1970)

3.4. Infrastructuur.

-behoefte aan een grote ruimte.
-geen duidelijke vraag naar een cultureel centrum maar naar gepaste lokelen in de stad verspreid.
-scholen kunnen culturele infrastructuur bieden.

Jarenlange hete hangijzers. Uittreksel uit het 'teach in'-verslag van 29 januari 1970.

* teach-in met de culturele organisaties (29.01.1970)
* het teken van Kikota (door Arca,van Roger Ferdinand,vertaling Georges Couckuyt) (31.01.1970)
* ook een ballet- en/of belcanto-programma stond op het verlanglijstje.

Aanvankelijk wilde de cultuurrurraad ter gelegenheid van haar tiende verjaardag de raad opnieuw samenstellen. Ter voorbereiding daarvan vatte de raad in 1969 de idee op om een open debat te organiseren: 'Kultureel Beleid in Izegem: teach-in met de kulturele organisaties'. Toen al kwamen verschillende hangijzers aan bod die jarenlang voorwerp van bespreking zouden blijven.

De tweede periode: 1970-1976

Tijdens die 'debatavond' werden ook de werking en de samenstelling van de cultuurraad zelf besproken. Ook toen al was zelfevaluatie niet van de lucht. Een uitbreiding zou gerealiseerd worden en de raad zou efficiënter werken door een verdeling in 'secties'. Het was burgemeester André Bourgeois die de bespreking van de nieuwe statuten inleidde op 17 november 1969 en vijf dagen later (men hernam de bespreking wegens het ver gevorderde uur; ook toen al loerde het spook van de nachtelijke vergaderingen om de hoek) bereikte men een gezamenlijk akkoord: de raad wordt samengesteld uit drie secties. Het bureau zou

Sectie I
Verenigingen voor Algemene Kulturele werking
Schoeiselmuseum
Bibliotheek Kennis zal U redden
Bibliotheek Sint-Lucas
Bibliotheek Volksboekerij
Davidsfonds Emelgem
Davidsfonds Izegem
Europees Studie- en Informatiecentrum – afd. Izegem
Filmforum
Overlegcentrum
Ten Mandere
Jong-Davidsfonds
Kring Oud-Universitairen
Vollma

Sectie II
Verenigingen voor Kunstbeoefening
De Voorwacht
De Vrije Kunstvrienden
Kon. Harmonie Kongregatie
Kon. Harmonie Leo XIII
Kon. Maatsch. Stadsfanfaren
Drumbanden Zonneknapen, Zonnemeisjes en Blokfluiten- en Orffensemble (St.-Fr.)
Drumband Scouts
De Lustige Vrienden
Mandelgalm
Die Van Maerlant Ghesellen
't Vlinderke van den Tonele
De Kerels
Franciscaanse Zangkoren
Gemengd H.-Hartkoor
Rodenbachvendeliers
Scola Cantorum
Sint-Gregoriuskoor
Die Boose
Kontrast '69

Sectie III
Verenigingen voor Algemeen Vormingswerk en vrijetijdsbesteding
Boerinnengilde Emelgem
Boerinnengilde Izegem
Boerengilde Emelgem
Boerengilde Izegem
BSP Centrale voor Arbeidersopvoeding
Socialist. Vooruitz. Vrouwen
N.C.M.V.
C.M.B.V.
K.A.V.
K.W.B.
Verbond voor Volkstuinen
Vakantiegenoegens
Boomteeltkring St.-Dorothea
V.T.B.-V.A.B.
Wandelclub Izegem

In 1969 werden de culturele verenigingen opgedeeld in drie secties (verslag van 22 november 1969).

11 juli-viering met Daniël Clement aan de piano (foto DTM)

achttien leden bevatten: de voorzitter en secretaris van elke sectie, de burgemeester en de schepen van cultuur, vijf leden te coöpteren door het schepencollege en nog eens vijf leden te coöpteren door deze dertien bovenstaanden.

Zowel de secties als het bureau vergaderden regelmatig en bespraken frequent onderwerpen als het subsidiereglement (ook de subsidie aan de bibliotheek), een cultuurkalender, organisatie van de boekenbeurs, gastvoorstellingen, een culturele week, een muziekcarroussel (deelname van de stedelijke muziekkorpsen, zonder competitie, eerste keer in 1976), tentoonstellingen (P. Benoittentoonstelling in 1975) en toneeltornooi,... Ook z'n adviesfunctie nam de raad ernstig: gratis gebruik van de stedelijke infrastructuur (b.v. auditorium,...), de organsiatie van het herfstmuziekfestival, de 11-juliviering,.. werden regelmatig besproken. Zo adviseerde (9 juli 1971) de cultuurraad het programma van de 11-juliviering te laten ontwerpen door de cultuurraad; de uitvoering zou dan gebeuren door het Feestcomité. In 1975 werd voor het eerst gewag gemaakt van de oprichting van een 11-julicomité dat zou bestaan uit o.a. vertegenwoordigers van verenigingen en politieke partijen en dat volledig onafhankelijk zou werken.

In 1971 ontwierp de cultuurraad een puntensysteem, gebaseerd op het provinciaal subsidiestelsel. Tot dan gebeurden de subsidies aan de verenigingen volgens de gevestigde gewoonte (subsidies werden nominatief toegekend en wijzigden uitzonderlijk). Een puntensysteem zou de subsidiëring aan verenigingen objectief en doorzichtig maken. Door activiteiten, voorstellingen, bijeenkomsten... te organiseren kon men punten verdienen, die dan in centen omgezet werden. Het werd toegepast vanaf 1973.

Op 31 augustus 1973 gaf J. Derolez "*een summier overzicht van de voorbije jaren en de moeilijkheden bij de inrichting*

Begin van de jaren '70 verspreidde men een kleine activiteitenkalender (DTM)

20 jaar Culturele Raad samen met het College van Burgemeester en Schepenen in 1979. (foto DTM)

(sic) van de boekenbeurs. De K.R. gaat er principieel mee akkoord de inrichting (sic) ervan over te nemen... Er zal een werkcomité opgericht worden." Toch zal het nog tot 1977 duren eer de boekenbeurs effectief (en door de cultuurraad) georganiseerd wordt. Zie verder.

Inzake stedelijke infrastructuur lezen we in het verslag van 26 februari 1970: "De raad dringt aan op een overdekte sporthal in het stadioncomplex zodat grote culturele manifestaties of feesten daar kunnen ingericht worden'. Uiteindelijk werd de ISO gerealiseerd in mei 1973. We citeren Ten Manderes Actueeltje nr. 685: "*Diezelfde dag werd de nieuwe feestzaal van stad ingehuldigd. Gelegen in de recreatiezone, aansluitend bij het sportstadion, staat Iso nu ten dienste van alle Izegemse groeperingen en maatschappijen. Ruim 1000 personen kunnen erin. Rondom is een sobere, maar doordachte aanplanting aangebracht. Het geheel is wel indrukwekkend en mooi te noemen.*"

Op 27 augustus 1971 beslist het bureau (samenstelling zie hoger) dat de statuten dienen aangepast te worden om een officiële erkenning van het ministerie te bekomen. Enkele maanden later echter (26 november 1971) werd deze houding afgezwakt: een vrij groot deel van het bureau oefende immers een politiek mandaat uit en dat was niet verzoenbaar met lidmaatschap van het bureau van de cultuurraad. Beslist werd dan maar om de statuten niet aan te passen en de aanvraag tot erkenning te verdagen. Op 3 maart 1973 werden de statuten dan toch aangepast: het dagelijks bestuur zou voortaan uit vijftien leden bestaan, namelijk vijf leden per sectie, plus de schepen van cultuur. Voor 1973 was de schepen van cultuur ambtshalve ook voorzitter; in 1973 was Rafaël Verholle de eerste 'verkozen' voorzitter van de 'nieuwe Kulturele Raad', met Robert Vanlerberghe als schepen van cultuur. Tot dan was Jozef Tytgat dus vijftien jaar (in z'n functie als schepen) de voorzitter geweest.

Derde periode: 1977-1983: voorzitter Lydia Van Damme

In de sterk verzuilde samenleving van die jaren beoogde de wetgever via de cultuurpactwet van 1973 pluralisme te brengen in het beleid dat toen door christen-democraten en socialisten bepaald werd. Door het cultuurdecreet van 12 december 1974, dat de bescherming van de ideologische

Secretaris Raph. Declerck met de oud-voorzitters Rafaël Verholle, Lydia Van Damme en toenmalig voorzitter Miel Borugeois
(foto DTM)

en filosofische minderheden beoogde, moest de raad hersamengesteld worden, met een evenredige verdeling volgens strekking en werksoort. In 1977 (drie maanden na de installatie van de nieuwe gemeenteraad moest ook de cultuurraad opnieuw samengesteld worden) werd deze reglementering enigszins toegepast; elke vereniging moest zich erkennen tot een ideologische of filosofische strekking of meedelen dat ze zich niet tot een strekking wenste te bekennen. Er werd ook een nieuw bureau samengesteld: Lydia Vandecapelle-Van Damme werd voorzitter en zou in opdracht van het schepencollege zorgen voor officiële erkenning, Emiel Bourgeois en Herman De Backer werden de ondervoorzitters; Raph. Declerck bleef penningmeester en Erik Lafaut zou Eric Dewitte opvolgen als secretaris-verslaggever.

Met het oog op de erkenning werden de statuten op 5 juni 1980 nogmaals aangepast. De secties verdwenen en het aantal leden van het bureau werd tot 12 ingekrompen. Na drie jaar kwam de lang verhoopte erkenning bij Ministerieel Besluit van 1 februari 1983. Vanaf dat moment was de cultuurraad een officieel adviesorgaan en was het schepencollege gehouden over een aantal beleidsdomeinen verplicht het advies van de raad op te nemen (b.v. straatnamen).

Ook in deze periode passeerden heel wat adviezen de vergadering: over de infrastructuur, over de stadsbeiaardier, het muziekfestival, de musea, een (toeristische) onthaalbrochure, de cultuurkalender,... In 1977 werd voor het eerst het onderwerp 'cultuurtrofee' geagendeerd. Ook het 11-julicomité bleef een zorgenkind van de cultuurraad; de werking van dat comité wilde blijkbaar maar niet vlotten.

Ook op organisatorisch vlak had de raad de handen vol. Jaarlijks ging veel aandacht naar de muziekcarroussel en de boekenbeurs die voor het eerst sedert enkele jaren onderbreking georganiseerd werd en waarvan de cultuurraad de organisatie op zich had genomen In het Pinksterweeekend (1, 2 en 3 juni) van 1968 organiseerde Club 2 (de culturele poot van jeugdhuis La Verna) de eerste 'boekententoonstelling' van Izegem. In de bovenzaal van La Verna waren er, door medewerking van boekhandel Spectator uit de Gentsestraat (juffr. Vanderplaetse), vier standen: romans van Nederlandstalige auteurs, onze taal in

binnen- en buitenland, Vlaamse en Nederlandse beweging en Krantenknipsels. We noteren Egide Vandommele, Walter Vandewaetere, Freddy Seynaeve, Mark Verstraete, Charlotte Windels, Maria Duyvejonck, Elfriede Vandendriessche en Luk Withoeck als initiatiefnemers. Deze ploeg had een peter en meter vanuit het La Verna-beheer, zijnde Dina Vroman-Desmet en Marcel Colpaert. Er werden 31 boeken verkocht, t.b.v. 2390 BEF.
Dit (eenmalig) initiatief kreeg (6 maanden later) opvolging door het Coördinatie- en Overlegcentrum vzw Gudrun in de Gentsestraat (Rosanne Vuylsteke bemande er de boekhandel en het secretariaat van de Vlaamse Volksbeweging). Het 'werkcomité' voor de eerste boekenbeurs was samengesteld uit afgevaardigden van diverse culturele organisaties (Stedelijke Kulturele Raad, Davidsfonds, Jong-Davidsfonds, VTB-VAB, Klub 2 La Verna, Filmuniversiteit Tijl, Die Boose, BGJG (nu Gezinsbond) en de Vlaamse Volksbeweging) en àlle Izegemse bibliotheken (Openbare Bilbiotheek, Kennis zal U redden, Sint-Lucas). *"Het was dan ook verheugend vast te stellen hoe door koördinatie bepaalde aktiviteiten beter konden verwezenlijkt worden..."*, schreef de Weekbode op 18 oktober 1968. Er werd een 'beschermkomitee' opgericht: 26 sponsors stortten 500 BEF om de organisatie te bekostigen en de toegang gratis te houden. Die eerste 'officiële' boekenbeurs vond plaats in 'de zaal van het Stadhuis' op 8 tot 11 november 1968. Op de opening verwelkomde Georges Couckuyt Karel Jonckheere, de zaterdag was er een stormloop van kinderen om Jef Nys te zien en op zondag kwam Jozef Deleu. Het inrichtend komitee van 25 leden met Jef Claeys als voorzitter en André Mistiaen als secretaris (beiden vanuit het Coördinatie- en Overlegcentrum) zorgde voor de uitwerking van die boekenbeurzen die tot begin de jaren '70 bleven bestaan en op vraag van de organisatoren door de cultuurraad, in 1977 onder voorzitterschap van Lydia Vandamme, overgenomen werden De boekenbeurs van 2009 was dus de 33ste die door de cultuurraad georganiseerd werd. In 1979 werd onderstaande feestkalender uitgewerkt en in 1980 werkte de cultuurraad mee aan de programmatie van 900 jaar Izegem.

Door de officiële erkenning vonden ook andere instanties de weg naar de cultuurraad. Het Vormingscentrum L. Dosfel vroeg naar een inventarisatie van gebouwen en zalen voor het verenigingsleven. Ook voor een inventarisatie van cultuurhistorische gebouwen voor klassering, opname van het lexicon van Izegemse schrijvers,... werden de eerste stappen gezet. Het waren de fundamenten voor zaken die jaren later werden afgewerkt (b.v. het boek 'Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, kanton Izegem van Ann De Gunsch werd in 2001 gepubliceerd; Christian De Forche maakte eind de jaren '80 op vraag van de cultuurraad een inventaris op van alle gebouwen, zalen en faciliteiten waarvan de verenigingen gebruik konden maken). Toch mag het belang van dergelijke zaken die 'op de achtergrond' gebeurden niet onderschat worden.

Viering 20 jaar Kulturele Raad

* wandeltocht Izegems Patrimonium (10 juni 1979)
* Requiem van Mozart door het Sint-Gregoriuskoor (23 november 1979)
* Academische Zitting (met feestmaal) met bestendig afgevaardigde Vervisch (24 november 1979)
* toneelopvoering 'Het ei' van Félicien Marceau door Mandelgalm, de Overwinders en De Lanteern (1-9 december 1979) in regie van R. Calmeyn.

Vierde periode: 1983-1989: voorzitter Miel Bourgeois

Met Emiel Bourgeois kwam een voorzitter aan het roer die al vijftien jaar cultuurraad mee gemaakt had. Opvallend in die (toen nog sterk verzuilde maatschappij) was ook dat Miel Bourgeois, die uit de kleinere Vlaams-pluralistische strekking voortkwam, verkozen werd tegen de uittredende voorzitter uit de veel grotere christelijke strekking. Miel zou samen met Raph. Declerck een ijzersterke tandem vormen.

Als gewezen schoolhoofd (Sint-Pietersschool Emelgem) kende Emiel de kunst om mensen de ruimte te geven om elk z'n ding te laten doen. Zo werkte ondergetekende de wedstrijd uit voor 'de beste sollicitant', een praktische oefening voor jongeren in verzorgd schriftelijk en mondeling taalgebruik; Hendrik Willaert, Roland Sarre, Michaël Strobbe en Frans Varrewaere waren de vaste juryleden. Walter Vandewaetere realiseerde intense culturele samenwerkingsverbanden met Belle in Frans-Vlaanderen. Heel wat initiatieven werden in dit kader door de cultuurraad uitgewerkt: correspondentie en uitwisseling tussen scholen van Belle en Izegem (Eric Thibau), uitwisselingen op de boekenbeurs,... In 1992 leidde dit tot een derde verbroedering met een partnerstad (na jarenlange intense contacten waren Hilders al in 1974 met Kachtem en Bad Zwischenahn in 1980 met Izegem officieel verbroederd. In 1996 zouden Zlin en in 2000 Hotton aan onze lijst van partnersteden toegevoegd worden).
Van in het begin besteedde voorzitter Bourgeois een zeer groot deel van de cultuurraadvergaderingen aan de opmaak van een nieuw subsidiereglement. Het subsidiereglement werd op de gemeenteraad goedgekeurd op 7 mei 1984. De huidige reglementen bouwen er nog steeds op verder of verfijnen/corrigeren het.
Veel aandacht werd in die tijd ook besteed aan de

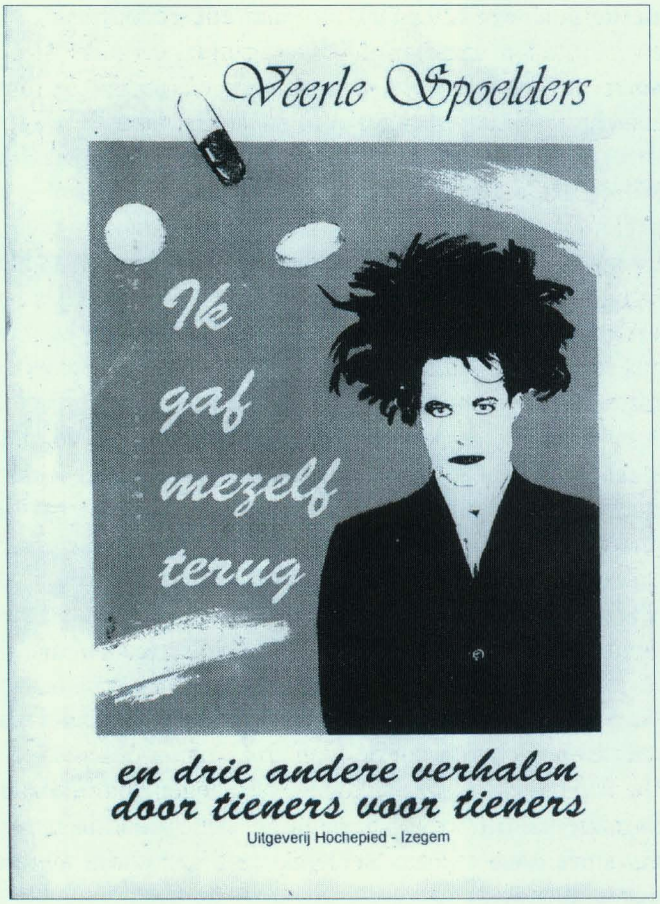

Uitgave van 'Boek zoekt auteur' in 1993. Kaftontwerp was van Kathy Deprez (foto DTM)

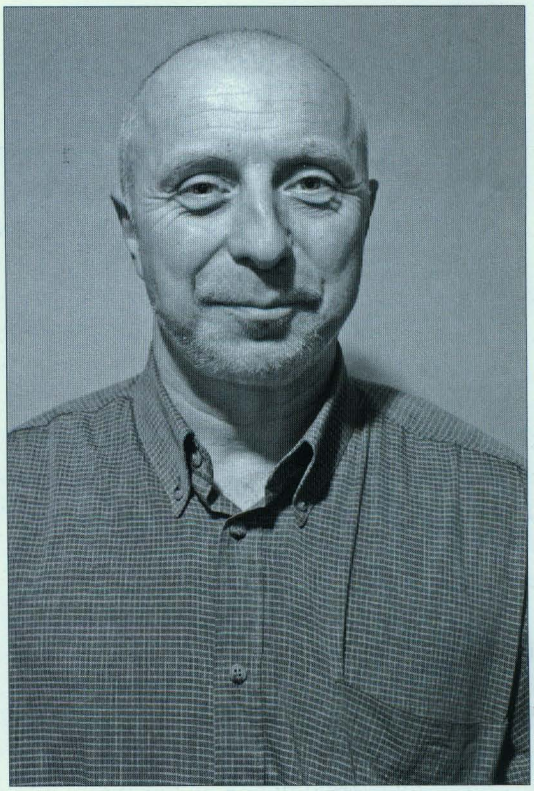

Voorzitter Geert Orgaer (foto DTM)

organisatie van de boekenbeurs en het verderzetten van de tweejaarlijkse poëziewedstrijd die in dat kader gehouden werd. De jury van de poëziewedstrijd werd professioneler samengesteld (Gwy Mandelinck, Christiaan Germonpré en Willy Spillebeen; later ook aangevuld met Jooris Van Hulle), wat het deelnemersveld verruimde en internationaler maakte. Er waren inzendingen uit Nederland, Spanje en zelfs Amerika.

Een realisatie uit die periode die nog steeds blijft nazinderen is de instelling van de cultuurtrofee. Met die 'trofee voor culturele verdienste' wil het Stadsbestuur een persoon of een vereniging met een bijzondere culturele verdienste lauweren en anderen aanmoedigen zich in die zin in te zetten. Dit initiatief van de cultuurraad, dat tien jaar eerder voor het eerst geagendeerd werd (zie blz. 9), werd door het gemeentebestuur steeds gesteund door jaarlijks een trofee in de vorm van een kunstwerk ter beschikking te stellen. In 1986 werd de eerste cultuurtrofee uitgereikt aan Jean-Marie Lermyte (in 1985 werd het boek *De Geschiedenis van Izegem* onder zijn redactie gepubliceerd). In 2009 wordt de 24ste trofee uitgereikt.

Vijfde periode: 1989-1995: voorzitter Geert Orgaer

Gezien er nog steeds geen personeel voor cultuur in het personeelskader van de stad opgenomen was, zag de cultuurraad zich genoodzaakt om zelf in te staan voor de organisatie van heel wat culturele initiatieven die voor een breder publiek dan enkel de eigen vereniging bedoeld waren (daar situeert zich trouwens het verschil met de bij de raad aangesloten verenigingen): het jaarlijkse nieuwjaarsconcert (eerste uitvoering in 1990 met Panache en Myriam Couvreur), de tweejaarlijkse poëziewedstrijd, een fotowedstrijd, schooluitwisseling Belle-Izegem, een cultuurabonnement, een kunstmarkt tijdens de Batjes of op Open Monumentendag,...

In hoedanigheid van 'Stedelijke Commissie ter bevordering van de Nederlandse Taal' werkte het bureau van de cultuurrraad verschillende initiatieven uit: de sollicitantenwedstrijd ging provinciaal; Boek zoekt auteur, een verhalenwedstrijd voor jong talent (i.s.m. Drukkerij Hochepied) en de jaarlijkse lokale selecties voor de nationale voordrachtwedstrijden.

Ook de organisatie van de 11-juliviering was nog steeds in handen van de cultuurraad.

Haar adviesfunctie pakte de raad steeds heel ernstig aan:

adviezen over uitbreiding van de SAMW, klassering van gebouwen (Eperon d'Or...), subsidie-aanvragen, het ereburgerschap, de plaats van (en subsidies voor) de Kachtemse dorpsraad,... Een aantal zaken zou nog regelmatig geagendeerd worden. Ook het culturele luik van de gemeentebegroting werd een regelmatig terugkerende advies-opdracht... als de begroting tijdig klaar geraakte.
De eerste ambtenaar die aangesteld werd ter ondersteuning van de cultuurraad was Kathy Deprez, sedert 18 maart 1993. Later werd ze opgevolgd door Erik Vantomme en daarna door Nele Descheemaeker, cultuurbeleidscoördinator (zie verder).
In 1994 hield de raad voor een eerste maal een algemene evaluatie van het Izegemse cultuurbeleid. Dit resulteerde in een beleidsnota 1995-2000 voor cultuur in Izegem, een witboek met tal van voorstellen vanuit de verenigingen ten behoeve van onze Izegemse beleidsmensen.

Viering 30 jaar Culturele Raad

* uitgave van een huis-aan-huis-brochure (10.000 exemplaren, A4-formaat, 44 blz.) in ieder Izegemse woning teneinde de cultuurverenigingen bij iedere inwoner bekend te maken
* organsiatie van een grote Cultuurbeurs (17-19 november 1989) met een promotiestand en voorstellingen, voordrachten en optredens van zowat elke podiumvereniging
* concert Peter Hens-kwatchtet (humoristisch muziekprogramma met De Frivole Framboos) (17 november 1989);
* totaalspektakel (toneel, zang, dans) (18 november 1989).

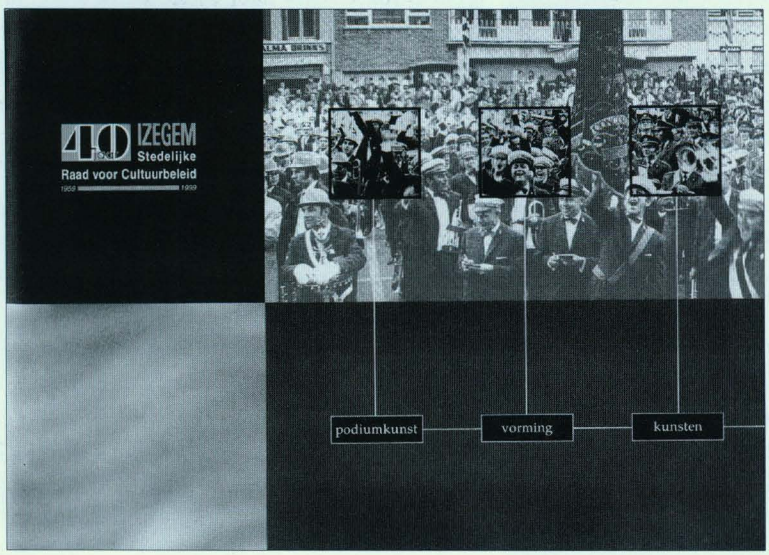

Brochure uitgebracht ter gelegenheid van 40 jaar Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid.

Zesde periode: 1995-2001: voorzitter Geert Orgaer

Waar de indeling in strekkingen in de vorige periodes als verrijkend ervaren werd (ook de vertegenwoordiging van minderheden was gegarandeerd), wordt dit in deze tijd eerder als beklemmend aangevoeld. De opdeling in strekkingen werd immers vaak partijpolitiek ingevuld. Bovendien konden waardevolle mensen die zich wilden inzetten dat niet doen omdat het aantal 'zetels' voor hun strekking al bezet was; anderzijds waren er strekkingen die steeds hun kat stuurden of een 'lichte desinteresse' vertoonden. In januari 1997 werd voor het eerst voorgesteld deze indeling te verlaten, aanvankelijk door de niet-ingenomen zetels te laten invullen door andere leden en later door volledig nieuwe statuten te maken zonder strekkingen.
Ook in deze periode besteedde de raad veel energie aan het verder organiseren van bovengenoemde organisaties (nieuwjaarsconcert, poëziewedstrijd, voordrachtwedstrijd, 11-juliviering...)
Daarbij werden nieuwe initiatieven ontwikkeld op het vlak van de beeldende kunsten:
*In 1996 een grote biënnale beeldende kunst (i.s.m. Gaselwest/Electrabel) bestaande uit een wedstrijd en een tentoonstelling van een selectie der ingezonden werken. Het winnende kunstwerk werd door de Stad aangekocht om het kunstpatrimonium te verrijken. Deze organisatie was echter zeer arbeidsintensief (Kathy Deprez was nog steeds de enige medewerker) en werd na twee edities opgeheven. In 2000 werkte de cultuurraad samen met de Sint-Tilloparochie (Adrien Vanderheeren) een expo religieuze kunst uit.
* In datzelfde jaar: de uitwisselingsexpo (Izegemse kunstenaars stellen tentoon in een andere gemeente en omgekeerd) werd als idee van José Hochepied voor het eerst gerealiseerd en daarna (twee-)jaarlijks herhaald.
* Eind 1996 werd de jaarlijkse boekenbeurs verrijkt met een tentoonstelling van 'beginnend' Izegems talent.
* Ook meer vormende tentoonstellingen werden geprogrammeerd (Van algebra tot pyjama,...).
Deze initiatieven worden nog steeds periodiek herhaald, maar nu uitgewerkt door de Werkgroep Beeldende Kunst.
Daarnaast werd een jaarlijkse theaterweek voor Izegemse scholen geprogrammeerd (eind juni, laatste keer in 2007).
Meerdere keren werd een aanzet gegeven tot invoering van een cultuurabonnement. Ook andere ideeën werden vaak niet gerealiseerd bij gebrek aan administratieve of logistieke ondersteuning.

Op adviserend vlak boog de raad zich over zowel voor het verenigingsleven als voor het algemeen beleid belangrijke onderwerpen: inventarisatie van merkwaardige gebouwen, faciliteiten voor en steun aan lokale beginnende kunstenaars (een initiatief van Chris Verbeke), aanpassingen aan het gebruiksreglement van stedelijke infrastructuur en materialen, een samenwerkingsverband met De Spil, de bestemming van Wallemote en Wolvenhof, de activiteitenkalender (van *In de kijker* tot *Izegem Pekt*), een oplijsting van alle Izegemse (beeldende) kunstenaars,... In 1996 werd voor het eerst sterk gedacht aan leefbaarheid: verkeer, openbare ruimte, aandacht voor kansengroepen, ruimtelijke ordening... werden aandachtspunten voor de cultuurraad. In december 1997 werd het dossier 'cultureel centrum' voor het eerst besproken in de cultuurraad. De visie die toen positief geadviseerd werd was de uitbouw van de culturele infrastructuur verspreid over de stad, met een concentratie rond de SAMW en de feestzaal van De Gilde. (Leuk detail: op de bureauvergadering van oktober 1998 deelde de schepen de stand van zaken mee inzake De Leest: "*De opening is voorzien voor 2000. De bouwvergunning is binnen, januari-februari wordt gestart met de werken. Deadline is augustus-september van 2000*". O.a. de noden van de Stedelijke Leergangen en het kostenplaatje zouden die plannen doorkruisen). Er zou nog veel vergaderd worden eer De Leest effectief gerealiseerd werd... in de Sint-Jorisstraat. Daarmee gaat uiteraard een oude droom van de cultuurraad in vervulling (zie hoger, tweede periode, 1970) en wordt een jarenlange en steeds terugkerende vraag van de raad gerealiseerd.
In de algemene vergaderingen van 1999 werden de verschillende cultuurdomeinen (beeldende kunsten, onderwijs, musea, bib,...) aan een doorlichting door de verenigingen onderworpen. Ook dat resulteerde in een tweede boekje met beleidsvoorstellen waarmee de beleidsmensen aan de slag konden (de eerste keer was in 1994, zie hoger).

Door de grote dynamiek die de raad in deze periode uitstraalde, was de oprichting van een cultuurdienst of op z'n minst één ambtenaar een steeds luider klinkende oproep aan het schepencollege. Een eerste verkennende vergadering daaromtrent werd gehouden op 7 april 1999. Van dan af werd dit onderwerp zeer regelmatig geagendeerd op de cultuurraad-vergaderingen, tot Erik Vantomme in 2002 de overstap maakte vanuit de jeugddienst naar De Leest en Nele Descheemaeker in 2004 aan het hoofd kwam van de cultuurdienst.

Viering 40 jaar cultuurraad

* Uitgave van een huis-aan-huisboekje op 11.000 exemplaren met voorstelling van alle cultuurverenigingen en -diensten (bib, musea, onderwijs...)
* Grote cultuurbeurs, 29-31 januari 1999
* Grote retrospectieve tentoonstelling Christian Silvain (6-21 februari 1999)
* Symposium over de rol van de culturele vereniging in de 21ste eeuw met o.a. minister Luc Martens (5 maart 1999)
* Cultuur op Wielen een culturele injectie voor Kachtem (25 april - 1 mei 1999)
* Artiestenfoor, Vrij podium voor jongeren (1 mei 1999)
* Izegem in Concert (uitvoering van Exodus van Roelstraete, m.m.v. alle Izegemse muzieken en koren, o.l.v. Kristof Van Grysperre)
* De Wijze Kater, een co-productie van alle Izegemse toneelverenigingen en creatie van dit toneelstuk van Stefaan Vancraeynest met muziek van José Wylin. Kledijontwerp en -uitvoering door een werkgroep o.l.v. Lieve Vermander.

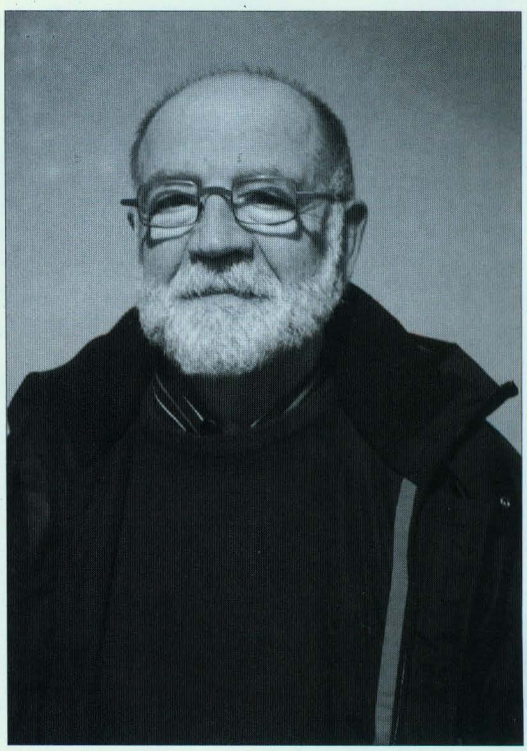

Voorzitter Frits Verhaeghe (foto DTM)

Zevende periode: 2001-2007: voorzitter Frits Verhaeghe

In 2001 kregen de gemeentelijke adviesraden voor cultuurbeleid in het nieuw decreet lokaal cultuurbeleid te maken met enkele wijzigingen: ze kregen nieuwe leden, en het is mogelijk de raad anders te structureren. Er is ook een nieuwe speler: de cultuurbeleidscoördinator. Instappen in het cultuurdecreet is voor de gemeente niet verplicht, maar brengt desgevallend wel enkele verplichtingen met zich mee (infrastructureel, bibliotheek, subsidie aan verenigingen,

Ontvangst van de Izegemse laureaten van de nationale voordrachtenwedstrijden (Antwerpen en Gent) in 2005 (foto DTM)

administratief, ...). In ruil krijgt de gemeente € 1/inwoner aan subsidiëring om nieuwe initiatieven uit te werken en daar bovenop een enveloppe-subsidie als tussenkomst in de loonkosten van de cultuurbeleidscoördinator.
Op lokaal vlak werd de cultuurraad dan ook geconfronteerd met een 'nieuw feit': op 1 januari 2002 verliet Erik Vantomme de stedelijke jeugddienst en werd als personeelslid van v.z.w. De Leest belast met de uitvoering van culturele programmatie (week van de amateurkunsten, open monumentendag, erfgoeddag, opvolging van de werkgroepen zoals 11 juli, nieuwjaarsconcert, beeldende kunst,...) Op 17 mei 2004 kwam Nele Descheemaeker als cultuurbeleidscoördinator in dienst. Algemeen gesteld bestaat haar taak uit coördinatie van de verschillende aspecten van het gemeentelijk cultuurbeleid (b.v. organiseren van samenwerking, kruisbestuiving, algemene coördinatie tussen alle diensten, ...), beleidsvoorbereiding, opnemen van opdrachten m.b.t. cultuur die niet werden toegewezen (b.v. 11 juli, erfgoeddag, week van de smaak, Open Monumentendag,...), uitvoering van specifieke aspecten van het cultuurbeleid (b.v. intergemeentelijke samenwerking: erfgoed,...)
Bovendien namen de plannen voor de bouw van een nieuw cultuurhuis (samen met het dienstencentrum) De Leest aan zaal Iso steeds concretere vormen aan. In 2003 werd een cultuur vzw met dezelfde naam opgericht. Slechts de gemeenteraad en de cultuurraad konden leden voordragen. In de eerste raad van beheer zetelden, behalve de leden van het directiecomité dat bestond uit de cultuurschepen Gerda Mylle (voorzitter), Geert Orgaer, Rik Popelier en Frits Verhaeghe ook nog drie mensen uit het culturele veld (Herman De Backer, Karol Moeyaert en Eddy Bral) en vijf uit het politieke veld (Leona Declercq (SP-A), Carine Beernaert, Chris Verbeke, Roger Vanthournout (CD&V) en Patrick Degrande (VLD). We citeren het doel van deze vzw uit de statuten, gepubliceerd in het B.S. op 17 januari 2003: "*De vereniging heeft tot doel het culturele leven, met uitzondering van de museumwerking en de bibliotheek, in Izegem te bevorderen, inzonderheid op het vlak van taal en letteren, wetenschapsbeleid, kunstenbeleid, cultuurspreiding, lokale media, vormings- en educatiebeleid, vrijetijdsbeleid en toerisme, alsook de voorbereiding, administratieve en logistieke ondersteuning en uitvoering van het culturele leven in Izegem, en tenslotte het uitbaten en onderhouden van de goederen en het beheer van de culturele infrastructuur welke haar daartoe ter beschikking worden gesteld*". Deze vzw moest dus de culturele programmatie (organisatorisch en financieel) sturen en de overstap naar een programmatie-vzw voor de te bouwen Leest voorbereiden. Een nieuw gemeentedecreet liet een grotere keuze toe in verzelfstandigheidsvormen, waardoor uiteindelijk gekozen werd voor programmatie met 'budgethouderschap'. De vzw. van 2003 werd begin 2009 opgeheven en op 24 november 2009 kwam een nieuw samengesteld beheersorgaan samen, met Geerwin Vandekerckhove als budgethouder voor de programmatie. Op 1 januari 2009 werd hij officieel aangesteld als programmator van De Leest. Daarvoor was hij vanuit de jeugddienst vrijgesteld om culturele projecten (Klara in de Stad,... uit te werken).

Sinds 1986 wordt jaarlijks de Cultuurtrofee uitgereikt. In 2006 kreeg jeugdauteur Geert Spillebeen de eer. Het kunstwerk is van Rudi D'Artois. (foto DTM).

Op korte tijd kreeg het culturele veld dus datgene waarvoor het al zo lang vragende partij was: personeel voor de cultuurdienst, een cultuurhuis,... Uiteraard had dit gevolgen voor de werking van de cultuurraad zelf. De raad zou niet meer zelf programmeren (dit werd gedelegeerd naar De Leest) en zich volledig toespitsen op zijn adviserende rol. De cultuurraad werd een reflectiekamer.

Als groot evenement uit die periode onthouden we vooral de tentoonstelling 'Over tekens heen', de tweede tentoonstelling religieuze kunst in Izegem (van 1 oktober tot 6 november 2005) met als curatoren Mark Delrue en Fernand Van Heuverswijn. De werkgroep beeldende kunst zou instaan voor de logistieke uitwerking.

Ook aan het subsidiereglement werd gesleuteld. De belangrijkste wijziging ontstond vanuit de ervaring met het bestaande reglement. Meer en meer groeide de overtuiging dat het gemeenschapsgeld (wat subsidies de facto zijn) moest worden aangewend voor de hele gemeenschap. Voortaan werden enkel nog die activiteiten gesubsidieerd die voor de totale bevolking toegankelijk zijn; activiteiten die enkel voor eigen leden bestemd zijn, kwamen niet meer in aanmerking voor een toelage aan de verenigingen. Het vernieuwde reglement wilde de verenigingen stimuleren om zelf meer te gaan organiseren. Verenigingen die veel organiseren voor het ruime publiek, kregen een groter stuk uit de subsidiepot. Wie alleen maar inspeelde op of meewerkte aan bestaande initiatieven, zou van koers moeten veranderen en zelf activiteiten op het getouw zetten om aanspraak te kunnen maken op subsidies.

Ook een hersamenstelling van de cultuurraad werd voorbereid. In plaats van de opdeling in 'strekkingen' of 'werksoorten' (zoals 'podiumverenigingen', 'socio-culturele verenigingen'...) werd de cultuurraad afgestemd op het cultuurbeleidsplan.

Achtste periode: 2007-heden: voorzitter Geert Orgaer

Het nieuw samengestelde bureau van de cultuurraad bevat vijftien leden: drie uit elke thematische werkgroep. Daarnaast zijn er nog een penningmeester en voorzitter die niet tot een thematische werkgroep behoren. Die thematische werkgroepen helpen mee de lijnen uit het cultuurbeleidsplan te realiseren: cultuur en jongeren, cultuur en senioren, cultuur en economie, cultuur en vorming (levenslang leren), cultuur en kansengroepen. Een originele invalshoek, vrij uniek ook in het Vlaamse cultuurlandschap, die door een sterk vernieuwde groep moet waargemaakt worden.

Ook het bestaande subsidiereglement wordt andermaal verfijnd en vereenvoudigd (Bart Dewitte). Het stimuleren van zelf organiseren wordt nog versterkt maar in de nieuwe versie is er geen onderscheid meer tussen verenigingen van podiumkunsten of vormingsverenigingen,... Ook een toneelvereniging kan voor ontspannende of vormende

activiteiten gesubsidieerd worden, ook een wijkcomité krijgt nu punten om een voorstelling te organiseren of zelf op te voeren. Deze doelstelling typeert de huidige visie van grenzen doorbreken.
Ook in de thematische werkgroepen wordt grensoverschrijdend gewerkt: senioren en jongeren werken intergenerationeel, vorming en economie werken domeinoverschrijdend, kansengroepen integreren zich zoveel mogelijk in alle andere domeinen,... Het bureau coördineert, stimuleert deze acties.

Viering 50 jaar cultuurraad

- 17 oktober 2009: een terugblik op 50 jaar cultuurraad met Erik Vandewalle, André Bourgeois en Gerda Mylle (moderator G. Orgaer).
- Visie op de toekomst door prof. Eric Corijn (cultuursocioloog VUB): hoe moet Izegem zich profileren tussen Kortrijk en Roeselare, hoe breng je cultuur bij de burger, welke is de zin en taak van een culturele adviesraad?
- 13 december 2009: academische zitting
- 12-21 maart 2010: cultuurwandeling 'Echte adel in 't gemoed' met medewerking van zowat alle culturele verenigingen en met evocaties (toneel, dans, zang, film, expo,...) over het belang van de families Gillès de Pélichy in Izegem. Tekst Stefaan Vancraeynest, regie Bart Cafmeyer, productie Nele Descheemaeker en Geert Orgaer.

Tot besluit enkele tendenzen

* Cultuurraad en gemeente zijn in de eerste plaats partners bij het ontwikkelen van het cultuurbeleid in onze stad. De gemeente zoekt advies en overleg en trekt onder meer via de cultuurraad (de stad Izegem organiseert daarnaast ook nog hoorzittingen, infovergaderingen,..) een inspraakproces op gang. De cultuurraad, het bestuur (het bureau) en de 'sectoren' (nu thematische werkgroepen) werken constructief mee in dit proces, denken met het stadsbestuur mee, beschouwen kritisch en becommentariëren beleidsintenties vanuit het veld maar brengen ook nieuwe ideeën en mogelijkheden aan.
De cultuurraad als ontmoetingsplek van het verenigingsleven versterkt haar adviestaak door hier de verenigingen op regelmatige tijdstippen te informeren, te raadplegen over thema's uit het cultuurbeleid.
* In de loop van de voorbije decennia heeft de cultuurraad toch wel sterk gewogen op veel realisaties: *In de Kijker*, *Izegem Pekt*,... zijn gevolgen van de nood aan een cultuurkalender. Een cultuurdienst en een cultuurhuis zijn er niet alleen gekomen door de huidige tijdsgeest. De politieke keuze is ongetwijfeld ook deels gestuurd door

Jaarlijks organiseerde de cultuurraad het nieuwjaarsconcert. Panache o.l.v. Dirk Boehme trad o.a. in 2008 op. (foto DTM)

Sinds 1993 kan de Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid rekenen op administratieve ondersteuning van stadspersoneel. V.l.n.r. Nele Descheemaeker, Eric Vantomme en Kathy Deprez. (foto DTM).

het jarenlange aandringen vanuit het culturele veld.

* De cultuurraad werkt niet op een eiland aan cultuur. Andere raden zijn vertegenwoordigd in de cultuurraad, maar ook omgekeerd heeft de cultuurraad een vertegenwoordiger in het beheersorgaan van De Leest, van de SAMW (eerste keer in 1973; het initiatief kwam uit de academie zelf), van de bib, de Spilgroep van de musea en ook in de Jeugdraad, het Comité Externe Relaties, het Stedelijke Feestcomité, de Stedelijke Feestraad, de Noord-Zuidraad,...

* Over het algemeen werd de cultuurraad sterk gesteund door het gemeentebestuur of schepencollege. Bij bijzondere initiatieven, nieuwe manifestaties of riskante projecten was de gemeentelijke overheid steeds bereid tot ondersteuning, zowel financieel als logistiek. Ook de Stedelijke Diensten (de technische dienst, de groendienst, Herman de huisbewaarder, de administratie,...) zijn steeds zeer loyale en bereidwillige medewerkers geweest.

* Bij het doornemen van de verslagen uit de verschillende decennia keert eenzelfde verzuchting regelmatig terug. Het ongenoegen omdat noch de cultuurraad noch de verenigingen geraadpleegd werden over verschillende beleidsdomeinen wordt meer dan eens geuit (b.v. 28 augustus 1972: "*Nieuwe feestzaal. Bittere kritiek daarover omdat noch het bureau noch de S.K.R. noch de toneelverenigingen werden geraadpleegd. Het bureau vraagt inspraak. Een afvaardiging van het bureau verlangt gehoord te worden door het schepencollege.*").

Het komt ons voor dat dit geen typisch cultuurraad-probleem is, ook in andere adviesraden zal dit wel een aandachtspunt blijven. Het is voor beleidsmensen niet altijd makkelijk (tijdsgebrek, gewoonte, soms valt het advies ook gewoon tussen de mazen van het net...) om een beslissing te laten voorafgaan door een advies. Nochtans garanderen adviezen een breder draagvlak en verhogen ze de participatie van de burger (via de aangesloten verenigingen) aan het beleid. Echter, ook voor vertegenwoordigers is het niet altijd makkelijk om afstand te nemen van de eigen vereniging of situatie en een advies te geven in het algemeen belang. Bovendien blijft een advies nog altijd een advies (en geen beslissing) en is de betrokkenheid van de bevolking (via de adviesraad) op z'n minst even belangrijk als het advies zelf.

* De betrokkenheid van de verenigingen bij de werking van de cultuurraad is een permanente zorg. Reeds in 1977 *verzoekt de voorzitter de aanwezigen hun onderscheiden verenigingen meer interesse te laten tonen voor de kulturele raad in het algemeen en sektie II in het bijzonder* (verslag van 28.10.77). Of in 1971: *Er wordt weer een groot absenteïsme vastgesteld. Aan de afwezige verenigingen zal een verwittigingsbrief gestuurd worden.* (verslag 19 april 1971). Het blijkt en blijft een uitdaging om de verenigingen te overtuigen dat zij zelf de cultuurraad vormen, en dat niet het bestuur ervan de cultuurraad is.

* De cultuurraad zocht steeds het evenwicht tussen zelf organiseren en adviseren. Vanaf het begin oefende de raad een sterke organsiserende functie uit. Vooral vanaf

Bureau van de cultuurraad.
V.l.n.r.: eerste rij:Nele Descheemaeker, secretaris (cultuurbeleidscoördinator), Peter Denys (penningmeester), Geert Orgaer (voorzitter), Herman De Backer (ondervoorzitter; cultuur en senioren), Karol Moeyaert (ondervoorzitter; cultuur en jeugd).
Tweede rij: Bart Rommel, Kichou Lycke, Jan Maertens , Chris Lioen, Marijke Bruneel, Bart Dewitte, André Vandevelde.
Ontbreken op de foto: Maarten Veys, Ludwig Beheydt, Geert D'Eigens en Gerda Mylle (burgemeester, schepen) (foto DTM).

de jaren '70 bestond de activiteit van de cultuurraad haast uitsluitend uit organiseren. Daarmee ving de cultuurraad zelf het ontbreken van een cultuurdienst op. Vele taken die de cultuurraad op zich nam, bestaan nog steeds maar werden gedelegeerd. Pas vanaf 1999-2000 werd de organisatie effectief toevertrouwd aan werkgroepen: 11-julicomité, werkgroep beeldende kunst, werkgroep nieuwjaarsconcert,... die al vlug de cultuurraad ontgroeiden en een eigen onafhankelijke koers konden varen, aanvankelijk onder de vlag van vzw De Leest en administratief ondersteund werden door het personeel van deze vzw. Vanaf dan verlegde de focus zich naar de kerntaak van de cultuurraad: adviseren. Organiseren is dan een surplus, een extra in de werking, waardevol maar niet meer de centrale taak. Deze is en blijft beleidsadviserend.
* Wil de cultuurraad een rol van betekenis blijven spelen, dan kan dit enkel door het ter harte nemen van haar kernopdracht: overleg en advisering in het lokaal cultuurbeleid. Vooruitblikkend kan overwogen worden of de cultuurraad (die de facto hoofdzakelijk een verenigingenraad is) het énige cultureel adviesorgaan moet blijven. We kunnen ons goed voorstellen dat ook buiten het verenigingsleven bijzonder interessante adviezen geformuleerd worden. Het zal een opdracht zijn voor de toekomst om ook de adviesfunctie uit deze niche enigszins te stroomlijnen.

Tot slot: Alle in dit artikel vernoemde personen verdienen dank en hulde. Het overzicht van de vele realisaties, adviezen en invloeden mag hen tevreden stemmen; immers, hun persoonlijkheid, energie en vaak ook gezondheid steekt erin. Toch mag geen afbreuk gedaan worden aan het stille wroeten van de vele medewerkers die soms onvernoemd blijven maar het ondankbaarste werk deden, op de achterste rij stonden of de deur openden om anderen te laten voorgaan. Vooral aan dié mensen dankbaarheid en hulde, want ook zij openden evenzeer de deur naar cultuur voor een groot deel Izegemnaren.

Bronnenmateriaal:

Actueeltjes-reeks in *Ten Mandere*
Verslagen van de vergaderingen van de cultuurraad en de secties of werkgroepen, stadsarchief
Correspondentie tussen schepencollege en cultuurraad, stadsarchief
Jean-Marie LERMYTE & Geert ORGAER, *historiek 40 jaar Stedelijke Raad voor cultuurbeleid*, in *40 jaar Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid Izegem*, 1999, p.4-6
Sandra DENIS, *Overleg en advisering in het gemeentelijk cultuurbeleid,* in *Locus*, 9 pp.

Bijlage 1:
Overzicht burgemeester en schepenen van cultuur en voorzitters cultuurraad

periode	**Burgemeester**	**schepen**	**voorzitter cultuurraad**	**Secretaris**
1959-1973	Jules Sintobin 22.01.65: André Bourgeois 14.01.71: Gustave Nyffels	Jozef Tytgat	Jozef Tytgat	... Frits Herreman
1973-1977	Gustave Nyffels 17.12.76: Werner Vens	Robert Vanlerberghe Andrea Geldhof	Rafaël Verholle	René Denolf Erik Dewitte (verslag)
1977-1983	Werner Vens 05.06.80: Florent Vandenberghe	Andrea Geldhof	Lydia Van Damme	Erik Lafaut Raph. Declerck (sedert 1980)
1983-1989	Gustave Nyffels 21.11.83: Robert Vanlerberghe	Erik Vandewalle	Emiel Bourgeois	Raph. Declerck
1989-1995	Robert Vanlerberghe 16.03.92: Willy Verledens	Erik Vandewalle	Geert Orgaer	Raph. Declerck Kathy Deprez (sedert 1993)
1995-2001	Willy Verledens	Gerda Mylle	Geert Orgaer	Kathy Deprez Christiaan De Forche (ad interim) Karol Moeyaert (ad interim)
2001-2007	Willy Verledens	Gerda Mylle	Frits Verhaeghe	Erik Vantomme (sedert 2002) Nele Descheemaeker (sedert 2004)
2007-...	Gerda Mylle	Gerda Mylle	Geert Orgaer	Nele Descheemaeker

Bijlage 2: Overzicht cultuurtrofee

Overzicht cultuurtrofee

JAAR	LAUREAAT	KUNSTENAAR
1986	Jean-Marie Lermyte	Els Vanhauwaert
1987	Kon. Mannenkoor De Kerels	Els Vanhauwaert
1988	Fernand Sagon	Els Vanhauwaert
1989	Overwinders in eendrachtigheydt	Erbru (Eric Bruneel)
1990	Antoon Vandromme	Miel Vercruysse
1991	Volkskunstgroep Die Boose	Geert Devos
1992	Raph. Declerck	Raf Werbrouck
1993	Sint-Gregoriuskoor	Els Vanhauwaert
1994	Katrien Seynaeve	Eddie Verfaille
1995	Koninklijke Stadsfanfaren	José Hochepied
1996	José Wylin	Chris Verbeke
1997	Kon. Harmonie der Congregatie	Raf Werbrouck
1998	Eugeen Declercq	Jeroom Mallisse
1999	Vlaamse Studie- en Vormingskring (V.S.V.K.)	Myriam Leenknecht
2000	Herman De Backer	Eddy Bral
2001	Vzw Booserik	Geert Devos
2002	Jozef Claeys	Carine Beernaert
2003	Jeugdkoor en –ensemble De Bosmolens	Martine Rivière
2004	Geert Orgaer	Eddy Bral
2005	Stedelijke Bibliotheek	Rudy Duyck
2006	Geert Spillebeen	Rudy D'Artois
2007	Vrede en Eendracht	Antoon Mistiaen
2008	Jacques Vandoorne	Carlos Vansteenkiste
2009	Luc Strobbe	Chris Vanneste

Bijlage 3: palmares poëziewedstrijd

	Laureaat	Beste Izegemse inzending	Beste jongere (vanaf 2000)
1980	Dominique Goethals	Chris Verbeke	
1982	Gery Florizoone (Brugge)	Dirk Van Walleghem	
1984	Annelie Vuys (Nl.)		
1986	Leopold Van den Brande (Mechelen)		
1988	Leopold Van den Brande		
1990	Paul Demets (Olsene-Zulte)	Cecile Vandoorne	
1992	Herman Coenen (Nl.)		
1994	Lut De Block (Sint-Denijs)		
1996	Paul Demets		
1998	Michel Dedain (Zevergem)		
2000	Gerda De Preter (Haacht)		Maarten Crappe (Zedelgem)
2002	Guido Fredix (Melsbroek)		Lisa De Bode Femke Willems
2004	Paul Rigolle (Wingene)		Anne-Sophie Wan Wesemael (Oordegem)
2006	Martin Carrette (Deinze)		Niet toegekend
2008	Yerna Van Den Driessche (Bottelare)		Hilde Sierens (Bertem)

1944
DE SEPTEMBERDAGEN IN IZEGEM

Marcel Nuijttens

Omdat er heel wat verhalen de ronde doen over wat er in Izegem in de septemberdagen in 1944 gebeurd is (waar en niet waar), wil ik het volgende op papier zetten.

Om over het ware verhaal te beschikken moet men ofwel het zelf beleefd hebben of over „betrouwbare bronnen" beschikken.

Een Izegems gezegde is nog steeds
„Er gaan veel vertelsels in één zak".

Als auteur van dit artikel wil ik opmerken, dat ik op het ogenblik van deze gebeurtenissen het volgende was:
1938: Actief medewerker van het Belgische Rode Kruis;
mei 1940: Gerecruteerde van het Belgisch Leger 1940 - Armée Pholien;
juni 1940: Lid van de Izegemse Vrijwillige Ongewapende Brandweer;
15 april 1942: Lid van het Geheim Leger;
september 1942: Werkweigeraar tegen de verplichte tewerkstelling in Duitsland;
mei 1944: Gedwongen medewerker van de Boerenwacht;
augustus 1944: Verplicht medewerker aan het planten van Rom-melasperges;
september 1944: Hulppolitieagent bij de Izegemse Politie;
oktober 1944: Blokhoofd - Eerste Klas bij de Passieve Lucht-bescherming;
april 1945: Oorlogsvrijwilliger-Strijder;
1940-1945: Gewoon burger die scherp toekeek, luisterde en het gebeuren aantekende voor later, opdat het niet zou vergeten worden.

Zaterdag 1 januari 1944

Met nieuwjaar 1944 wensten de Izegemnaren elkaar *een zalig nieuwjaar en dat den oorloge maar gauwe gedaan is*. Immers wie een beetje een klare kijk op de zaak had, wist dat er van een zegevierend Duits leger al lang geen sprake meer was. De Duitsers waren uit Afrika weggeveegd en de gevechten waren naar Midden-Italië verplaatst. Griekenland en geheel de Balkan was één partizanennest. Het Russische leger stond praktisch aan de oude Duitse rijksgrenzen, op zee was de *Kriegsmarine* van geen tel meer en de klok rond grepen luchtaanvallen op Duitsland plaats. Men wist dat de oorlog géén jaren meer zou blijven duren, maar wanneer het tot een einde zou komen was zeker nog niet vastgesteld.

Begin 1944 bestonden in Izegem drie ondergrondse weerstandsgroeperingen. De eerste was de Witte Brigade, later Geheim Leger, in Izegem genoemd de Witte Bende, onder de leiding van Marcel Huybrechts, Bernard Verscheure en Gerard Sabbe, die een 75-tal leden telde.
Eenzelfde Witte Brigadegroep, maar méér Emelgems gericht, onder de leiding van André Deschryvere, Gerard Sabbe en Charles Vancanneyt, telde maar een 25 man meer, de Duitsers hadden er een deel van opgerold. De derde groep was de Partizanenarmee (PA) aangesloten bij het Onafhankelijkheidsfront (OF), onder de leiding van Maurice en Jozef Tack, Jules Normon en Adolf Kerckhof. In Izegem waren dat de Blauwe en ze telden hooguit 25 man en zouden pas na de bevrijding van Izegem boven water komen. Ook hier hadden de Duitsers de groep gedeeltelijk opgerold, leden ter dood veroordeeld en terechtgesteld. André en Michel Tack werden gefusilleerd en Joseph Normon werd opgehangen. Deze laatste groep was communistisch gezind, de twee eerste groepen waren anglofielen.
Bij de Burgerlijke Weerstand of de Sluikpers waren zeker vier groepen actief die sluikbladen drukten of verspreidden.

Begin maart 1944

Begin maart rijpte bij Azert Moenaert en nog een paar andere mensen, het idee om Onze-Lieve-Vrouw ter hulp te roepen om Izegem te sparen van oorlogsgeweld en vernielingen. Azer was horlogemaker, opticien, beiaardier en tevens dirigent van de Peter-Benoitkring. De mensen hadden al gehoord van de bombardementen op Kortrijk met zijn vele slachtoffers en de interesse om in elke straat een kapelletje te hangen was enorm. Uiteindelijk werden meer dan tachtig kapelletjes gemaakt en in de meeste straten aan de gevel opgehangen. Die kapelletjes brachten een nooit geziene volksdevotie op gang. De mensen kwamen

De gedode familie Oosterlynck.
Men noemde dat toen nog geen „collateral damage".
(foto in privébezit)

bijeen aan hun kapelletje en er werd gebeden, de gewone burgers hielden zich aan hun kant en de volgelingen van de Nieuwe Orde stonden aan de andere kant. Op 8 maart beloofde pater Theodoor een kapel te bouwen om dezelfde reden. De grond werd geschonken door de paters en door giften, fondsen en stichtingen werd het benodigde geld bijeen gebracht. Dat zou later de Dankkapel worden.

Zaterdag 18 maart 1944

Zaterdagavond 18 maart omstreeks 19.30 uur overvloog een geallieerde luchtvloot Izegem om een bombardement in Duitsland uit te voeren. Door een mij onbekende oorzaak raakte een bom los en trof de boerenhoeve van de familie Oosterlynck aan café *In 't Blomgat*. De woning was gans vernield, de boerin, twee dochters en een zoon werden gedood. Het was een triestig werkje voor de Stedelijke Vrijwillige Brandweer om onder dergelijke omstandigheden gedode personen uit het puin te halen.

Zaterdag 22 april 1944

Omstreeks 20 uur kwam, terugkerende van een bombardement op Duitsland, een zware Amerikaanse bommenwerper laag over Izegem vliegen. Hij had moeilijkheden en scheen door het afweergeschut getroffen. Hij draaide boven de wijk Klein Harelbeke en zette zijn koers verder naar het noorden en op de wijk Den Naaipander stortte hij neer. De bemanning was eruit gesprongen, maar de brandende benzine verbrandde heel erg een burger en rondvliegende stukken verwondden een paar mensen. De Izegemse brandweer snelde toe om het gevaarte te blussen. Een massa volk wilde alles en nog wat zien of stukken van het vliegtuig meenemen. Plots was de *Feldgendarmerie* en de politie van Ingelmunster daar, er was controle voor

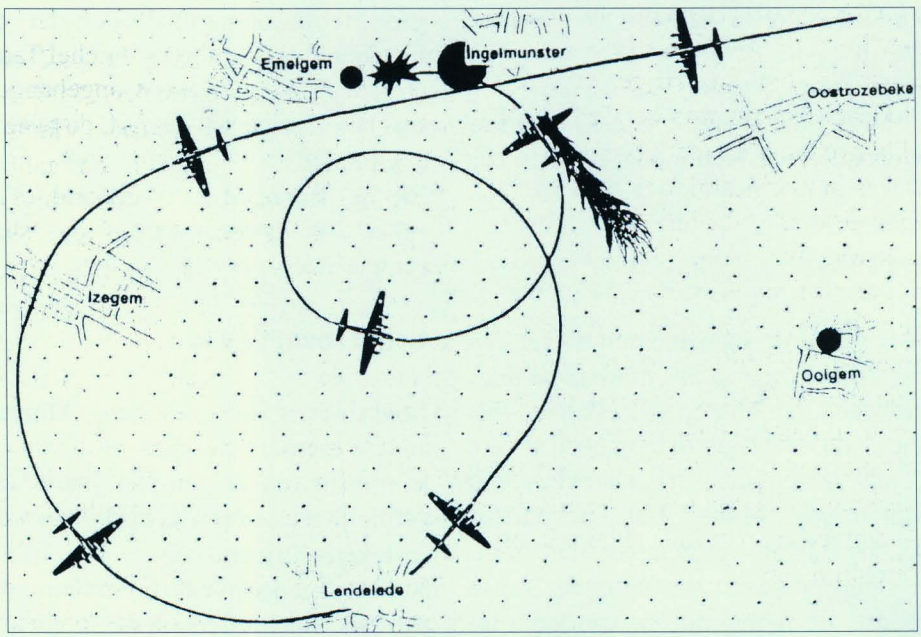

De vlucht van de B-17G „Nero" boven onze streek. Het vliegtuig werd bestuurd door 2e luitenant John R. Seddon. Het had deelgenomen aan het bombardement van Hamm. Eén van de drie motoren viel uit en op de terugweg moest het de formatie verlaten.Boven Wevelgem werd het beschoten door een Duits jachtvliegtuig. De bemanning sprong uit het vliegtuig. De piloot probeerde nog zijn vliegtuig te redden maar het stortte brandend neer.

de werkweigeraars. Enkelen werden opgepakt, een *Feldgendarm* bezag mij, ik was in werkkledij van de brandweer en aan het blussen, maar hij zei niets. Nu besefte ik maar al te goed dat ik toen een ogenblik geluk heb gehad en vijf minuten schrok, want ik was ook werkweigeraar en vluchteling. Daarom zeg ik nu nog *danke Deezeke*.

April 1944

Alle mannen jonger dan 35 jaar dienden Boerewacht te doen. Per 2 personen dienden ze zich om 20 uur in het politiebureau te melden en moesten een ronde doen om de veldvruchten te bewaken. Dat werd noodzakelijk geacht door de stedelijke en Duitse overheid om diefstal te voorkomen en vernielingen door het verzet dat wilde voorkomen dat voedsel naar Duitsland werd gevoerd. De dienst eindigde om 6 uur en men moest zich naar het politiebureau begeven. Daar moesten verschillende registers ondertekend worden en kon men terug naar huis. Men bleef ter beschikking tot men weer opgeroepen werd. Of het veel hielp? Verschillende Boerewachters konden het niet laten en zetten algauw een zak aardappelen aan de kant om hem later op te halen.

Het was zeer opmerkelijk hoe in die jaren de kleding bij de bevolking gewijzigd was. Alles mocht, er was geen modetrend meer. Men liet demi-saisons, pardessus en lange fraks voor de dames keren en knielappen op de werkkleding vormden geen aanstoot meer. De zegels voor de kleren waren zo goed als waardeloos en de kwaliteit was slecht. Mijn moeder zei: *Ge kunt er door ziften*. Op de zwarte markt was alles te krijgen voor zeer hoge prijzen. De allerlaatste mode was de *Zazou*, een vest of jas in donkerblauwe kleur en zeer gecentreerd in de lenden. De broek was in marinestijl, breed onderaan met olifantpoten. Voor de dames daalde de rok tot op de enkels. De minirok was maar voor veel later als er stof in overvloed was. Sommigen dreven het ten top en liepen met een lange witte vest zoals de officieren van de tsaar of met een buitenmodel rijbroek en botten met vaste benen. Vooral de *smokkeladel* toonde dat ze geld had. Voor al die hoogmoed hadden de Izegemnaars een naam, de *kakkejans* of nietsnutten die veel geld konden verteren. Er werd ook massaal voor geld gespeeld, beestje pakken of op de teerlingbak. In de Flandria bij Dolf Uyttenhove zaten altijd een schare spelers.

Mei 1944

Medio mei 1944 vestigde zich in Izegem een deel van een Duits Pantserleger die haar zware gevechtspantsers plaatste op de koer van het Paterslooster, ingang langs de Boerepoort, in de Roeselaarsestraat, bij de houthandel Camiel Vanhaverbeke, op de koer van het Sint-Jozefscollege in de Meensestraat en in de Kortrijksestraat op de koer en loodsen van de houthandel Callens. Hun hoofdkwartier was ondergebracht in de garageloods van de transportonderneming D'Haene-Fossez, hoek Baron de Pélichystraat en Roeselaarsestraat. Die plaatsen hielden onderling verbinding door fietsende soldaten met brieventas en met geweer uitgerust. Het waren piepjonge soldaten met oudere onderofficieren. Die militairen veroorzaakten niet de minste last onder de bevolking, behalve een zorg waar ze ingekwartierd waren. Op de avond van de dag der landing zouden ze Izegem verlaten, richting Roeselare waar zij op spoorwegwagens werden geladen. Deze pantsergroep zou in de tankslag van Falaise ten onder gaan.

Dinsdag 6 juni 1944

Na de landing in Normandië en de uitbraak na de tankslag van Falaise, volgde de bevrijding van Parijs en eind augustus 1944 stonden de Britse en Poolse legers voor de Belgische grenzen. De Amerikaanse legers namen vanaf de Ardennen tot in de Elzas de gevechten voor hun rekening. De Izegemse bevolking wachtte met spanning af wat er zou gebeuren en wanneer. Inmiddels waren de twee Witte Brigadegroepen tot één groep gekomen en ze hielden nauw contact met de ondergrondse beweging te Roeselare en Wakken.

Zondag begin juni 1944

Op een zondagnamiddag in juni na de middagvertoning in cinema Patria omstreeks 17.00 uur, was er een razzia gehouden door de *Fahnders* (Vlamingen in Duitse dienst die hielpen bij opsporing en aanhouding), de Gestapo (Geheime Staatspolizei) en de Feldgendarmerie, die strenge paspoortcontrole uitoefenden en al wie niet in regel was, vooral werkweigeraars en onderduikers werden opgepakt, naar Roeselare gevoerd en naar Duitsland overgebracht en er tewerkgesteld. Zij waren onvoorzichtig geweest, het ging niet op in de week onder te duiken en de zondag naar de cinema te gaan. De uitbaters, de familie Huysentruyt, konden er nog enkele waarschuwen, die aan de achterkant van de cinema via de Schoolkouter het pand verlieten of in de bergruimte bleven zitten tot het geweld geluwd was.

Vele families maakten sigaretten voor de zwarte markt. Deze werden door opkopers opgekocht en doorverkocht, zelfs aan het Duitse leger. Het gebeurde ook dat de opkoper "een slimmen toer speelde" en met valse accijnsbedienden of rijkswachters een inval deden om alles aan te slaan. Het gevolg was dat de brave werkers koopwaar en centen kwijt

waren. Met wat lef en vijf minuten schrik had de opkoper een grote som geld verdiend. Waar konden de gedupeerden klacht neerleggen? Dat kon niet gezien zij met het maken van sigaretten iets deden dat verboden en strafbaar was.
Meer en meer grepen 's nachts razzia's plaats en werden weerstanders, mannen van de sluikpers of zij die hielpen bij een vluchtlijn door de Gestapo opgepakt, meestal veroordeeld en als N.N.- gevangenen (Nacht und Nebel) naar Duitsland afgevoerd en in een concentratiekamp gedumpt.

Augustus 1944

In augustus werden overal Rommelasperges geplaatst. Deze drie à vier meter lange bomen of balken werden begin augustus op bevel van de Duitse overheid en een brief van oorlogsburgermeester Paul Depoorter door ongeveer honderdvijftig personen geplaatst. Eerst moesten bomen geveld worden in het park van het kasteel van de baron en van de kastelen Vandenbogaerde. Ze werden dan naar de houtzagerijen Callens en Sabbe-Dubaere gebracht. Op de velden werden ze neergelaten in een put van ongeveer een meter en half diep. De Rommelasperges dienden om aanvallen van zweefvliegtuigen te voorkomen.

Rommelasperges - Palen en staken die in open veld werden geplaatst als afweer tegen zweefvliegtuigen en genoemd naar veldmaarschalk Rommel. (foto in privébezit)

Zondag 27 augustus 1944

De laatste zondag van de maand augustus 1944 (Roeselarekermis) gingen meerdere mensen de zondag na de hoogmis een pintje drinken of een partij kaarten in hun stamcafé. Omstreeks de middag kwam het tot een woordenwisseling in café *Aux Trois Suisses* tussen een drietal mannen van de Zwarte Brigade en SS-Man, P.D. die met verlof was. Tafels vlogen omver en meubilair werd beschadigd. Er zouden zelfs schoten gevallen zijn. Julien Cools, handelaar op de Grote Markt en Henri Verfaillie, bediende bij de schoenfabriek Vansteenkiste-Mistiaen, in 't Izegems Setjes uit de Dweersstraat, kregen een pak slaag en werden op de Grote Markt gewipt. Beiden dropen af en om mogelijks niet opgepakt te worden besloten zij onder te duiken.

Woensdag 30 augustus 1944

De woensdagnamiddag vóór Kermiszondag, (eerste zondag van september) vertrokken meerdere Izegemse gezinnen, bepakt en beladen per spoor richting Duitsland, de bevolking sprak van "de ratten verlaten het schip". Herr Frankenfeld, een Rijksduitser, die sinds het begin der dertiger jaren in de Prins Albertlaan woonde en in een weverij bedrijfsleider was, vertrok ook zwaarbepakt in oostelijke richting. Zijn twee zonen waren officier bij de Wehrmacht.

Naar mijn eigen mening zou het nooit tot burgerlijk geweld gekomen zijn, ware het niet dat het Izegemkermis was, ondanks het feit dat niet de minste kermisattractie op de Grote Markt en Korenmarkt te bespeuren was. Ikzelf noem die zondag steeds Schuwe Zondag omwille van de vele gebeurtenissen.

Zondag 3 september 1944

Omstreeks 8.30 uur begon een groep burgers onder de leiding van vrouw Michel Lanssens, wiens man door de Duitsers was opgepakt en in een concentratiekamp verbleef, aan het vernielen van de huisraad en het huis van Germain Ghekiere in de Krekelstraat op het Steenovenplein. Tegen de middag was het huis totaal verwoest. De vernielingen en plunderingen gingen verder. Het huis van de familie Huygelier uit De Meiboom volgde, en het liep verder over de Nieuwe Wereld, Schoolstraat, Kortrijkstraat, Papestraat, Marktstraat, Grote Markt, Brugstraat, Korenmarkt, Roeselaarsestraat, Nederweg en het liep door tot aan den Abele. Twee vernielende bendes waren aan de slag. De apotheek van Florent Lalleman werd gespaard door de tussenkomst van Amand Strobbe, die op de noodzaak van de medicamenten wees. Door de tussenkomst van Dokter Edgard Vankesbeeck werden de medicijnen van de apothekersvereniging Internos in de Melkmarktstraat gespaard maar de inboedel van het huis van oorlogsburgemeester Paul Depoorter werd geplunderd. Een dame van de Mentenhoek was gekleed met de ceremoniekledij van de burgemeester, hoge hoed incluis.
Etienne Sabbe en een zoon van borstelfabrikant Devoldere uit de Stationsstraat beschikten over een motorfiets. Ze

maakten ritten naar Kortrijk en Menen en poogden inlichtingen in te winnen over het verloop van de strijd. Etienne droeg mijn brandweerhelm en werkpak van de Brandweer. Dat was een truc om de Duitsers te misleiden en de indruk te geven dat ze in dienst van de Brandweer reden. Al deze pogingen leverden niets op.

Gabriël Huyge, suikerbakker op de Grote Markt, deed hetzelfde met zijn fiets en kwam te weet dat de geallieerde troepen naderden uit de richting Poperinge.

Inmiddels had de leiding van de Witte Brigade contact opgenomen met deze van Roeselare. Er werd besloten de terugtrekkende Duitse troepen niet aan te vallen, om wraakmaatregelen bij de burgerbevolking te voorkomen en in Izegem de plunderingen te stoppen.

Feestvreugde op de Grote Markt. (foto in privébezit)

Omstreeks 12.30 uur loeide de brandweersirene. De Izegemse politie, met de rijkswacht en de brandweer, werden opgeroepen om samen met de Witte Brigade de plunderingen te doen stoppen. De Witte Brigade bezette het stadhuis en de gemeenteschool en stuurde groepen van drie à vier man onder de leiding van een groepsoverste in diverse richtingen, om het plunderen stil te leggen en te pogen Duitse soldaten die voorbij trokken te bepraten dat zij zich zouden overgeven. Robert Hinnaert en Palmer Casteleyn moesten de plunderaars op de loskaai van het spoorwegstation verjagen, waar zij steenkoolgruis, genoemd slam, aan het stelen waren. Ook in Emelgem werd geplunderd en kapot geslagen, echter in mindere mate.

Wat nu volgt zijn zaken die los van elkaar staan, maar die op diezelfde namiddag van kermiszondag zijn gebeurd.

Op de kerktoren van de Sint-Tillokerk was de Belgische vlag uitgestoken. Die vlag was tweemaal zo groot als een normale vlag, bestond uit licht zeildoek en was vervaardigd door Cyriel Duhamel, gareelmaker uit de Roeselaarsestraat. De vlag was reeds weken vooraf naar boven gebracht door dakwerker Camiel Seynaeve en zoon Michel en ook door hen beiden uitgestoken. Het geheel was een idee van Leon Vangheenberghe, schoenfabrikant, oud-strijder en Vuurkruiser van de Eerste Wereldoorlog en later voorzitter van de Izegemse Nationale Strijdersbond. De vlag zou op de toren blijven wapperen tot zij door de voorjaarsstormen in 1945 aan flarden werd gescheurd, waarop zij werd weggenomen.

De huizen op de Grote Markt worden geplunderd. Meubels en huisraad werden naar buiten gesleurd. (foto in privébezit)

Omstreeks 15 uur kwam een twaalftal Duitsers te paard, die een klein kanon en munitiewagen met zich mee voerden uit de richting van Roeselare. Gekomen aan de wegsplitsing Roeselaarsestraat, weg naar Kachtem en aan de tegenovergestelde kant, de Armoestraat naar Oekene en Rumbeke, dus Kachtemstatie, hielden ze stil, omdat zij de vlag bemerken en allerlei geruchten uit Izegem komende gewaar werden. Aan herbergier Folens die de café Kachtemstatie uitbaatte

Café De Sterre op de Grote Markt. (foto in privébezit)

en voor zijn deur een pijpje zat te roken, vroegen zij *Was ist loss?* Baas Folens die zich nog wat Duits uit de Eerste Wereldoorlog herinnerde, zei zonder verpinken den *Tommie* is daar, waarop de Duitsers hun stafkaarten raadpleegden en onderling overlegden. Zij stegen op en vertrokken richting Kachtembrug, zij dumpten hun kanon in een weide en maakten het onklaar, de weinige munitie die hun nog rest smeten ze in de vaart Roeselare-Ooigem en ze verdwenen met lege munitiewagen richting Kachtem.

Reeds vanaf 12.00 uur hadden een tiental burgers de zogenaamde zwarten in hechtenis genomen en opgesloten bij de politie of in het stadhuis, één gekwetste verbleef voorlopig in de Sint-Jozefskliniek. Drie Italiaanse soldaten en twee Duitse militairen werden gevangen genomen op de Ardooisesteenweg, ze kwamen van de kust waar zij bewaking aan de Atlantikwal uitvoerden. De Italianen droegen een hoedje voorzien van hanen-veren. Meerdere Duitse soldaten zullen nog gevangen worden genomen en later overgedragen worden aan de Britten.

Rond 15.00 uur stonden Fons (Alfons) Caenepeel, schilder en Sif (Jozef) Martin, laddermaker, voor hun deur op de Ingelmunstersesteenweg de toestand te bespreken. Dat was in de reke van café De Sterre en schuin tegenover café De Voerman. Fons zei *Ik heb de vélo's verscheen gedaan en apart weggestoken want in den eersten oorloge namen de Duitsers alle vélos mee. Nog een goed gedacht* zegde Sif, *Ik ga onmiddellijk het voorwiel van mijnen vélo uithalen en wegsteken*, wat hij ook deed en hij plaatste het kader en achterwiel tegen zijn werkbank. Terwijl ze nog een paar minuten de toestand bespraken kwam een eenzame Duitse soldaat voorbij en vroeg *Fahrrad*? Alfons zei daarop *Dein kameraden hebben mitgenomen*, waarop de Duitser de vélo van Sif Martin bemerkte en meenam met de woorden *So, ich finde wel ein Rad* en inderdaad een paar honderd meter verder stond tegen de voorgevel van een huis een oude vrouwevélo, de Duitser nam daarvan het voorwiel, monteerde het in de vélo van Sif en vertrok in de richting van Ingelmunster. *Ei dat nog geweten* zei Sif *Ik heb gelukkig nog één wiel over.*

Bij het uitzenden van groepen om te pogen Duitse militairen te bepraten en zich over te geven vertrok ook een groep onder de leiding van André Witdouck, groepoverste, met Henri Vanhoutte, Fiel Dekimpe en Michel Christiaens. In de Burgemeester Vandenbogaerdelaan gekomen, ter hoogte van het Sint-Jozefscollege, ontmoetten zij twee Duitse militairen die van uit de richting van het Blauw Kapelleke kwamen. Ze probeerden ze te bepraten en zich over te geven, maar dat was niet naar de zin van de Duitsers, een handgemeen volgde en daarbij raakte een Duitser door een messteek in de borst gewond door Fiel Kimpe. De Duitser werd naar de Sint-Jozefskliniek voor verzorging overgebracht, de andere naar het stadhuis.Later zal dit geval nog wel eens besproken worden onder vrienden, die dan Fiel de bijnaam van 'den doodsteker' zal opleveren.

Omstreeks 14.15 uur kwam een vrachtwagen geladen met Duitse militairen via Emelgemdam, de vaartbrug opgereden. (Deze vrachtwagen voerde géén witte vlag en werd niet achtervolgd door Witte Brigademannen, al is dit door sommige bronnen aldus vermeld). Ze zagen de vernielingen in de Brugstraat aan het huis van Edgard Vandewalle. Vermoedelijk hadden zij ervaring met het Franse Maquis. Ze kwamen de brug over, volgden de Zuidkaai, sloegen de Vaartstraat in en kwamen voor de spoorweg ter hoogte van de Prins Albertlaan, reden de spoorweg over de Brugstraat in, zagen opnieuw de

Geweld op Emelgem Dam. (foto in privébezit)

Onlusten bij de Emelgemse bloemist Jérome Demeyere .
(foto in privébezit)

vernielingen en het volk op de Grote Markt en sloegen de Kasteelstraat in. Gekomen aan *De Neerveust* stonden zij voor de gesloten poort van het kasteel; zij waagden zich niet in het bos, maar keerden terug uit die doodlopende straat. Ter hoogte van het directeurshuis van Ave Maria waren al meerdere mannen opgedaagd die met de Duitsers praatten en poogden hen te overreden en zich over te geven. Op de foto is één persoon zeer duidelijk waar te nemen namelijk Maurice Vandommele, met trommel; hij was trommelaar bij de Koninklijke Stadsfanfaren. De Duitse militairen weigerden en de auto reed langzaam vooruit. Inmiddels kwam heel wat volk toegelopen, die de doortocht van de wagen belemmerden. Een geschreeuwd bevel volgde en Obergrenadier Werner Schüchner slingerde een steelhandgranaat over de auto in het volk. Margrietje Verlinde werd daarbij zwaar gekwetst. Dat was tussen Werbroucks en het gangske. Ook Mariette Vansteenkiste werd door een granaatscherf in haar been getroffen. De jongeman Noël Loosfeldt (Izegem, 13-11-1927), liep, met een bebloed gezicht, naar de Markt en omringd door een aantal mensen ging hij naar de kliniek of naar een dokter. De auto schoot nu weg, richting Grote Markt en op dat ogenblik wilde Obergrenadier Werner Schüchner op de wagen springen, maar miste de trede en viel. Daarbij schoof een geladen geweer voor hem uit. Het kwam terecht in de handen van J.N. die ermee op Obergrenadier Werner Schüchner schoot. Een kogel ging dwars door zijn hart. Hij was onmiddellijk dood. De Duitse vrachtwagen was inmiddels de Grote Markt opgereden en reed de Marktstraat in. De wagen verdween dan in de richting Ingelmunster.

Hadden de Duitse militairen willen schieten, dan waren er met zekerheid 25 doden of méér geweest. Sommige burgers schoten met handvuurwapens de wegrijdende wagen na, ook Georges Stas, maar met een loodjesgeweer zoals het op de kermis in het schietkraam gebruikt wordt. Er was in de Kasteelstraat ter hoogte van het huis Raymond Werbrouck, nu Dirk Strobbe, een ware tumult en toeloop van volk, elk wilde wat doen of zien. Margrietje Verlinde werd naar de Sint-Jozefskliniek gebracht, de gesneuvelde Werner Schüchner werd door Hector Maes, politieagent, Eduard Demeyere, hulppolitieagent, brandweermannen Marcel Nuijttens en Marcel Verschoot weggebracht naar het politiebureel en in het schoongemaakt kolenhok neergelegd; er waren sinds een hele tijd al géén kolen meer. Politieagent Leon Seynaeve en brandweerman Jerôme Vanbelle maakten de weg vrij voor het wegbrengen, want iedereen wilde iets zien. Obergrenadier Werner Schüchner werd na de bevrijding op het stedelijk kerkhof begraven, opnieuw opgegraven en naar de Duitse Kriegsgräberstatte in Lommel gebracht.

Kasteelstraat - Maurice Vandommele trommelaar van de Stadsfanfaren staat op de „pare-choc". (foto in privébezit)

Er zijn omtrent dit gebeuren heel wat vertelsels in omloop die niet op waarheid berusten als ondermeer: dat Werner Schüchner zou zijn doodgestoken met een bajonet (wie liep op deze zondag met een bajonet onder zijn vest, het ding is te groot om in uw zak te steken), dat hij zou zijn doodgeslagen (ik vraag mij af waarmee?) en dat men op de dode zou hebben geslagen en geschopt (???). Dit alles is niet waar. Zij die deze verhalen in de omloop brengen zijn zeker niet bij het gebeuren geweest.

Om 14.45 uur ging de brandweersirene. Er was brand uitgebroken bij vlaswerker Vansteenkiste-

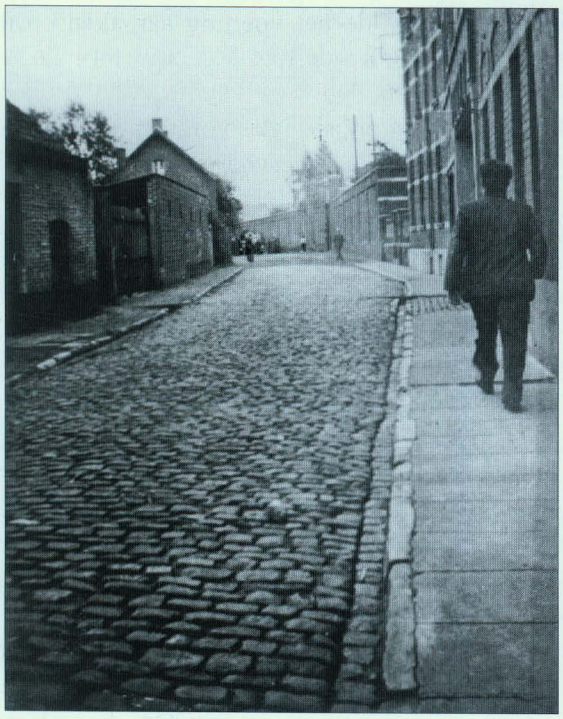

Frans Bral, brandweercommandant gaat de Kasteelstraat in. (foto in privébezit)

Vooraan op de moto Marcel Balcaen (bakker, brandweerman, reed met zijn eigen moto), achteraan Jozef Laridon (sergeant brandweer). (foto in privébezit)

Werner Schüchner werd door Hector Maes, politieagent, Eduard Demeyere, hulppolitieagent, brandweermannen Marcel Nuijttens en Marcel Verschoot vanuit de Kasteelstraat weggebracht naar het politiebureau op de Grote Markt. (foto in privébezit)

Het muziek stapt van de Grote Markt naar de Brugstraat. Het is toen ongeveer 17 uur. De muzikanten zijn niet in uniform, maar aan de vlag te zien, gaat het om de Koninklijke Stadsfanfaren. (foto in privébezit)

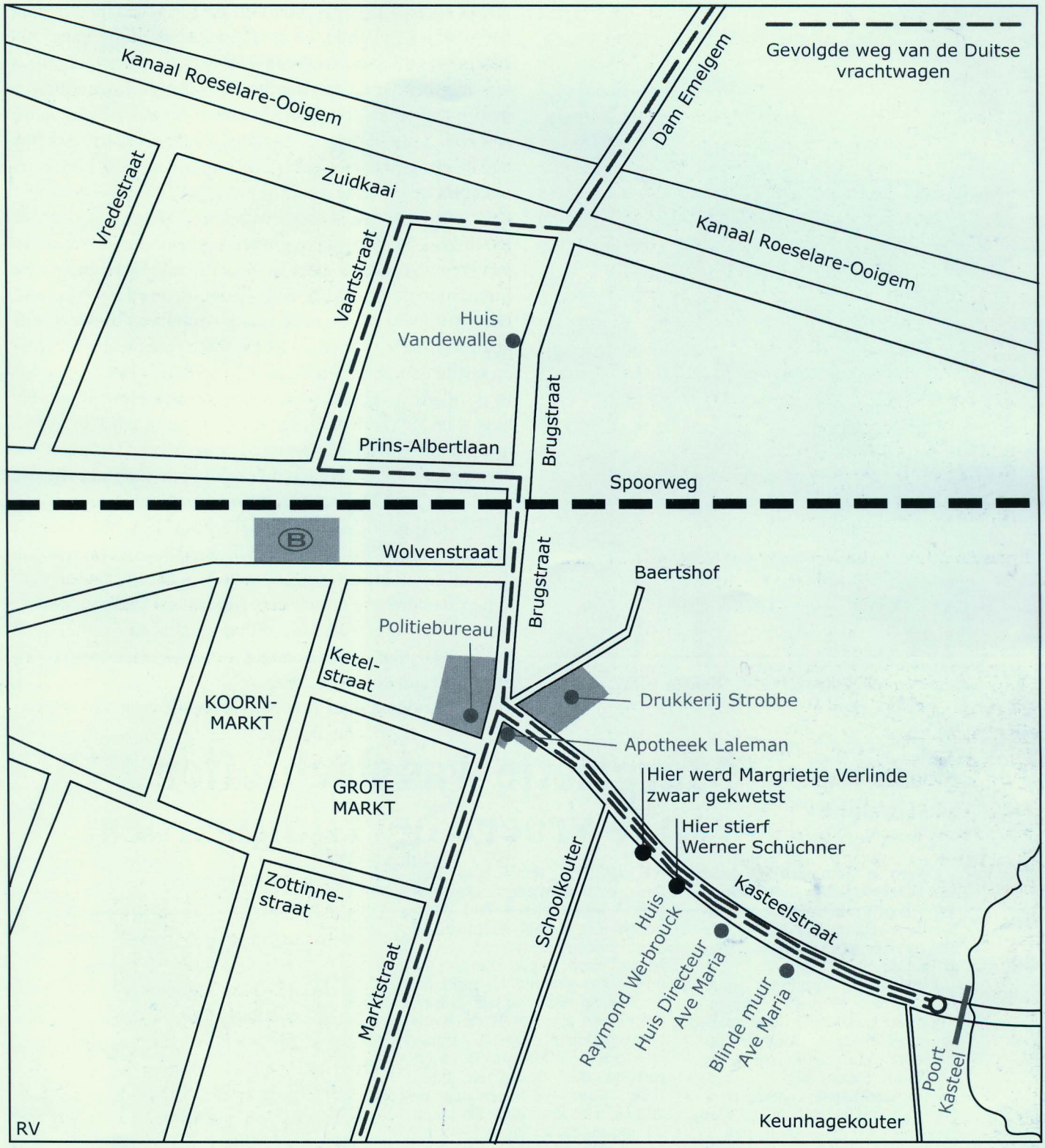

Spillebeen in de Oekenestraat. Gauw was de brand gedoofd en boer Spillebeen, schoonvader van Vansteenkiste, trakteerde de brandweermannen op een pint in café *Den Abeele,* toen Mietjes bij Julia Rousseau. Aan de toog hing een erg bedronken persoon, H.D., met schaafwonden en bloed op gezicht en handen, vermoedelijk van vallen en verklaarde luidop dat hij *dien Duits op de Markt de roeper heeft afgebeten*. We bezagen elkaar en zwegen, tegen een zatlap is spreken niet mogelijk. Misschien zijn er nog sterkere verhalen in omloop over dit gebeuren.

Omstreeks 15.30 uur waren de door de Duitse overheid afgestelde burgemeester Cyriel Staes en de schepenen

Burgemeester en schepenen op het balkon van het stadhuis.
(foto in privébezit)

Emiel Allewaert, Jules Sintobin en Jules Vandeputte naar het stadhuis gekomen en spraken de bevolking vanaf het balkon toe, die zeker uit een 250 personen bestond. Nu is ook hier een verhaal, namelijk dat schepen Jules Sintobin in zijn toespraak zou gezegd hebben *En doe nu nog maar een paar uren ulder gedacht*. Het is mogelijk, maar ik heb het in elk geval niet gehoord, nu ik was ook niet ieder ogenblik op de Korenmarkt.

Een vijftiental muzikanten begeleid door de vlag van de Koninklijk Stadsfanfaren gingen al spelend in het centrum van Izegem rond, ze speelden de nationale hymnen, ook de Internationale en bij de volksdeuntjes ook Lily Marleen. De cafés hadden een goede dag, sommigen hadden zelfs géén bier meer, al was het fluitjesbier, méér water dan bier en kostte één pint 5 frank, de zaken liepen goed.

In de Kortrijksestraat waren er schermutselingen aan het huis van P. Vandenbulcke, die een zoon (A.) in dienst had bij de Waffen-SS-divisie Langemarck. Hij stond de plunderaars op te wachten met een happe (kapmes) in zijn handen en riep: *Den eersten die iets durft doen sla ik de kop in*. Er werd gevochten en hij kreeg een flink pak slaag en liep daarbij een armbreuk op. Hij werd voor verzorging in de Sint-Jozefskliniek opgenomen. Die breuk is nooit echt genezen en hij zou er nog lang hinder van ondervinden.

Rond 17.00 uur waren de plunderingen en vernielingen gestopt. De benden en vernielers van huisraad trokken af, de rust kwam eindelijk terug.

Tot laat in den avond was er volk op de been, sommigen

Moeder Verlinde

Margrietje was slachtoffer van te vroege bevrijdingsroes

Over de jammerlijke dood van Margrietje Verlinde hadden wij een gesprek met moeder Gabrielle Verlinde-Ver Eecke. Na veertig jaar klinkt het nog aangrijpend.

Zondag 3 september ong. 18 u. Er was kermis in Izegem. Voor het eerst sinds lang trokken muziekkorpsen door de straten. Ons Margrietje had zulks nog nooit gezien. Blij, zoals enkel een kind kanzjn, volgde zij al die opgewekte mensen. ,,Wat moet gij daar gaan doen, riep ik nog. Blijf maar hier op de zulle." Maar 't kind was niet te houden. Ze wou overal bij zijn, ze was van niets of niemand bevreesd. Bij ons
een vrolijke stemming. De bevrijders zouden gaan komen !, riep men. Plots hoorden we een doffe knal. De Duitsers die een laatste werstand bieden dachten we. Iedereen rende naar buiten... komt daar een vrouw gelopen... welke kleren had Margrietje aan vraagt ze hijgend ? Een uniformkleedje met ,,Ave-Maria" erop, zeg ik. Dan is 't uw meisje dat gewond is, snikt ze. En net op dat ogenblik komen de mensen van het Rode Kruis voorbijgelopen. Op de draagbaar ons klein Margrietje, zwaar gewond aan hoofd en buik. Bloed alom. We liepen naar de kliniek. Het kind ijlde. Ik ben er de ganse nacht bij gebleven... Moeder... Moeder, riep het.. het riep naar zijn kameraadjes... het bad... Niets mocht baten. Ons Margrietje hield op te leven...

Had ik het mogen houden, ik zou er veel plezier aan beleefd hebben. Het was een goedhartig kind. Slachtoffer van zijn speelsheid. Ik mis al gans mijn leven iets... ik mis Margrietje.

Wijlen Margrietje Verlinde (5 juni 1935 - 4 september 1944).

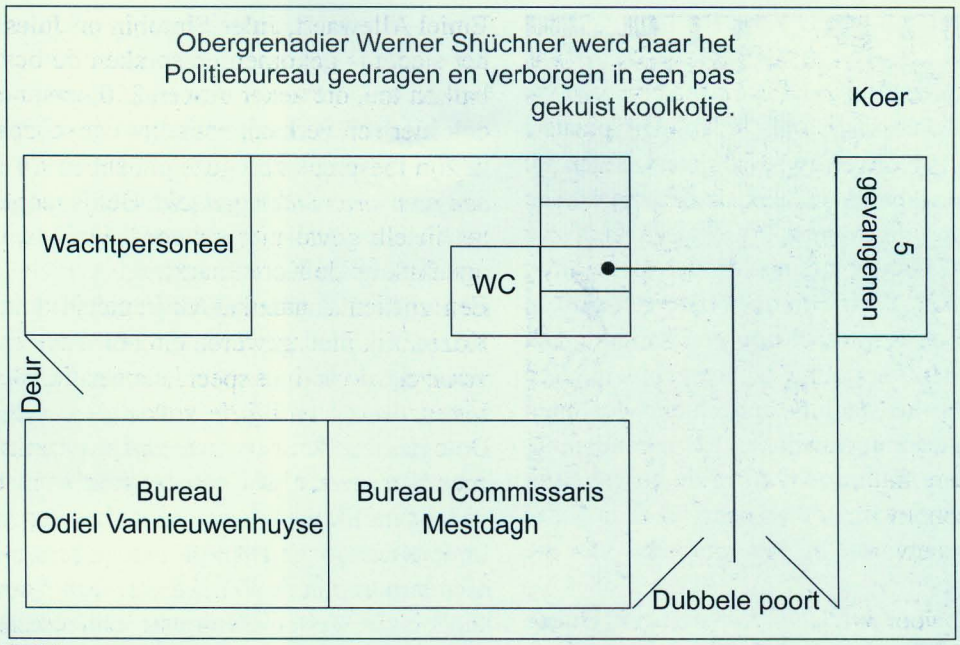

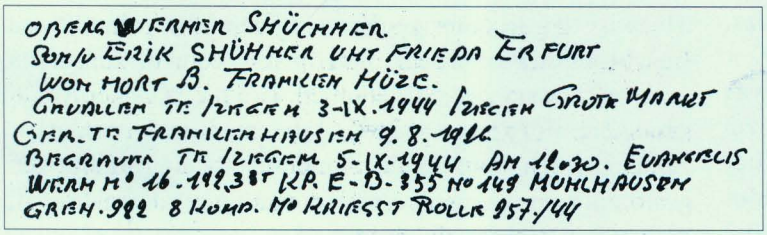
OBERG WERNER SHÜCHNER.
SOHN V ERIK SHÜHNER UHT FRIEDA ERFURT
WOHNHORT B. FRAMILIEN HÜZE.
GNADLICH TE IZEGEM 3-IX.1944 IZEGEM GROTE MARKT
GEB. TE FRAMILIEN HAUSEN 9.8.1922
BEGRAVEN TE IZEGEM 5-IX-1944 AM 11u30. EUANGELIS
WEHRM N° 16.199.38 IKP. E-D-355 N° 149 MÜHLHAUSEN
GREN. 982 8 KOMP. N° KRIEGST ROLLE 957/44

Nota van grafmaker Arnold Vandommele op de lijst van de begraven Duitsers. Er staat verkeerdelijk dat Schüchner op de Grote Markt overleden is.

waaronder de werkweigeraars of vluchtelingen die weigerden verplicht naar Duitsland te gaan werken kwamen boven water en zagen vrienden en kennissen die zij in maanden niet meer gezien hadden. Inmiddels trokken sporadisch Duitse militairen voorbij, te voet, te paard of met transport. Ze brachten ook gewonden voor verzorging naar de Sint-Jozefskliniek. Dokter Emiel Vandeputte vroeg aan een officier *Hoeveel man moeten er nog langskomen*?. *Voor West-Vlaanderen*, antwoordde hij, *een paar honderdduizend met wapens en vervoer.*
Er was die zondag ook een tentoonstelling voorzien in de Nijverheidsschool met werk van Izegemse kunstenaars waaronder Medard Bral en Clarysse. Wegens de onlusten in de stad werd ze nooit officieel geopend.

Maandag 4 september 1944

De hele dag door zag men Duitse troepen, die met allerlei vervoer en vooral met opgeëiste voertuigen achteruit trokken. Fietsen werden zonder pardon meegenomen. Op de voertuigen stonden de soldaten met het wapen in de aanslag; de angst voor de Zivilisten zat er duidelijk in.

Maandag 4 en dinsdag 5 september 1944

De nacht kwam en de maandag was er weer een bende vernielers opgedaagd. Ze wilden de villa op den Burgemeester Vandenbogaerdelaan van Adhemar Vandemoortele vernielen. Het kwam tot een gesprek en overleg. Adhemar moest de straat kuisen met een tandenborstel??? Adhemar Vandemoortele beloofde aan iedere Izegemnaar één fles olie, en inderdaad na de bevrijding en door medewerking van het Comité van Hulp en Voeding, bij vertoon van de rantsoenkaart en meebrengen van een lege fles, bekwam men een fles olie. Met twee flessen olie kon men al iets doen, ondermeer de sinds jaren leegstaande frietpot vullen en frieten bakken. *Beter één luise in de pot dan géén vet.* Aan de geur van de verwarmde olie kon met vaststellen of zij afkomstig was van lijnzaad, koolzaad of raapzaad. Er waren kinderen die nog nooit frieten gegeten hadden.
Behalve het voorbijkomen van wegtrekkende Duitse troepen op maandag en dinsdag gebeurde er niets opvallends. Er was opmerkelijk weinig beweging, men begon met het opruimen van de vernielde huisraad, dat soms ook nog in brand werd gestoken. Het straatbeeld werd weer normaal op de vernielde woningen na.

Woensdag 6 september 1944

Al in voormiddag waren alle fabrieken dicht en niemand kon gaan werken. In de cafés, die nog bier hadden, hingen een paar man aan de toog, zo ook in café Java, vooraan

de Ommegangstraat en uitgebaat door Rachel, weduwe Belaen.
Even na 10 uur, kwam een lichte Duitse pantserwagen via de Nieuwstraat de Korenmarkt opgereden. Hij plaatste zich voor de drukkerij Nonkel, twee soldaten stegen uit met machinepistool gewapend, bekeken de Korenmarkt en vooral het stadhuis met gesloten poort. Wat zochten zij? En op wiens aanraden? Na vijf minuten dropen zij af, terug naar Sint-Eloois-Winkel, maar vooraf gooide een soldaat door het venster van de trouwzaal nog een handgranaat, die opmerkelijk weinig vernieling te weeg bracht. Een paar bewakers van de in het stadhuis in hechtenis genomen personen, wipten over de muur van dokter Remi Vandeputte en dan over een andere muur zodat zij in de hovingen in de Stationsstraat terecht kwamen. Een daarvan, G.D., brak een beentje in zijn voetwortel bij het uitvoeren van die muurbeklimmingen.
Rond 11.00 uur viel voor *het klein Kerkske* een Duitse vrachtwagen stil. Een officier en de chauffeur stapten uit en gingen de Kruisstraat in. Wat zochten zij? Bruno Brabant, voyageur in naaimachines, die al boven zijn theewater was, en alles gezien had vanuit de Java besloot om de chauffeur een glas bier te brengen. Als hij aan het uitschenken was kwam de officier op Bruno toe, bier geven aan een Duitse soldaat, dat is niet pluis, dat is sabotage. Van het verschot liet Bruno de pint vallen. Onder bedreiging van een pistool moest Bruno de scherven oprapen en met zijn vest de boel opkuisen. Ondertussen hadden zich een paar cafégangers in de zaak gemengd. Al bij al liep het nog goed af met Bruno. Naar het schijnt was die vrachtwagen geladen met Frans geld. De vrachtwagen verdween in de richting van De Post (de oude Post) en het incident was gesloten.
's Avonds omstreeks 19.30 uur waren alle gevangenen uit het stadhuis en het politiebureau naar de gebouwen van de vroegere borstelfabriek Gheyssens, toen Havervlokken-werkhuis Michiels in de Kruisstraat overgebracht. Gezien het voorval met de Duitse tank, wilde men gevaar vermijden.
's Nachts werd het Sint-Jozefscollege opnieuw bezet door een Duits militair hospitaal, dat reeds de donderdag te 10 uur bevel kreeg verder achteruit te trekken.

Donderdag 7 september 1944

Verder verliep alles normaal tot omstreeks 15 uur een Citroënauto met voorwielaandrijving en bemand door drie Duitse militairen en een burger ter hoogte van de toenmalige bakkerij Joseph Vermeulen stopte en de daar voorbijkomende Roger Vanderbist dwongen op het spatbord plaats te nemen en hun de weg te wijzen naar het politiebureau. Wat ook gebeurde. In het politiebureau op de Grote Markt waren aanwezig: veldwachter Achiel Bourgeois, meerdere politieagenten, hulpagenten en ook dienstdoende brandweermannen. Politieofficier Achiel Bourgeois verving commissaris Jules Mestdagh, die op de zolder verscholen zat, daar ook zijn woning en inboedel op de Grote Markt vernield waren. De Duitse officier vroeg waar de gevangen Duitse soldaten en burgers waren ondergebracht. Dienstdoende commissaris Achiel Bourgeois zegde van géén gevangenen te weten, waarop de Duitse officier met Achiel het gebouw wilde doorzoeken maar gelukkig niets vond. Op de zolder waren zij niet geweest en ook niet in het kolenhokje waar de dode musketier Werner Schüchner lag. Achiel vroeg daarop *of zijn gegevens juist waren, want het kon ook bij de rijkswacht zijn dat u moet zijn*. Achiel wilde met alle geweld de Duitsers daar weg. De officier dacht een ogenblik na en met hem moesten Achiel Bourgeois en kapitein Jozef d'Hondt van de brandweer mee naar de Gendarmerie in de Vredestraat. Daar vonden ze natuurlijk niets en ze doorzochten nog een paar woningen van de rijkswachters. Nu zegde Achiel *of is het soms in het gevang van het stadhuis in Emelgem dat u moet zijn?* Hij wist dat de gevangeniscel in jaren niet gebruikt was en vol *kobbenetten* hing. Dus naar Emelgem, ook niets, waarop ze naar het politiebureel terugkeerden en Achiel en kapitein Jozef d'Hondt afzetten, Roger Vanderbist oplaadden en hem in de Roeselarestraat terugbrachten waar zij hem oppikten. Roger verklaarde later dat hij de schrik van zijn leven beleefd had. Later kwamen wij te weet dat Irma Deforce, de vrouw van Joseph Verfaillie uit de Stuivenbergstraat, waar ook de inboedel was vernield, een klacht had neergelegd bij de Ortskommandant in Roeselare en tevens gezegd had dat er Duitse gevangenen in Izegem zaten...
's Namiddags richtten de Duitsers een verdedingsstelling in op het kruispunt van het Blauw Kapelleke en plaatsten ook een mitrailleur op de hofstee van Stanten Jonckheere. Omstreeks 18.30 uur kwamen uit de richting van Sint-Eloois-Winkel twee brencarriers (licht pantservoertuig op rupswielen met een Brenmitrailleur) aangereden behorende tot het Britse 53rd Reconnaissance Regiment RAC van de 53rd (Welsh) Infantry Division. In de Meensesteenweg, dicht bij de wagenmakerij van Jules Vandoorne, nu café Sportief, stopten ze en losten een paar salvo's op de Duitse troepen die aan het Blauw Kapelleke waren opgesteld. Ter hoogte van (nu) Ten Bos stopte de eerste gevechtswagen, vuurde nog een paar salvo's op de Duitsers en trok zich na enkele minuten terug naar Sint-Eloois-Winkel aan de woning van Lucien Deprez in de Izegemsestraat. Bij de schermutselingen aan het Blauw Kapelleke zouden de Duitsers meerdere doden en gekwetsten tellen.
Inmiddels was er versterking aangekomen. Het zijn deze Britse verkenners die Izegem zouden bevrijden. Er waren geen verdere krijgsverrichtingen deze dag.
Omstreeks middernacht vernielden Duitse troepen de

vaartbrug; de springladingen waren slecht aangebracht en de vernieling was slechts gedeeltelijk.
De vrijdagvoormiddag zou de brug in zoverre hersteld zijn dat voertuigen er gebruik konden van maken.

Vrijdag 8 september 1944

Vrijdag omstreeks 9.30 uur kwam opnieuw een brencarrier van uit Sint-Eloois-Winkel en reed de Burgemeester vandenbogaerdelaan in. Ter hoogte van de villa van David Decoene, schoenfabrikant, stopte de rupswagen. David Decoene, die de Engelse taal machtig was, legde aan de bevelvoerder uit hoe de toestand in Izegem was. Hij werd

De bevrijders worden op de Korenmarkt enthousiast onthaald door de bevolking.
(foto in privébezit)

verzocht op het motordeksel van het voertuig plaats te nemen en het voertuig zette zijn tocht verder. Ter hoogte van de woning van architect Verstraete aan de Meiboomstraat stopte het voertuig opnieuw. Een dergelijke rupswagen komt met een schok tot stilstand, dat gebeurde nu ook. De daarop niet voorbereide David Decoene schoof van de brencarrier af, kwam op straat terecht, liep wat schaafwonden op en verloor ook zijn bril, maar Jozef Vandecappelle zou hem een uur later terugbezorgen. Marcel Christiaens, als lid van het Belgische Rode Kruis, verzorgde de schaafwonden van David Decoene.
De brencarrier vervolgde zijn weg langs de Baron de Pélichystraat, Nieuwstraat, kwam op de Korenmarkt terecht en stopte voor het stadhuis. Onmiddellijk was er een bende volk bijeen, elkeen wilde het voertuig aanraken en met de soldaten spreken of op de foto komen want men nam foto's van alle kanten. De bevelvoerder was druk aan het telefoneren en een poosje later volgden nog een paar brencarriers en een paar legervoertuigen. Izegem was bevrijd. De Britten zetten hun voertuigen op de Grote Markt, reden tot aan de brug en keken of de oversteek mogelijk was. In de namiddag zullen ze verder trekken, richting Ingelmunster want Ardooie was al door de Polen bevrijd.
Tegen de middag waren de Rommelasperges van de velden verdwenen. De Izegemnaren zagen er goedkoop brandhout in, brandstof was toen *kwâ kriegs*. Vanaf oktober moesten ook de beuken langs de baan Izegem-Ingelmunster er aan geloven, later werden zelfs nog de boomgaten uitgedaan. De winter was hard en er waren geen kolen.
De Witte Brigade had als verblijfplaats het kasteel Ter Wallen gekozen en bracht er nu de gevangenen en verdachten naartoe. Ze gingen druk verder met het oppakken van verdachten en lieten door deze een drietal barakken bouwen met hout dat ze haalden uit de houthandel Callens voor verblijf van de opgepakten. Felix Callens werd ook opgepakt en werkte ook aan de bouw van de barakken mee. Ook een vijftal vrouwen waren opgepakt en verbleven op het Kasteelke. De Blauwe waren boven water gekomen en bezetten de woning van Edgard Vandewalle in de Brugstraat en zijn magazijn aan de Zuidkaai. Zij zouden instaan voor de bewaking van de vaartbrug en de

Korenmarkt - Achteraan café Het Park, nu Drukkerij Nonkel
Achteraan rechts Huis Vanhaverbeke, nu kapsalon. (foto in privébezit)

De Britten inspecteren de herstelde brug. (foto in privébezit)

Duitse krijgsgevangenen worden op de Korenmarkt overgedragen aan de Britten. (foto in privébezit)

A. B.
Afdeeling IZEGEM

5

IZEGEM, den 29/9/44

VERSLAG Betreffende VYANDELYKE KRYGSGEVANGENEN

Tusschen den 3 en den 8 September 1944
werden door den A.B. Afd. Izegem in totaal II8 Krygsgevangenen
gevangen genomen en overgeleverd aan de Engelsche Legers
53 th Reconnaissance Rest
B.L.A.
waarvan bewys onderteekend door Capitain Cn. Mosley hieraangehecht.
Deze krygsgevangenen verdeelden zich onder 6 Naties:n.l.

53 Duitschers waaronder I Feldw. en 3 o/Feldw.
20 Italianen waaronder I Ofzz.
I7 Russen
II Tcheckenwaaronder I o/Feldw.
9 Polen waaronder I o/Feldw.
8 Turken

II8 in 't totaal.

Plaatselyke Kommandant
der A.B. Afd. Izegem
A. Devos

Kompagniechef

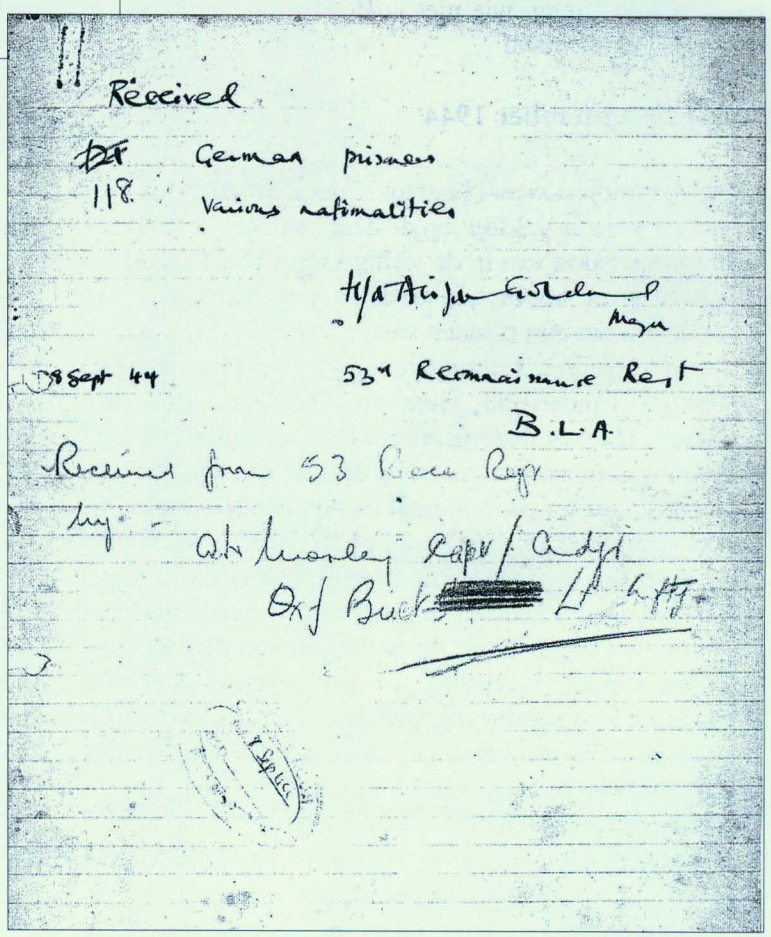

Op 8 september in de voormiddag werden alle gevangenen uitgeleverd aan de Britten. Onder begeleiding van politiemannen en leden van het Geheim Leger werden ze weggebracht. Het ging te voet vanaf de Koornmarkt, langs de Nieuwstraat, de Pélichystraat naar de Vandenbogaerdelaan. Tussen de Heyestraat en het Blauw Kapelleke werden ze op de tram gestoken naar Kortrijk.

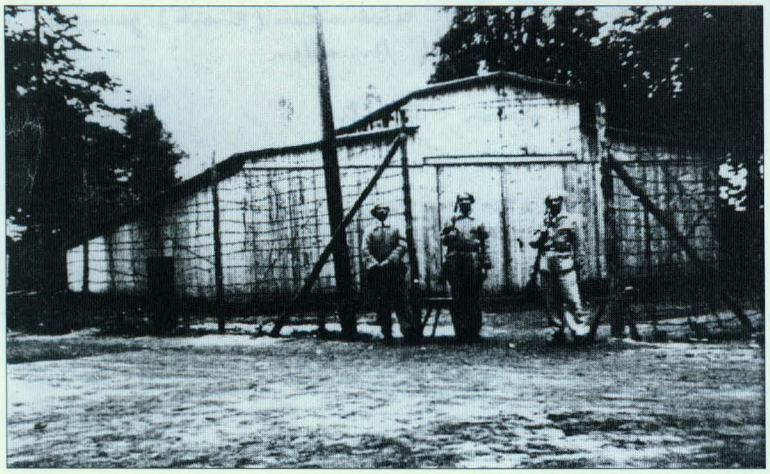

Kasteel Ter Wallen in de Kortrijkstraat - De Witte Brigade bewaakt de barakken en het kasteel. (foto in privébezit)

spoorwegovergang en het goederenstation. Elke avond om 19 uur stipt brachten zij naar het Politiebureel het wachtwoord, want na 22 uur werd elke persoon, die naar Emelgem wil of omgekeerd, aangehouden. Kende hij het wachtwoord niet, dan moest hij zich via zijn eenzelvigheidskaart als Izegemnaar kunnen verantwoorden en ze waren streng, wie niet voldeed werd vastgezet, zij vertrouwden niemand.

Rond 20 september 1944

Ik had de late dienst van 18 uur tot 22 uur. Zo rond 20 uur ging de bel en werd er geklopt op de deur van het wachtlokaal. Een manspersoon van in de vijftig kwam binnen, geladen met twee grote boodschaptassen en een deken over zijn schouder en om zijn midden vastgemaakt.
Wel, zei brigadier Arthur Croes, *Wie we daar hebben, „Germain"*. Inderdaad, Germain Ghekiere kwam zich aangeven. Hij was ondernemer in lood- en zinkwerk. Zijn dochter was getrouwd met een Duitse officier, die een been miste en zijn zoon Marcel en zijn neef Germain, die tevens zijn petekind was, waren bij de Waffen-SS aan het Oostfront. Zijn woning op de Steenovenplaats was kapot en vernield. Zonder de aanwezigheid van een politieofficier wilde hij niet zeggen waar hij ondergedoken was. Er werd besloten hem aan de leiding van het Geheim Leger over te dragen. Hij werd dus overgebracht naar het kasteel Ter Wallen in de Kortrijksestraat. Daar werden zijn spullen onderzocht om te zien wat hij allemaal bij had. Er was lijfgoed, schoenen, zeep en scheergerief en, opvallend, twee kattenvellen. *Van katers* zei Germain. Als verklaring daarvoor gaf hij het ongeluk dat hem overkomen was met een motorfiets enkele jaren daarvoor. 's Avonds voor hij ging slapen wikkelde hij die vellen rond zijn been tegen de reumatiek. Zou dat huismiddeltje nu nog werken?

September 1944

Ook de scholen gingen weer open, maar vooral aan de Heilig-Hartschool was dat niet naar de zin van het publiek. Een honderdtal mannen en vrouwen waren opgekomen en beletten aan de schoolpoort dat sommige onderwijzers het pand betraden en dus hun ambt konden heropnemen. Immers in 1940 had één onderwijzer tegen zijn leerlingen gezegd: *Jongens nu beleven wij het duizendjarige rijk van Adolf Hitler.* Dat lag nu zwaar op de maag, immers bij sommige ouders noemde men onder de oorlog de Heilig-Hartschool 'het Duits schoolke'. Zowel 's morgens als 's middags stond er een piket, met als gevolg dat die onderwijzers wegbleven. Eén nam ziekteverlof, twee wachtten af, één ging naar Brugge en een andere naar Oostende. Een paar maanden later was het meeste geweld gesust en zijn de pastoor en sommige paters Kapucijnen gaan bemiddelen en waren de onderwijzers terug aan het werk. Meester Franz Sarre was toen al weg. Tijdens de oorlog 'voyageerde' hij voor Boucheries in borstelmachines. Hij woonde in de Papestraat en had een bureau in de Nieuwstraat. Reeds voor de oorlog wierf hij volgelingen van de Nieuwe Orde aan voor DeVlag, de SS en voor het Oostfront.
Voor het Sint-Jozefscollege en de Vrije Vakschool, nu V.T.I., was het minder erg, maar toch ging op beide plaatsen één onderwijzer eruit. Pas veel later kwam die zaak zoals zoveel zaken ook in orde.
Sommigen die terugkeerden werden opgepakt en soms serieus toegetakeld, waaronder Gerard Debrabandere van aan de Bosmolens; zijn broer Remi bestuurde voor de Duitsers een landgoed in Polen. Gerard Hoste uit de Stuivenbergstraat en schoonbroer van Joseph Demoen werd ook aangepakt.
Vele jonge Izegemnaren waren toegetreden tot de Waffen-SS. Zij streden aan alle fronten, zowel in het oosten als in het Westen. Maar dat is een verhaal apart.
Het werk, in zover er werk was, werd hervat, de ondergedoken werkweigeraars leefden terug bovengronds.
Eind september 1944 was er met de rantsoenkaart een portie eierpoeder te krijgen. Het smaakte wel niet als verse eieren maar het waren toch eieren die wij lang hadden moeten missen. Ook was er een portie kaas, Engelse Chester, en werd het brood beter van kwaliteit.
Wij waren nu inderdaad bevrijd, sommige zaken gingen weer beter, maar vooral de schrik om opgepakt te worden was eruit. Het normale leven kwam zeer langzaam terug

op gang, maar een nieuw spook, de werkloosheid, kwam opdagen. Zo kwam ik via de brandweer bij de stedelijke politie terecht als hulpagent. Hulppolitieagent zijn was ook nog niet alles, het was geen zakken van honderd kilo dragen, maar men was op onmogelijke uren, zeven dagen op zeven, van dienst.

Eind september 1944

Het vervoer, vooral per trein, kwam massaal op gang. Eind september, op een avond werd een goederentrein beschoten tussen Baskens en de Brugstraat. De machinist kreeg een schaafwonde aan zijn been en de stoker een hoofdwonde. Volgens dokter Verhamme, die X-stralen had, zat er een stuk metaal in zijn hoofd. Na een paar uren had men een nieuwe stoker gevonden en kon de trein zijn weg voortzetten.

Begin oktober 1944

Begin oktober had ik nachtdienst van 22 uur tot 6 uur. De Blauwe hadden het wachtwoord gebracht en dat was Sedan; tevens werd er een afspraak gemaakt voor een ontmoeting, om 23.30 uur, aan de spoorovergang van de Brugstraat. Tegen 23.20 uur stelden wij ons verdekt op langs het baantje dat langs de spoorweg loopt van de Brugstraat tot aan het station. Dat baantje werd gebruikt door het spoorwegpersoneel en de facteurs met hun karretje, zo waren ze direct op het perron. Wij stonden met onze rug tegen de achterkant van de huizen van stoffenhandel Naert, die de markten deed en schoenwinkel Uyttenhove, Boerkens genaamd. Uyttenhove had een paar dagen voordien al een paar schoppen onder zijn gat gekregen omdat hij nogal wat sympathie had voor de bezetter. In het donker hoorden wij voetstappen op het spoor en zagen een grote, grijze gestalte dichterbij komen. Halt! De donkere gestalte stak zijn armen in de lucht. Het was een Duitse soldaat die een gat in een deken had gemaakt voor zijn hoofd en gebruikte als een poncho. Ondertussen was de patrouille van de P.A. aangekomen en de soldaat, een Oberfeldwebel met de kentekens van Spiess op zijn kraag, werd naar hun wachtlokaal in de Brugstraat gebracht. Hij was gewapend met een machinepistool en had ook twee pistolen bij. Onnodig te zeggen dat de P.A. daar zeer blij mee was. De Duitser verklaarde dat hij van Denderleeuw kwam, via Oudenaarde en Kortrijk, en dat hij op weg was naar Duinkerken naar zijn lief die daar verbleef. Hij was totaal uitgeput en had in drie dagen niets gegeten en de dag daarvoor een laatste maal gedronken. Hij smeekte om water en kreeg maltekoffie en boterhammen met confituur. 's Anderdaags werd hij aan de militaire overheid overgedragen.

Men was de Passieve Luchtbescherming aan het reorganiseren. Veranneman uit Roeselare was arrondissementsoverste. Hij vroeg mij om blokoverste eerste klas te worden. Ik kreeg meer vrijheid en het betaalde beter. Met twee blokoversten en tien man moest ik zorgen dat de voorschriften op de verduistering nageleefd werden, de oorlog was immers nog niet gedaan. Toch was er nog een grote slordigheid bij inwoners die hun vensters niet verduisterden, ze waren het vergeten of "t zal zo erg niet zijn zekers'. Met een beetje dreigen kregen we al veel gedaan.

Oktober 1944

Op bevel van de Belgische regering en de Geallieerden werden de ondergrondse strijdkrachten opgedoekt en moesten ze hun wapens inleveren. De gevangen collaborateurs werden naar Kortrijk in de Wikings of naar Sinte-Kruis-Brugge overgebracht.
Véél jonge mannen uit het Geheim Leger namen als oorlogsvrijwilliger dienst bij het Belgisch leger.

Woensdag 15 november 1944

Een uit zijn koers geraakte vliegende bom, een zo genaamde V-1, viel rond 10.30 uur op Izegem, tussen de wagenmakerij op de Meensesteenweg en het kasteel van vanden Bogaerde. De bom stortte neer vlakbij de huisjes van de familie Deldaele en Bisschop, ter hoogte van de Bosmolens, in Lonckens uitweg. Vijf mensen lieten hierbij het leven, enkelen waren maar net aan de dood ontsnapt...

Begin december 1944

Met de pompiers vierden we Sinte-Barbara in vrijheid en begonnen met een avondmaal en met de uitbetaling van de solde. Plots was ik al dat gedoe moe en echt beu.
Er was nog geen werk bij drukkerij Debusschere-Bonte en op 3 januari begon ik bij drukkerij Strobbe en kwam in de zetterij terecht. Het werd een rustiger tijd in afwachting van mijn oproeping voor het leger.

December 1944

De winter legde aan om streng te zijn en de kolen ontbraken nog steeds. Even vóór kerstdag vertrokken in aller haast alle in Izegem met rust ingekwartierde Britse en Canadese troepen, er was een Duits offensief losgebroken in de Schnee-Eiffel en de Ardennen. Met Kerstdag zei Henri Verschoot op zijn Izegems *'t is were winnachten, mae zonder win, 't is te hopen dat het de laatste kee zal sin.*

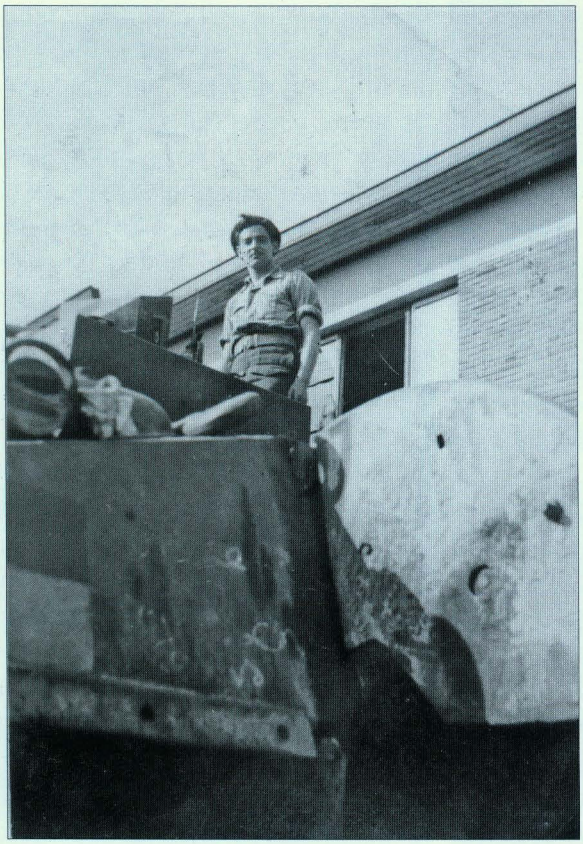

Tanks van een Canadees tankregiment - Foto's genomen op 19 maart 1945 in de Zwingelaarstraat naar de Kortrijkstraat toe.
(foto in privébezit)

Maart 1945

In maart kwamen eenheden van de 5th Canadian (Armoured) Division naar Izegem. Twee tankregimenten waren hier een korte tijd gelegerd, het 2nd Armoured Regiment - Lord Strathcona's Horse (Royal Canadians) en het 3rd Armoured Recce Regiment - The Governor's Generals Horse Guards. Na een korte rustperiode trokken ze naar Nederland en Duitsland. Dat laatste regiment was aan het einde van de oorlog gelegerd in Bad-Zwischenahn.

Mei 1945

Izegemnaars die de concentratiekampen overleefd hadden kwamen in een ellendige toestand terug naar huis. Weer was er onrust onder de bevolking nu de ware aard van het naziregime nog maar eens duidelijk werd. Men kende de namen van de Izegemnaren die bij de arrestaties meegeholpen hadden. De overlevenden waren getekend voor de rest van hun leven en vertellen konden ze niet, het was te verschrikkelijk geweest en niemand begreep hen. Het verdriet voor zij die niet terugkwamen werd in stilte gedragen.

Maar alle leed was nog niet geleden en het zou nog jaren duren eer alles vergeten is. Wat mijzelf betreft, de oorlog heeft vijf jaar van mijn jeugd gestolen en iedere dag denk

Vera Devos

Marie Seys met Solange Devos op de arm

Marguerite Seys met Geert Devos op de arm

Erna Seys

Luitenant Jimmy Omond

Aimé Debal

Decroix Georges - Marguerite Kesteloot

Emile Samyn KL Nordhausen († 26 november 2009)

ik nog aan gebeurtenissen die zich toen voordeden, ook al is dat onwillekeurig, als wij met kameraden van mijn ouderdom samen zitten, dan hebben wij het onvermijdelijk over de oorlog ook al komt het niet te pas, maar het eindigt ermee.

Er gingen geruchten rond dat in 1942 enkele Izegemnaren, die op Duitse vliegvelden in Frankrijk werkten, onder dwang bij de O.T. (Organisation Todt) werden ingelijfd. Ze kregen in Trier en Polen een opleiding en werden op meerdere plaatsen aan het Oostfront ingezet. Enkelen daarvan zijn in Stalingrad gesneuveld of van ellende omgekomen o.a. Elie Dewaele (neef van Tryphon Dewaele), Leon Debruyne, Paul Debruyne, broer van Leon, Henri Guillemyn, Odiel Coppens en de zoon van Crispyn Vandommele. Anderen kwamen op de Kanaaleilanden terecht, o.a. Raphael Dewulf, Robert Vandecaveye, de gebroeders Vanhaverbeke en Medard Verheye.

Voor allerlei zaken zijn Izegemnaren opgepakt voor tewerkstelling in Noord-Frankrijk aan de bunkers voor de V2-wapens. Na het bombardement op Eperlecques konden sommigen vluchten en doken onder.
Bij het minste misdrijf of verdachtmaking, pakten de Duitsers mensen op en na een proces of zelfs helemaal geen proces werd men berecht en onthoofd, opgehangen of gefusilleerd. In het andere geval kwam men als N.N.-gevangene in een concentratiekamp terecht.
Wanneer de verplicht-tewerkgestelden naar huis terugkeerden vernamen wij een en ander over het leven als opgeëiste arbeider en de verschrikkelijke bombardementen op Duitsland. Meerdere Izegemnaren verloren daarbij het leven, o.a. Roger Bourgeois, André Vanhaverbeke, Raymond Hellebuyck, August Vanneste, Cyriel Vermaut, Robert Tandt, François Devyver, Marcel Vermeulen en andere.

Dinsdag 9 september 1947

Tryphon Dewaele, zoon van senator Henri Dewaele, kwam voor het vuurpeloton en werd gefusilleerd. Hij werd verdacht van samenwerking met de vijand. Hij is de enige Izegemnaar die de doodstraf kreeg en die ook uitgevoerd werd wegens collaboratie met de vijand.

Een vreselijke tijd, moge dat nooit meer terugkeren.

Foto's uit de privéverzameling van Bart Azou, Marcel Nuijttens en Robrecht Vanhaesebrouck

LUCIEN FERTEIN EN ANDERE IZEGEMSE KOOLPUTTERS

Dries De Zaeytijd

Begin 20e eeuw doorkruiste journalist August De Winne het noodlijdende Vlaanderen en bundelde zijn reisverslag in het werk *Door Arm Vlaanderen*. Honderd jaar later maakte Pascal Verbeken de omgekeerde beweging. In zijn boek *Arm Wallonië, een reis door het beloofde land*, bezocht hij de industriële bloeiplaatsen van weleer. Niet alleen Italianen, Turken en Marokkanen kleuren zijn verhaal, maar ook emigranten en pendelarbeiders uit heel Vlaanderen. Tot in de jaren 1950, zo schrijft Verbeken, werkten pendelaars uit Ieper, Veurne, Tielt, Roeselare en... Izegem in de Waalse mijnen[1].

Kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog besliste inderdaad een aantal Izegemnaren om in te gaan op de grote vraag naar mijnwerkers in functie van een snelle heropbouw van het land. Gebrek aan werk in eigen streek en/of de vooruitzichten op een beter loon dreef hen over de taalgrens, naar Wallonië dat als één van de eerste streken in Europa een streek van voorspoed en industriële ontwikkeling was.

Diverse mondelinge bronnen getuigden dat Izegemnaars tijdens de ramp van Marcinelles op 8 augustus 1956 in de buurt aan het werk waren[2]. Ongeveer een jaar voor de ramp werkte Antoine Demuynck als mijnwerker in Marcinelles als kolensorteerder[3]. Hij pendelde gedurende een viertal maanden met de trein tussen Izegem en Marcinelles. Wat betekende dat hij dagelijks meer dan vijf uren op de trein doorbracht. Voordat Antoine aan de slag ging in Marcinelles was hij werkloos. De vooruitzichten op een hoog loon en bijkomende voordelen (kosteloos sporen met de trein) namen de twijfels weg. De dagelijkse sleur zorgde er echter voor dat hij zijn werk in de mijnen al na een aantal maanden voor bekeken hield.

De ramp in Marcinelles eiste het leven aan 262 kompels van 12 verschillende nationaliteiten: 136 Italianen, 95 Belgen, 7 Polen, 6 Grieken, 5 Duitsers, 5 Fransen, 3 Hongaren, 1 Brit, 1 Rus, 1 Oekraïner, 1 Algerijn en 1 Nederlander. Het drama maakte een einde aan de immigratiegolf van Italianen[4]. België zocht en vond nieuwe gastarbeiders in Spanje, Griekenland, Marokko en Turkije. Ook bij zeker één Izegemnaar werd 'de goesting' om te gaan werken in de mijnen een stuk minder na deze rampdag[5]. Lucien Fertein, geboren in Izegem in 1932, werkte vanaf 10 maart 1955 tot 6 oktober 1956 in de koolmijnen van Cuesmes nabij Bergen. Lucien besefte na een jaar dat het hoge loon en bijkomende voordelen als steenkoolbonnen en gratis sporen het voortdurende gevaar niet langer compenseerden. Na oktober 1956 zou hij opnieuw aan de slag gaan in een Izegemse borstelfabriek.

De gebeurtenissen in Marcinelles zorgden voor een aantal uitgesproken reacties in *De Mandelbode*[6]. Naast medeleven met de getroffen families werd ook hulde gebracht aan *de vele Vlamingen die nog dagelijks of wekelijks de verre gang gingen naar de Walen om er met koeliewerk het zure brood te verdienen voor vrouw en kroost.* De journalist in kwestie voegde er meteen aan toe dat *wij de voorkeur geven aan werk in eigen streek maar subsidiair vragen wij minister Van Acker wat er terecht is gekomen van zijn beloften voor een meer comfortabel vervoer voor de Vlaamse forenzen.* De angst voor het verlies van 'zieltjes' bij de katholieke krant *De Mandelbode* zat blijkbaar diep want *de Vlaamse arbeiders gaan, ver van huis en haard, naar de Waalse mijnen werken bij gebrek aan gewin in eigen gewest. Ofwel leven ze er de hele week in Waalse logementshuizen waar de bedden bij aflossing bestendig bezet zijn. Ofwel kennen zij het harde leven van de forenzen, die dagelijks vele trein- en busuren aan hun arbeidsuren toevoegden. Het familiaal leven is voor hen een droomwens en de kinderen vervreemden van hun vader....*

Voor de Izegemse mijnwerker Lucien Fertein was dit alvast geen argument om niet te gaan werken in de Waalse terrils. Lucien werkte tot begin 1955 in een Izegemse borstelfabriek maar hoorde dan via de neef van zijn verloofde Odette Demuynck dat werken in de mijnen heel wat meer betaalde. Lucien zocht en vond werk in de koolput "Quatre Bras" in Cuesmes, op zo'n 100 km afstand van Izegem. Iedere morgen werd hij in Izegem om 10 uur opgehaald met een bus die een aantal mijnwerkers uit de regio kwam oppikken. Pas tegen middernacht werd hij opnieuw thuis afgezet en dit van maandag tot en met zaterdag.

Lucien behoorde in deze periode stilaan tot de laatste generaties van Belgische mijnwerkers. Volgens *De Mandelbode* daalde het aantal Belgische mijnwerkers in de laatste maanden van 1955 met 500 per week[7]. Om de productie op een even hoog niveau te houden, was de invoer van vreemde werkkrachten meer dan noodzakelijk. Daarom dat er in 1955 al meer dan 45.000 Italianen werkten in de koolputten.
De mijnen in Cuesmes maakten deel uit van de steenkoolgroep 'La S.A. des Charbonnages du Levant

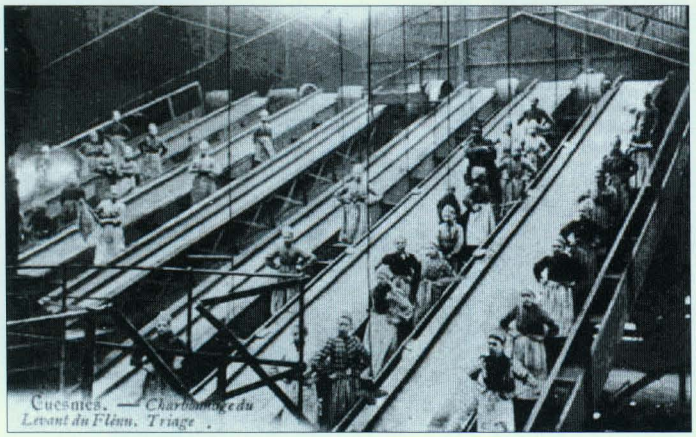

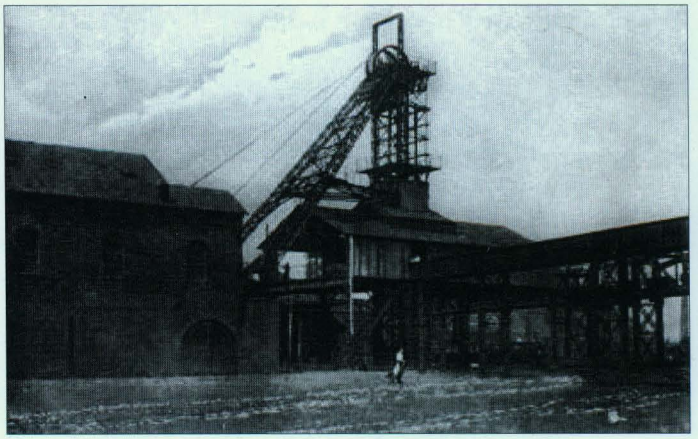

de Flénu', die werd opgericht in 1835[8]. Cuesmes was het centrum van deze onderneming. De website van Cuesmes toont enkele impressies van de omgeving en de omstandigheden waarin onder andere Lucien Fertein aan de slag ging.

Zo'n 75 jaar voor Lucien Fertein in de mijnen te Cuesmes afdaalde, maakte ook schilder en predikant Vincent Van Gogh eenzelfde beweging[9]. Zijn indrukken van de mijnen aldaar waren hallucinant. In een brief aan zijn broer schreef Van Gogh dat vele arbeiders de dood vonden bij het opstijgen of dalen in de mijnen, door mijngas en mijngasontploffingen en bij overstromingen...

Lucien werkte 800 meter onder de grond in de 'taille', aan het 'kolenfront' waar hij onder meer kolen moest loskappen en de gangen moest stutten met houten balken.
Samen met heel wat andere nationaliteiten, waaronder Turken en Italianen, "het volk van Rocco Granata", werkte hij ondergronds. Wekelijks ontvingen de mijnwerkers hun loon. Twee bewaarde loonstrookjes tonen aan dat een job in de mijnen goed werd betaald: een uitbetalingsbewijs van 1955 voor 5 dagen werk bedroeg 928 frank, een uitbetalingsbewijs van 1956 voor 6 dagen werk bedroeg 1133 fr[10].
Een collega en leeftijdgenoot van Fertein, Julien-Felicien Feys, was minder fortuinlijk. Julien-Felicien verongelukte

†

GEDENK IN UW GODVRUCHTIGE GEBEDEN
de ziel van

HEER JULIEN-FELICIEN FEYS
MIJNWERKER

Zoon van
Heer ALBERT en Mevrouw CEZARINNE BRUYNEEL

geboren te Izegem de 14 Maart 1932
en ten gevolge van een jammerlijk ongeluk dat hem overkwam na de dagtaak in de kolenmijn te Bernisart overleden in de kliniek te Warquiny de 17 Juli 1955.
Hij was lid van de Bond van het H. Hart.

De mens kent het ogenblik waarop zijn leven zal eindigen. Niemand kent dag noch uur waarop dit geschieden zal. Alleen de Vader kent het. De Heer zal komen op een dag waarop men Hem niet verwacht, en op een uur dat men niet kent. Weest daarom altijd bereid. (Matt. 24)

Hoe onverwacht toch heeft dit aardse leven voor hem opgehouden. Hoe vol gevaren de arbeidsplaats waar hij onverschrokken was heengegaan ook was, hij kon niet vermoeden, toen hij voor het laatst zijn huis en zijn familie verliet, dat hij nimmer zou terugkeren. Vol levensmoed vertrok hij om te werken voor zijn aards bestaan; God riep hem op voor de hemelse eeuwige rust.

Hoe onbegrijpelijk en geheimnisvol zijn toch Gods raadsbesluiten die ons soms diep en pijnlijk treffen. Maar hoopvol zijn ook Gods beloften die - zij alleen - zin en waarde schenken aan ons leven hier op aarde; gelijk het lijden van Christus ons overvloedig ten deel werd, zo zal ons ook de vertroosting van Christus overvloedig ten deel worden.

Beminde Ouders, God heeft mij vroegtijdig tot zich teruggeroepen. Dit treft u pijnlijk. Maar weest gerust, God die slaat, zal ook genezen: zowel het offer van mijn arbeid als het offer van mijn leven zal hij aanvaarden tot uw troost en tot mijn eeuwig geluk. Bidt slechts opdat ik spoedig van bij Hem uw voorspreker moge zijn.

Dierbare Broeders en Zusters, nu voelt gij hoe wij aan elkander waren gehecht. Mocht dit voor u een spoorslag zijn om, eensgezind te blijven in goedheid en deugdzaamheid. Bidt ook voor mij. Ik zal voor u bidden opdat wij eens elkaar opnieuw - en voor eeuwig - zouden ontmoeten bij God.

Beste Werkmakkers en Vrienden, zoals zovelen uit ons midden ben ik onverhoeds uit het leven geroepen; weze dit eens te meer een vermaning: weest steeds bereid. Wapent u niet alleen met de lamp die de duisternis in de diepe schachten verdrijft, maar wapent u vooral met de lamp van het geloof die elke duisternis van zonde uit uw leven bant; dan hoeft u niets te vrezen, zelfs de dood niet.

Vaart wel; moge God ons eens weer verenigen.

Akten van Geloof, Hoop, Liefde en Berouw.
(3 j. afl. v. elke akte)

HEER EN MEVROUW ALBERT FEYS-BRUYNEEL;
HEER EN MW. ALFONS FEYS-RIGOLE EN KINDERS,
MEVROUW CLARA FEYS EN KINDERS,
HEER CARLOS FEYS,
HEER JULES FEYS,
HEERANDRÉ FEYS;
JUFFROUW MARIETTE WALTENIER;
DE FAMILIËN FEYS, BRUYNEEL, DUTRIE EN DEBAEKE

BEDANKEN VOOR UW GEBEDEN
EN BLIJKEN VAN DEELNEMING.

Vandommele - Izegem.

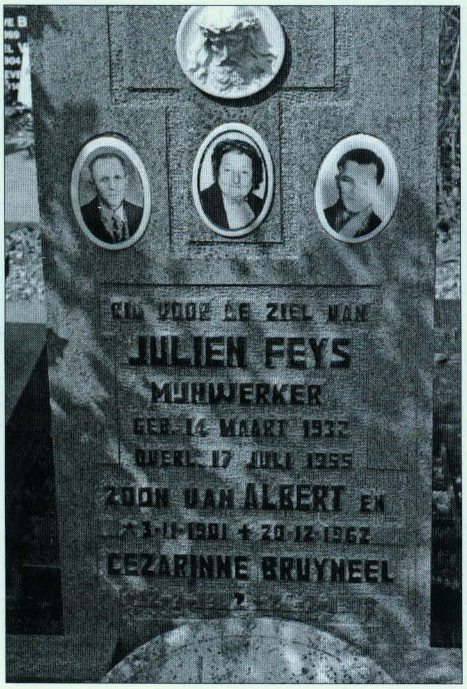

op 23-jarige leeftijd in de mijnen van Bernissart[11]. Naar verluidt verliet Feys de ondergrond via de transportbanden waarop steenkool lag. Zo kwam hij sneller aan de oppervlakte dan met de lift. Ongelukkig genoeg werd Feys onthoofd tijdens zijn rit naar boven.
Over de gevaren in de mijnen was ook Lucien Fertein duidelijk. Volgens zijn vrouw zei hij hierover het volgende: "Die zijn vader en moeder heeft vermoord, die is nog te goed om in de mijnen te werken". Ook *De Mandelbode* had een uitgesproken mening over de veiligheid in de mijnen: *In menige Belgische mijn is de arbeid een bestendige wedijver met de dood. Er zijn vele marginale, niet meer renderende mijnen in Wallonie die toch open blijven*[12].
Steenkool was en is nog steeds één van de energiebronnen die het gevaarlijkst te ontginnen zijn. Ook vandaag nog laten vele (Chinese en Oekraïense) mijnwerkers het leven op hun werkplaats.

De niet-vermelding van Izegemse mijnwerkers in de passages van *De Mandelbode* is opvallend. Was het dan niet bekend dat Izegemnaars als mijnwerkers aan de slag waren in het zuiden van het land? Toch was er minstens één vereniging van en voor mijnwerkers in Izegem: de Zwarte Wroeters. Eén van de spilfiguren van deze mijnwerkersvereniging was de in 2002 overleden Roger Deprez.

In het overlijdensbericht in *De Weekbode* van Roger Deprez staat vermeld dat hij "tien jaar ging gaan werken in de mijnen in Wallonië"[14]. Voordien werkte hij als schoenmaker in Izegem. Na zijn passage in de mijnen ging hij opnieuw aan de slag in de schoensector in Izegem. Zeker midden de

Lucien Fertein (links) samen met een collega (1955-1956).
(foto in privébezit)

jaren vijftig was Café Flora de uitvalsbasis van de Zwarte Wroeters[15]. Dat de vrouw van Roger Deprez een tijd lang waardin was van dit café, zal hier niet vreemd aan zijn.

Deprez was in het bezit van de vlag van de Zwarte Wroeters. De vlag toont naast de inscriptie 'De Zwarte Wroeters Izegem 1957' een blauw veld met een bruine mijnwerkerslamp waarin een mijnwerker een kolenwagen voortduwt[13]. De achtergrond toont silhouetten van mijnschachten en terrils. Rechtsboven staat de heilige Barbara afgebeeld, patrones van de mijnwerkers.

De bedoeling van deze mijnwerkersvereniging was om alle Izegemse mijnwerkers te verenigen en momenten van ontspanning aan te bieden. In 1955 of 1956 maakten de Zwarte Wroeters een uitstap naar Walcheren. Volgens Odette Demuynck waren hierbij zeker een 30-tal mijnwerkers.

Over andere Izegemse mijnwerkers is weinig geweten. Wel is het zeker dat de broers Jules en Gaston Vandommele een tijd lang hebben gewerkt als mijnwerker[16]. Volgens Odette Demuynck zat een zekere Dewaeghe uit Izegem eveneens op de bus met mijnwerkers. Dat deze bus een aantal omliggende gemeenten aandeed, is ook zeker. Eén van de andere passagiers op de bus was Achiel Defraeye uit Rumbeke.

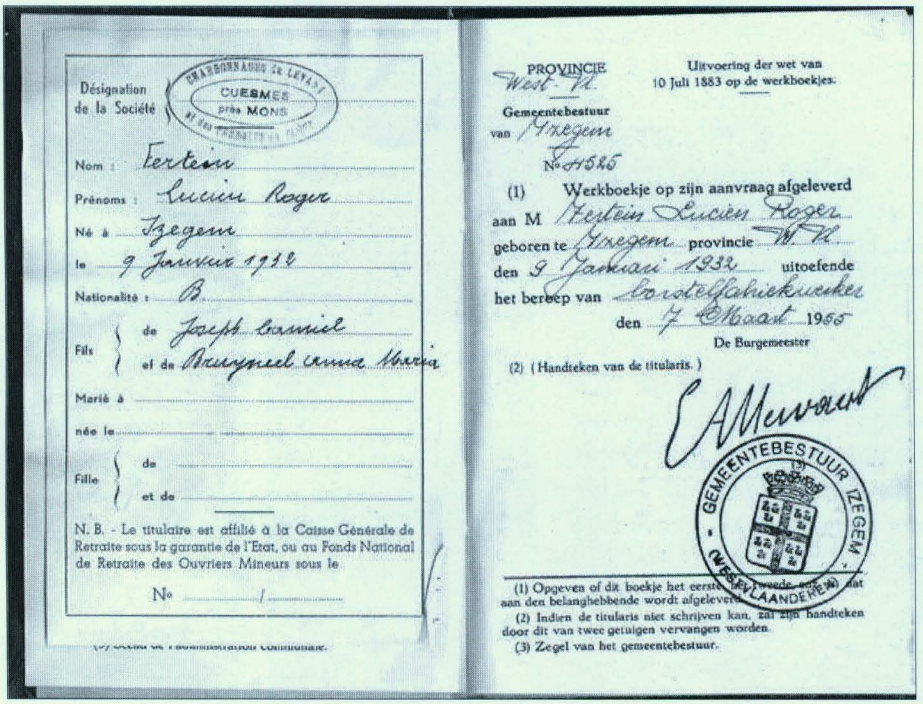

Désignation de la Société — CHARBONNAGES DE LEVANT — CUESMES près MONS

Nom : Fertein

Prénoms : Lucien Roger

Né à Izegem

le 9 Janvier 1932

Nationalité : B.

Fils de Joseph Daniel

et de Bruyneel anna Maria

Marié à

née le

Fille de

et de

N. B. - Le titulaire est affilié à la Caisse Générale de Retraite sous la garantie de l'Etat, ou au Fonds National de Retraite des Ouvriers Mineurs sous le

No /

PROVINCIE West-Vl.

Uitvoering der wet van 10 Juli 1883 op de werkboekjes.

Gemeentebestuur van Izegem

No 04585

(1) Werkboekje op zijn aanvraag afgeleverd aan M Fertein Lucien Roger geboren te Izegem provincie W. Vl. den 9 Januari 1932 uitoefende het beroep van Loonstelfabiekwerker den 7 Maart 1955

De Burgemeester

(2) (Handteken van de titularis.)

GEMEENTEBESTUUR IZEGEM (WEST-VLAANDEREN)

(1) Opgeven of dit boekje het eerste, het tweede enz. is dat aan den belanghebbende wordt afgeleverd.

(2) Indien de titularis niet schrijven kan, zal zijn handteken door dit van twee getuigen vervangen worden.

(3) Zegel van het gemeentebestuur.

Werkboekje van Lucien Fertein

Volgens toenmalig busmecanicien van Mandelcar Jef Ronse reden er twee busfirma's op deze streek naar Wallonië. Het betrof de firma Deceuninck uit Roeselare en Van Halewijn uit Langemark[17]. Zelf reed Mandelcar zeker in de jaren 1950 naar de Gentse spinnerijen met een buslading Izegemse arbeiders. Het vervoer door de firma Deceuninck werd ons bevestigd door de huidige uitbater[18]. Een andere mogelijke passagier was Frans Vandeputte[19]. Volgens getuigen werd deze latere café-uitbater van De Gilde in Izegem 's morgens vroeg afgehaald om te gaan werken in de Waalse mijnen. Zoals zo velen in de periode kort na de Tweede Wereldoorlog vond Frans niet onmiddellijk een vaste betrekking en besloot hij dan maar om naar Wallonië te pendelen als mijnwerker.

Ook bij Lendeledenaar Gerard Vroman vormde het gebrek aan een vaste job een drijfveer om te gaan werken in de steenkoolmijnen[20]. Net zoals Lucien Fertein had hij 'van horen zeggen' dat er mijnwerkers werden gezocht in Wallonië. In tegenstelling tot de hier vermelde mijnwerkers werkte Gerard in een nachtploeg[21]. Hij werd rond 19 uur opgehaald met een bus om dan in het station van Kortrijk de zogenaamde 'trein Vanackere[22]' te nemen richting het zuiden van het land. Gerard werkte aan de eindhalte van deze trein: Blaton. Hij was om 9 uur 's morgens terug thuis. En net als in Izegem hadden de Lendeleedse mijnwerkers, die volgens Firmin Vroman nooit meer dan met zijn tienen waren, een eigen lokaal waar zij samenkwamen. In Lendelede was dit in het café Ons Hoeksen, in de Rozebeeksestraat.

De laatste sporen van Izegemse mijnwerkers dateren van 1959. *De Weekbode* wijdde op 21 september een halve pagina aan het overlijden van de Izegemse mijnwerker Georges D'Haene[23]. D'Haene werkte samen met zijn schoonzoon Hugo Van Compernolle in de put "L'hézobals" op de site L'Héribus in Cuesmes. Als boorder had hij 500 m onder de grond een zware taak. Door een instorting werd

hij volgens de krant "omzeggens in twee gesneden". Op het moment van zijn overlijden was de 46-jarige Georges voorzitter van de Zwarte Wroeters.
Uit het artikel blijkt dat er ook in 1959 nog Izegemnaars in de mijnen van Cuesmes werkten. Het fenomeen waarbij stadsgenoten 'in den vreemde' op eenzelfde plaats werkten, is geen toeval[24]. Vooral het 'van-horen-zeggen-effect' (zoals bij Lucien Fertein) speelde hierin een rol.

In het artikel werd ook vermeld dat D'Haene "om 20.30 uur aan het opruimen was". Wat er op wijst dat hij waarschijnlijk met dezelfde busdienst zoals eerder bv. Lucien Fertein werd opgehaald. Na de begrafenis van D'Haene bezochten de aanwezige mijnwerkers volgens de krant ook nog het graf van Julien-Felicien Feys.

Mongseigneur E. De Smedt tussen de Lendeleedse mijnwerkers.
(foto in privébezit)

Eindnoten

[1] P. VERBEKEN, *Arm Wallonië, een reis door het beloofde land.* Antwerpen, 2007, p. 199.
[2]Bart Blomme, Marleen Huyghe, Odette Demuynck.
[3]Interview Odette Demuynck.
[4]In 1946 werd een akkoord gesloten tussen de Belgische en Italiaanse overheid. Inhoud: 50.000 Italiaanse werkkrachten voor twee tot drie miljoen kilo Belgische steenkool. Nicolas Di Rupo, vader van de Waalse politicus Elio, was één van de vele Italianen die deel uitmaakten van deze overeenkomst.
[5]Interview Odette Demuycnk. De dochter van Odette bewaart nog steeds het werkboekje van haar vader.
[6]*De Mandelbode*, 18 augustus 1956, 1 september 1956, 15 september 1956 en 27 oktober 1956.
[7]*De Mandelbode*, 27 oktober 1956.
[8]http://www.cuesmes-a-travers-le-temps.be/le_levant.html.
[9]W. VAN POUCKE, *Langs bergen van werk. Voetreis ver weg in België, over het terrilpad van Bernissart naar Blegny*. Roeselare, 2008, p. 63.
[10]Met dank aan Odette Demuynck.
[11]Doodsprentje Julien-Felicien Feys, met dank aan Odette Demuynck.
[12]*De Mandelbode*, 1 november 1956.
[13]Bart BLOMME, e.a. *Izegem in vlaggen*, Ten Mandere (1994), nr. 99-100, p. 109.
[14]*De Weekbode*, 27/09/2002.
[15]Interview Odette Demuynck.
[16]Mededeling Koen Vandommele en Jozef Vandommele.
[17]Mededeling Jef Ronse.
[18]Mededeling Hugo Denoo.
[19]Mededeling Roger Arteel.
[20]Interview Firmin Vroman.
[21]Volgens auteur Rene Dejollie werkten de meeste Vlaamse mijnwerkers in een nachtploeg omdat zij van te ver moesten komen. R. DEJOLLIER, *Charbonnages en Wallonie*, Namen, 1988, p. 279-280.
[22]Achiel Van Acker (1898-1975) zette na Tweede Wereldoorlog onder meer Duitse krijgsgevangen aan het werk in de steenkoolmijnen om opnieuw een hoge kolenproductie te verzekeren voor de geknakte Belgische industrie. Van Acker slaagde in zijn opzet en verkreeg hierdoor zijn bijnaam 'Assiel Sarbon'. Uit de archieven van Van Acker blijkt dat hij fel voorstander was voor verbeterde treinverbindingen tussen Vlaanderen en Wallonië. G. FONTEYN, *In de rue des Flamands. Het schamele epos van Vlaamse migranten in Wallonië.* Groot-Bijgaarden, p. 75
[23]*De Weekbode*, 21 september 1959.
[24]Bij de ramp in Marcinelles bijvoorbeeld, kwamen 22 Italianen uit eenzelfde dorp, Manopello, om het leven.

ACTUEELTJES NR. 72
2009 IN WOORD EN BEELD

Raf Vandenberghe

Met dank aan de stedelijke infodienst en aan Frank Meurisse voor de foto's.

5163- Op 31 december 2008 waren er in Izegem 26.821 inwoners, 13.154 mannen en 13.667 vrouwen. Dit was 63 méér dan een jaar eerder. Er waren 312 geboorten (148 jongens, 164 meisjes), 257 overlijdens (125 m, 132 v). 1122 mensen weken in, 1114 weken uit. Er waren 395 nieuwe medeburgers, die kwamen uit de provincie Antwerpen (12), Brussel-Hoofdstad (6), Vlaams-Brabant (14), West-Vlaanderen (868), Oost-Vlaanderen (46), Henegouwen (4), Limburg (6), Luik (1) en nog 30 onbepaalde. Ongeveer evenveel mensen zijn uit Izegem vertrokken naar een andere plaats in België, ongeveer in dezelfde verhouding. Buitenlandse immigranten kwamen uit Albanië, Duitsland, Spanje, Griekenland, Italië, Canada,VS, Costa Rica en Bolivië (telkens 1 m), uit Portugal, Estland, Japan, de Filippijnen, Jordanië, Turkije, Oeganda en Mexico (telkens 1 v), uit India (1 m en 1 v), uit Slovakije en Kosovo (2 m), uit het Groothertogdom Luxemburg, Thailand, Marokko, Brazilië (2 v), uit Frankrijk en Nederland (2 m en 2 v), uit Polen (56 m), uit Roemenië (5 m en 1 v), uit Rusland (3 v). Voor 12 mannen en 7 vrouwen is de herkomst onbepaald. Uit Izegem vertrokken 81 mannen en 24 vrouwen, waarvan 62 m en 7 v naar Polen, 4 m en 3 v naar Rusland, 2 m en 5 v naar Frankrijk enz. Er waren 113 huwelijken (-15) en 80 echtscheidingen (+1).

5164- Net als in de voorgaande jaren bood de bibliotheek in 2009 een forum aan Izegemse kunstenaars. In januari kreeg Sandra Vens de kans om haar keramieken en Hans Deconinck zijn karikaturen te tonen. In februari was het de beurt aan Ludo Landuyt met zijn keramieken, en aan Alice Deleuze met haar schilderwerken. De kunstenaar van de maand maart was Daniël Dely.

5165- Op 4 januari nodigde het stadsbestuur alle bewoners opnieuw uit op een grote openluchtreceptie op de Grote Markt. Er waren hapjes en drankjes, en muzikale animatie. De opkomst was groot.

5166- Op 10 januari ging voor de 20e keer het Nieuwjaarsconcert van de vzw De Leest door. De uitvoerders waren: het salonorkest Panache met Dirk Boehme, Myriam Couvreur en de Izegemse dansacademie.

5167- Bij de selecties voor de nationale voordrachtwedstrijd werden vijf van de 27 kandidaten weerhouden. Het waren: Emma Denys, Gwen Mareel, Emile-Handry Heiderson, Thomas Vandewalle en Astrid De Vriendt.

5168- *De Groene Pluim 2008* werd geschonken aan Rita Vandenberghe, onder meer voor haar zorg voor de mensen zonder papieren en voor haar inzet voor een groenere en meer sociale samenleving.

5169- Op 24 januari werden 104 individuele sportkampioenen gehuldigd in Izegem. Daarbij waren 36 gouden medailles, 10 zilveren en 17 bronzen, en 41 aandenkens. Bij de sportiefste vereniging van de stad ging de titel naar IVAC, vóór IKZ en Gym Izegem.

5170- Op 26 januari overleed dom Herman-Jozef (pater Gerard Seynaeve uit Izegem), destijds abt van de Sint-Sixtusabij van West-Vleteren. Hij trad er binnen in 1945 en werd in 1948 priester gewijd. In 1968 werd hij er abt tot hij in 1978 vroeg om met rust te gaan.

Abt Herman-Jozef Seynaeve

5171- Op 28 januari vierden Godfried Tyvaert en Marcella Hoorne hun diamanten huwelijksjubileum. Godfried was

meubelmaker, Marcella was schoensnijder. Zij wonen in de Vlietmanstraat.

5172- Op 28 januari ging de Decanale Startavond voor Broederlijk Delen door. Er werd info gegeven over het landbouwgebied Pards in India.

5173- Op 28 en 31 januari was er *Gedichtendag* in Izegem. De poëzie werd gemaakt en gebracht in de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord en in de Bibliotheek.

5174- Kachtem huldigde de bloedgevers met 20, 40, 60 en 80 bloedgiften. Bij deze laatste waren Danny Baert, Guido Van Essche en Christine Verstraete.

5175- *Dynamika* heeft wel opgehouden te bestaan, maar een andere vereniging voor de integratie van de andersvaliden zet de activiteiten voort onder de naam *Allympic*. Carlo Depreytere en Geert Vanthournout zijn de drijvende krachten. Mensen van *Dynamika* blijven ze steunen met raad en daad.

5176- Leraars van de Middenschool voerden op 6,7 en 8 februari het stuk *De Leraarskamer* op, een stuk van Liliane Wouters.

5177- Op 7 februari werd de uitslag van de Junior Journalistenwedstrijd bekend gemaakt. 162 leerlingen namen er aan deel. Bij de basisscholen waren Fien Duyck en Delphine Vandeputte laureaat, bij de middenscholen Astrid Lagae en Lies Segers.

5178- Op 15 februari had de Grote Veldloop van FLAC plaats in Wallemote. Er waren 600 atleten, verdeeld over talrijke klassen. Bij de juniors en seniors dames lieten de FLAC-atleten Lies Derudder, Sanne Arteel en Nele Verbrugghe zich opmerken.

5179- De 6e editie van het Davidsfondsdictee telde veel jonge deelnemers. De laureaten waren: Eva Debo (miniemen), Joannes Werbrouck (cadetten), Björn Tuyttens (scholieren), Simon Lombaert (junioren, Lieve Hauttekeete (liefhebbers) en Patriek Rommel (specialisten).

5180- Op 20 februari overhandigden de vrouwelijke raadsleden van Izegem een cheque van 3.302 euro aan *De Stamper*. Dit was de opbrengst van hun verkoop van snoepjes.

5181-Van 20 februari tot 8 maart speelde De Lanteern '*Het Gezin Van Paemel*', van Cyriel Buysse. Fabiola Depoortere voerde de regie.

5182- Jozef Claeys publiceerde het boek over de Izegemse ruitersport *Het ganse Verhaal*, eigenlijk de voltooiing van het proefschrift van Dirk Baert, overleden in 1982.

5183- Op 28 februari werden André Bourgeois en Willy Verledens aangesteld tot ereburgemeesters van Izegem. Sprekers waren o.a. gouverneur Paul Breyne en onze voorzitter Jean-Marie Lermyte.

5184- Het Decanaat Izegem lanceerde een nieuw concept om de ideeën van Broederlijk Delen te verspreiden en om geld ervoor in te zamelen. In de loop van de maart en april waren 'koffieshops' ingericht in 9 locaties, waarvan 5 in Izegem.

5185- De stad Izegem en het OCMW Izegem kochten de zgn. boerderij van de Paters Kapucijnen, om daar de voedselbank en het sociaal restaurant in te richten. De bestaande appartementen kunnen dienst doen voor crisisopvang. Het park blijft eigendom van de paters en toegankelijk voor het publiek. Er bestaan plannen om op de plaats van het kloostergebouw 20 serviceflats en 40 appartementen te bouwen.

5186- Op 6 maart werd in het Nationaal Schoeiselmuseum een gelegenheidstentoonstelling over '*Militairen in het Museum*' geopend. Daarvoor hadden ze de medewerking verkregen van de kazerne van Ieper. De tentoonstelling bleef toegankelijk tot 27 juni.

5187- Op 7 maart concerteerde de Koninklijke Harmonie Leo XIII, samen met haar jeugdafdelingen, een '*strijdbare*' muzikale avond, o.l.v. Francis Bonte.

5188- Sport was weer troef in Izegem! Op 7 maart was er de zwemmarathon, de eerste van vier proeven die meetelt voor de 'Sportiefste Vereniging'. Op 24 maart was er de 31ste volkssportnamiddag voor 50-plussers. Op 18 april waren de hondenliefhebbers aan bod met een gehoorzaamheids- en agilitywedstrijd. Op 26 april tenslotte was er het familietornooi van de Izegemse badmintonclub.

5189- Op 14 en 15 maart konden wij in de H.-Familiekerk een muziek- en zangvoorstelling bijwonen, onder de titel '*In het licht van de nacht*'. Zij was ingericht door het koor H.-Familie.

5190- Op 19 maart nam Marc Desmet afscheid als directeur van de Sint-Jozefskliniek, na 20 jaar. Hij werd opgevolgd door Roger Duyck, die er voordien administratief en financieel directeur was.

5191- Op 21 maart organiseerden het Decanaat en de Sint-Michielsbeweging het derde vastenforum. Het geheel kreeg de titel '*O Lord! Getuigen van Geloof*'. Het was een samenspel van koorzang van het koor Lamidore uit Torhout, muziek, en monologen van zes vrouwen. Bart Cafmeyer had de algemene leiding.

5192- Het goederenvervoer op het kanaal Roeselare-Leie is indrukwekkend. In 2008 werd meer dan 3,5 miljoen ton vervoerd, door 9537 schepen. 26 bedrijven, de meeste van Izegem en Roeselare, hebben een directe aansluiting.

5193- Op 28 maart (en verder in de maanden maart en april) speelden de Overwinders in Eendrachtigheydt de première van '*De Caraïbische Zee*'. Vier mensen werden in de bloemetjes gezet voor hun opmerkelijke carrière (minstens 25 jaar lid): Greet Soenen, Rika Declerck, Rik Popelier en Jan Hoet.

5194- Op 28 maart ruimden 78 vrijwilligers in Kachtem alle zwerfvuil op. Vóór hen ruimden leerlingen van de Sint-Vincentiusschool en twee ploegen van de stad reeds op.

Ereburgemeesters Willy Verledens en André Bourgeois werden met hun respectievelijke echtgenote op het stadhuis ontvangen.

In 2009 werd het zwerfvuil in Kachtem aangepakt.

5195- In de bibliotheek mochten in april Rose Laconte en Didier Gesqueire, van de werkgroep beeldende kunst, hun werk exposeren. In mei exposeerde Annelies Dorme haar acrylwerken op doek. In juni was het de beurt aan Johny Verfaillie, met tekeningen en aquarels en Cristel Casteleyn, met keramiek.

5196- Op 1 april vierden Jozef Verstraete en Gabriëlle Rosselle hun briljanten huwelijksjubileum: 65 jaar getrouwd. Ze woonden vroeger in de Slabbaardstraat Noord, in café De Vrede. Nu verblijven ze in de Plataan.

5197- Etiz, het gemeentebedrijf dat instaat voor ons elektriciteitsnet, heeft in 2008 600.000 euro winst gemaakt, waarvan

er 250.000 naar de stadskas gaat. Een mooi bedrag voor de stadskas, maar wel veel minder dan in de tijd vóór de liberalisering van het elektriciteitsnet. Het was ooit 3,7 miljoen euro!

5198- De bibliotheek kreeg een 100-tal boeken op cd-rom ter beschikking voor slechtzienden. Met het zgn. Daisysysteem kan men boeken digitaal doorbladeren, op eigen tempo afspelen enz. Het systeem vervangt de brailleboeken niet.

5199- Het 5e Promsconcert van de Koninklijke Harmonie van de Congregatie hield op 18 april in expo Roeselare het publiek gedurende drie uren in de ban. Het koor Vox Musica uit Roeselare, presentator Steph Goossens, zangers Bart Herman, Marijn Devalck, Born Crain en Johny Logan maakten mee het succes mogelijk.

5200- De Landelijke Ruiterijvereniging Sint-Tillo, gehuisvest in het domein Ruytershove in de Manegemstraat, vierde haar zestigjarig bestaan, de ponywerking haar dertigjarig bestaan. Waar ze vroeger een initiatief voor boerenzonen was, is ze in de loop der jaren geëvolueerd naar een open, moderne en bloeiende vereniging.

5201- De Mina-raad organiseerde op 21 maart voor de zevende keer een 'kippenproject'. Behalve 3 gewone kippen voor 10 euro was het deze keer mogelijk 2, 3 of 4 Izegemse koekoeken te kopen tegen 10 euro/stuk.

5202- Op 24 en 25 april speelden de jongeren van Studio Mandelgalm drie eenakters, in de zaal van het Oud Gemeentehuis in Emelgem.

5203- Op 24, 25 en 26 april was het voor het vijfde jaar '*Kachtemfeest*'. Izegem zingt, seniorennamiddag en jongerenavond, en een schlageravond met Frank Galan, Bart Kaëll en Eddy Wally stonden op het programma.

5204- Van 25 april tot 19 december kon men in het Nationaal Borstelmuseum de tentoonstelling '*De muren spreken*' bezoeken. Naast een kleine tentoonstelling, foto's en filmbeelden waren er vooral de geluidsfragmenten met getuigenissen van een 50-tal (oude) schoen- en borstelmakers, die vertelden over hun werk in de tweede helft van de 20ste eeuw.

5205- Op 26 april trad het Heilig-Hartkoor op met een mengeling van religieuze en profane liederen, met tussenin orgelwerk en poëzie.

5206- Op 26 april deed Izegem mee aan de Erfgoeddag, dit jaar in het teken van '*Vriendschap*'. Deelnemers waren: drukkerijmuseum Strobbe, Luc Devlieger met een tentoonstelling rond duivensport, en het Schoeisel- en Borstelmuseum met '*De muren spreken*'. Op het Bad Zwischenahnplein was er vinkenzetting en in zaal Iso was er een fancy fair met allerlei kermisattracties.

5207- Marcel Declercq en Georgette Bruyneel vierden hun diamanten huwelijksjubileum. Zij wonen in de Heibrugstraat 13. Beiden werkten vroeger in de schoennijverheid: Marcel was patroonmaker en Georgette thuisstikster.

5208- Op de Vlaamse kampioenschappen discodansen in Kalmthout behaalden de jongens en de meisjes van het Life Danscenter goud met drie formaties, o.l.v. Davy Desloovere. Ook in de bijgaande solo's en duo's wonnen ze titels.

5209- Op 1 mei organiseerde de Izegemse Dansacademie voor de derde maal twee dansspektakels in De Spil, onder de titel '*Dance Imagination*'. Alle 400 leerlingen traden op.

5210- Op 1 mei vierde Het Pandje zijn 25ste verjaardag. In deze 25 jaar groeide Het Pandje van 20 naar 102 kamers door de recente nieuwbouw van 28 woongelegenheden en 10 serviceflats op de eerste verdieping. Op de tweede verdieping van het nieuwe gebouw hebben de Paters Redemptoristen op rust twaalf studio's en een mini-klooster.

5211- In de Sint-Jozefskliniek en in verschillende andere locaties hingen gedurende de hele maand mei kunstwerken van leerlingen uit alle jaren van de Izegemse Kunstacademie. Het thema was '*De Smaak*'. De tentoonstelling viel gedeeltelijk samen met de Week van de Amateurkunstenaar. In een zoektocht die er aan verbonden was behaalden 11 deelnemers al de punten.

Nieuwbouw van het Pandje.

Kroegentocht editie 2009 kende andermaal een groot succes.

5212- Op 1 en 2 mei speelde Pat Paniek, een toneelgroep voor mensen die nog nooit op de planken hadden gestaan, het stuk '*Opzij, opzij, opzij*'. Het vond plaats in het oud gemeentehuis van Emelgem, tekst en regie waren van Mariejo Raes.

5213- Op 3 mei behaalde Niels Hoet zilver in het Belgisch Kampioenschap 400 m horden voor studenten. Hij was al provinciaal kampioen.

5214- Op 8 mei ging de 20ste Pekkerskroegentocht door in Izegem. 14 muziekgroepen zorgden in 14 cafés voor sfeer en ambiance. Er waren 1250 bezoekers.

5215- Bijna 850 leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs namen deel aan een militair parcours dat opgesteld stond bij de brandweerkazerne. Er waren een klimtoren, death-ride, hindernisparcours enz. De organisatie was in handen van de kazerne van Ieper en de Izegemse sportverenigingen. Er was ook samenwerking met het Schoeiselmuseum, waar een tentoonstelling liep rond '*Militairen in het Museum*', met prijsvragen waar een interessante beloning aan verbonden was.

5216- Op 8 mei trokken 20 bedevaarders, gesteund door zes begeleiders, nog eens op bedevaart naar Halle. Het was de 25ste georganiseerde voettocht. Voor Gino David was het de 18de keer dat hij de 89,5 km aflegde.

5217- Op twee verlaten en vervuilde bedrijfsterreinen aan de Zuidkaai komt een wooncomplex. De Vlaamse regering keurde de bodemsanering goed. De graansilo en de brandstoffeninstallaties werden gesloopt.

5218- In het Belgisch Kampioenschap Duatlon in Ruddervoorde werd Ine Couckuyt (14 jaar) Belgisch Kampioene bij de B-jeugd dames, Sien Roose werd tweede. Bij de A-jeugd dames eindigde Elodie Lagae tweede, Delphine Couckuyt vierde. Bij de juniores werd Lien Beelprez vijfde.

5219- Op 16 mei werden in de bibliotheek de leesdiploma's uitgereikt aan 21 jonge lezers die in opdracht van de kinder- en jeugdjury Vlaanderen gedurende het seizoen 2008-2009 tien boeken lazen, bespraken en beoordeelden. Als beste boeken werden er genoemd: *Watson* van Martha Heesen (8-10 jaar), *Wiet Waterlanders I* van Marc Tijsmans (10-12 jaar), *Hij of ik* van Bettie Elias (12-14 jaar) en De boekendief van Marcus Zusah (+ 14 jaar).

5220- Op 17 mei ging de 35e editie van Izegem Fietst door. Niettegenstaande de hevige regen waren er 452 deelnemers.

5221- Op 18 mei overleed André Van de Linden, beter bekend als Pater Frank, in Herentals. Hij leefde gedurende een halve eeuw als kapucijn in het Izegemse klooster, gaf godsdienstles in de gemeenschapsschool Bellevue en was vooral

bekend als aalmoezenier van de Izegemse scouts.

5222- In het Belgisch Kampioenschap behaalde het Life Dancecenter 11 maal goud, 7 maal zilver en 9 maal brons.

5223- Op 24 mei ging de 24ste Patersmarkt door. Op 1,7 km waren 300 standjes opgesteld. Er was stralende zon en veel volk.

5224- Op 29, 30 en 31 mei speelde de toneelvereniging Mandelgalm het stuk '*De Meiden*' van Jean Genet. Steven Duyck was de regisseur.

5225- Voor de 25ste keer organiseerden de Lions Club van Izegem en die van Fosses Basse Sambre een wedstrijd tweede landstaal. De winnaars waren: algemeen laureaat Tom Vanneste van het Sint-Jozefscollege, Sarah Deforche en Marlies Vandemaele van het Instituut de Pélichy en Jonas Callewaert van het VTI.

5226- Gedurende het Pinksterweekend en het weekend daarop exposeerden zes kunstenaars in De Loodse: Sandra Vens, Heidi Huysentruyt, Anton, Arlot, Jan Tyberghien en Kristien Windels. Intussen zorgde PhonicAEsthetic voor de muziek.

5227- In het kader van Rerum Novarum organiseerde het ACW op 20 mei een concert van de Koninklijke Harmonie Leo XIII, in samenwerking met de zanger Freddy Beirset, het jeugdensemble en -koor van de H.-Familie en Bjorn Verschoore, onder de titel '*Souvenirs de France*'. Op Ons Heer Hemelvaart namen 375 mensen deel aan de 'sneukelroute'.

5228- Op 31 mei organiseerde de Vlaamse Vaste Plantenvereniging voor de 10de keer de 'Tuin- en Sfeerbeurs' in Wallemote. Behalve allerlei info-, demonstratie- en koopstandjes waren er natuurwandelingen en demonstraties. Er kwamen 5000 bezoekers.

5229- De American-Footballploeg met Izegemse roots, nu West-Vlaanderen Tribes, werd op 31 mei voor de zesde keer, en voor de vierde keer op rij, Belgisch kampioen. Bovendien wonnen zij later ook de Atlantic Cup.

5230- Bij de verkiezingen voor het Vlaamse Parlement op 7 juni is slechts één Izegemnaar rechtstreeks verkozen, nl. Geert Bourgeois (NV-A). Ook een halve Izegemnaar, nl. Ulla Werbrouck (LDD), werd rechtstreeks verkozen. Izegemnaar Stefaan Sintobin werd via opvolging Vlaams parlementslid.

5231- Alpro, het gekende merk van de soyaproducten van Vandemoortele, werd verkocht aan het Amerikaanse Dean Foods voor 325 miljoen euro.

De jaarlijkse batjes trokken opnieuw duizenden kijklustigen en kopers.

5232- De ontknoping van de telenovelle op VTM *Louiselouis* herinnert er ons aan dat de hoofdauteur, Stefaan Werbrouck, zoon van Lucien Werbrouck, een Izegemnaar is, ook al woont hij nu in Oostrozebeke. Hij was voordien ook al een belangrijk medeauteur van de reeksen *Wittekerke* en *Zone Stad.*

5233- Op 19, 20 en 21 juni waren er traditioneel batjes in Izegem. 500 standhouders, waaronder mensen uit de partnersteden Bad-Zwischenahn en Hotton, lokten over de 100.000 bezoekers. De schoentjesworp en tal van attracties maakten een bezoek gezelliger.

5234- Op 15, 22 en 29 juni waren er beiaardconcerten van op de Sint-Tillotoren. Koen Cosaert nam er twee

en uiteindelijk zelfs drie van de vijf voor zijn rekening nemen.

5235- Van 22 juni tot 2 juli was er weer *Kachtemommegang*. De religieuze inslag bleek uit vijf missen, vespers en talrijke kinderzegeningen met de relikwie van Sint-Jan. Er werden Sint-Janstrossen gemaakt en veel Kachtemse verenigingen leverden hun bijdrage.

5236- Op 27 juni organiseerde IVAC opnieuw de *Kastelenloop*. Het hele gezin kon deelnemen, maar de halve marathon, gewonnen door Nico Serroen, bleef de hoofdbrok.

Ook op 27 juni organiseerde Flac de provinciale atletiekkampioenschappen voor de jeugd. Er waren 48 verschillende nummers.

5237- Op 29 juni overleed de Kachtemnaar Eugeen Declercq. Beroepshalve was hij destijds werkzaam in de schoenenbranche, maar hij was zeer verdienstelijk in de fanfare Vrede en Eendracht, in de Brugske Ghesellen en in allerlei andere verenigingen. In 1998 had hij de cultuurtrofee van Stad Izegem gekregen.

5238- De kunstenaar van de maand juli in de bibliotheek was Vera Lecluyse. In augustus mocht Eva Withoek haar hangend keramiekwerk tentoonstellen.

5239- Op 2 juli werden de prijzen uitgereikt voor de 7de campagne van *Met Belgerinkel naar de Winkel*. Er waren 3990 ingevulde kaarten. De eerste prijs, een fiets, ging naar André De Klée uit de Vijfwegenstraat.

5240- Van 2 tot 7 juli had het Wereldfolklorefestival plaats. Er waren groepen uit Izegem, Bolivia, Ierland, Turkije, Zuid-Afrika, Moldavië en Spaans Baskenland. Voor en na de voorstellingen in een reuzegrote tent naast zaal Iso was er folkloremarkt, waar de vreemde groepen hun souvenirs verkochten. In zaal Iso werd er ook elke avond verbroederd.

5241- Het openluchtzwembad had in de warme julidagen heel veel succes. Dagelijks kwamen er meer dan 2000 bezoekers.

5242- 11 juli werd in Izegem goed gevierd. Naast volkse manifestaties voor jong en oud was er een voordracht van Pieter Vandermoere en 's avonds veel muziek, o.m. met de '*Meisjes*'.

5243- Op 18 juli behaalden de Koninklijke Stadfanfaren in Kerkrade de Gouden Medaille, met 89,25%, op het Wereld Muziek Concours. Zij kregen daarbij ook nog de 'Vriendenprijs'.

5244- Op 18 juli organiseerden de Krekelshotters hun jaarlijkse *Spel zonder Grenzen* in Wallemote. 52 ploegen streden voor de overwinning of ... voor de fun.

5245- Op zondag 19 juli kwam 1000 Zonnen naar Izegem. Naast culinair genot en animatie voor jong en minder jong werd er muzikaal afgesloten met een optreden van *The Extendables* met Sofie Van Mol.

5246- Op de site van de vroegere Aurora opende reeds op 24 juli de eerste winkel van het *Frunpark*. Alle waarnemers waren verrast over de uitgestrektheid van de site en de snelheid van de uitvoering van de werken.

5247- In het lang weekend van 24-27 juli was het voor de 122ste keer *Bosmolenommegang*. Zoals elk jaar zorgde het bestuur voor veelzijdige sportieve en muzikale activiteiten, voor de kinderen en voor de

Wereldfolklorefestival editie 2009.

Het nieuwe commerciële centrum Frunpark in de Krekelmotestraat.

volwassenen. Er waren ook een stratenloop en drie wielerkoersen.

5248- Valentine Strobbe vierde op 4 augustus haar 107ste verjaardag. Daarmee was ze de oudste inwoner van Izegem ooit. Ze werd in de Plataan officieel gevierd. Zij was de weduwe van Camiel Kerckhof en vroeger werkte ze in een weverij. Tot na haar 100ste woonde ze alleen in de Wezestraat. Anderhalve maand later, op 19 september, is ze dan toch overleden.

5249- Elke vrijdag van augustus was er, en reeds voor de derde keer, *Ip de Zulle*, dit jaar op het Cyriel Tangheplein. Veel hippe muziek, zelfs met Eva Deroovere, en ook een film moesten de vakantievrijdagavonden opvrolijken.

5250- Op 10 augustus vierde Yvonne Dusselier haar 100ste verjaardag in het Sint-Vincentiusrusthuis. Zij was de weduwe van Jerome Vanbecelaere en hield voeger een textielwinkel in de Meulebeeksestraat.

5251- De provincie organiseerde een selectie van de 12 beste amateurkoren, die moet leiden tot de finale in 2010. Het Emelgemse mannenkoor De Kerels werd geselecteerd.

5252- Langs de E 403, aan de Klare Gracht, verrezen twee nieuwe windmolens van 98 m hoog. Op 13 augustus werden aan de eerste molen wieken geplaatst en kort daarna ook aan de tweede. Beide molens zullen voldoende elektriciteit produceren voor 2.431 gezinnen.

De windmolens langsheen de E 403.

5253- Op 15 augustus organiseerde Emelgem voor de 22ste keer een tweedaagse *Peerommegang* of *Half-Oestfeest*. 15 augustus zelf is een familiedag, met activiteiten en amusement voor alle leeftijden.

5254- Op 15 augustus ging de 19e kwarttriatlon door. Na 1500 m zwemmen volgden 40 km fietsen en 10 km lopen. 335 mannen startten, Axel Zeebroek won, onze Tom Colpaert werd 14de. Er was ook een dameswedstrijd, waarin Katrien Verstuyft won, en een jeugdwedstrijd.

Herdenkingsplechtigheid van de Eerste Wereldoorlog op 16 augustus.

5255- Op 16 augustus had een herdenking plaats van *De Grote Oorlog*. Om 17.30 u was er een kleine optocht, om 18 u een plechtigheid aan de monumenten en om 20.30 u een bloemlezing met teksten en liederen, met o.m. Wim Chielens. René Verreth was de bezieler van *De Groote Tocht*, die trouwens in verschillende steden plaats vond.

5256- De Izegemnaar Bernard Sintobin is in Turkije verkozen tot internationale penningmeester van Amnesty International. Hij woont wel sinds 1993 in Keerbergen.

5257- Op 27 augustus werd de kledingwinkel Close Up, van Katja Retsin, op de Grote Markt geopend onder veel belangstelling. Eveneens op 27 augustus opende het Frunpark officieel, op de vroegere site van de meubelfabriek Aurora. Eerste minister Van Rompuy en gouverneur Breyne waren er bij. Er zijn 20 winkels en een grote parking.

5258- Op 27 augustus waren Rogier Porteman en Maria Steelant 60 jaar getrouwd. Rogier was een uitstekend schoenmaker en een zeer gewaardeerd medewerker in het schoeiselmuseum, Maria was vroeger schoenstikster. Zij woonden tot september 2008 in de Krekelstraat 69, maar verblijven nu in het rustoord te Kachtem.

5259- De politiezone RIHO haalde een nationale primeur. Vanaf einde augustus nam de politie haar vaststellingen op met een BlackBerry in plaats van ze op te schrijven in haar boekje.

5260- Van 1 tot 30 september stelde Dirk Vanbelle zijn portretstudies tentoon in de bibliotheek. In oktober waren Liliane Madou en Johan Ghesquiere aan de beurt.

5261- Op 2 september overleed Daniël Deprez, op 76-jarige leeftijd. Hij was bekend als voetballer bij FC Izegem, Eendracht Aalst, SV Waregem, enz.

5262- Van 4 tot 13 september was er kermis in Izegem. De hoogtepunten waren de seniorendag op dinsdag, waar de volksspelen en de orkestjes de senioren konden bekoren, en waar ook tal van kleuterklasjes profiteerden van een ballonwedstrijd en van goedkopere ritten op de kermismolens. Verder ook Izegem Koers op donderdag, waar de Litouwer Aidis Kruopis de snelste was van de 268 deelnemers. De kermis werd op koekezondag weer besloten met een vuurwerk bij het kanaal.

5263- Het Izegemse bedrijf Televic zal in Kenia honderden scholen uitrusten met interactieve leersystemen. Verder leverde het al communicatiesystemen voor trein en tram in China en India. Er is nog meer, het blijkt dat zelfs 80% van de Belgische ziekenhuizen zijn technologie gebruiken.

5264- Op 5 september organiseerde IVAC voor de 24ste keer *Dwars door Izegem*, een duurloop van 30 km. Er waren 66 deelnemers, Lorenzo Coopman won, Izegemnaar Filip Colpaert werd 7de.

5265- Eli Carette en Madeleine Christiaens vierden hun diamanten jubileum. Eli was vroeger mecanicien en Madeleine werkte in de borstel- en schoennijverheid.

5266- Bij de wakeboarders won Michael Callebert de Belgische titel bij de Open Men in Beernem. Op 12 september organiseerde de Izegemse watersportvereniging de finale van de Lowlandstour op het kanaal.

5267- Op 12 september huldigde Izegem zijn ploegkampioenen. 16 ploegen uit onze stad, waaronder 6 jeugdploegen, werden in het afgelopen seizoen regionaal, provinciaal, Vlaams of Belgisch kampioen. Vooral dans, gym, atletiek en balsporten hadden succes.

5268- Open Monumentendag, 13 september, stond in het teken van '*zorg*'. Zowel in de beide musea, in Wallemote en op het kerkhof was er veel belangstelling.

5269- Het stadsbestuur wil zich inspannen om minder energie te gebruiken, o.m. met de openbare verlichting. Men streeft naar 40% besparing. Er werd geëxperimenteerd met een intelligent systeem dat vanaf een bepaald uur de straatlichten dimt.

5270- Op 18, 19 en 20 september was Izegem voor de 47ste keer heel en al in de ban van de muziek, Op vrijdagavond was er een galaconcert met de Poolse Grenswacht en de Londense Grenadier Guards. Zaterdagvond was er een schitterende taptoe, met beide voorgenoemde korpsen, aangevuld met korpsen uit Schiedam, het Gildemuziek van Roeselare en het Trompetterkorps van de Gidsen. Zondag was er de Internationale *Muziek- en Marchingwedstrijd*, die gewonnen werd door de Koninklijke Fanfare Sint-Cecilia uit Lichtervelde, vóór de Ridderjanszonen uit Dadizele en Vrede en Eendracht uit Kachtem. Er waren 7000 bezoekers.

5271- Op 19 september ging in het Schoeiselmuseum een kunsttentoonstelling van start. Diane Van Durmen toonde er schoenen in keramiek en porselein, Bart Persoons schoenen waarop de eigen tenen geschilderd werden. De tentoonstelling liep tot 19 december.

5272- Van 19 september tot 4 oktober ging de kunsttentoonstelling *Kunst op en rond het water* voor de 17de keer door, met deze keer acht internationale kunstenaars. Johan Herman is initiatiefnemer en gastheer.

5273- Op 20 september vierde de Vriendenkring van de Politie RIHO haar 40ste verjaardag (jaren Roeselare inbegrepen) met een moordspel, dat opgevoerd werd in en rond Wallemote-Wolvenhof.

5274- Op 27 september had Izegem zijn *30ste Wandeltocht en Massaloop*. Op het programma stonden een teamsurvival van 10 km, een loop voor basisscholen, een wandeling met boekenrally, een sneukeltocht en een massaloop van 5,4 of 10 km.

5275- In Izegem zijn tal van nieuwe woonwijken gepland, op sommige sites zijn de werken reeds aan de gang. In totaal gaat het om zowat 1000 woningen. Tussen Mol en Bosmolens zijn 350 woningen voorzien. Maar ook aan 't Blauw Kapelleke, in de Hondekensmolenstraat, op de site Callens en op vier plaatsen in Emelgem zal volop gebouwd worden.

5276- Leon Devos en Simone Rotty vierden hun diamanten huwelijksjubileum. Leon werkte bij Vandemoortele, Simone werkte in de meubel-, hout- en tapijtindustrie. Zij wonen in de Kardinaal Cardijnlaan 10.

Kunsttentoonstelling van Van Durmen en Persoons in het schoeiselmuseum.

5277- Op 7 oktober had Izegem te lijden onder hevige stortbuien. In het VTI was het pompen of verzuipen; een vijftiental personeelsleden en personeel waren er gelukkig vlug bij om de schade te beperken en op te ruimen. Ook in de Bellevuestraat en de Ommegangstraat waren problemen.

5278- Op 11 oktober hield Izegem zijn autoloze zondag. De culinaire wandelingen, de huifkar en de milieuboot kenden succes, maar na 16 uur hield het slechte weer velen thuis. Door het samenvallen met de Week van de Jeugd was de Korenmarkt jong gekleurd. De Stedelijke Jeugdraad vierde trouwens zijn 40ste verjaardag.

Wateroverlast in het VTI.

5279- Door het inzamelen van taxussnoeisel kon IVIO bijna 4000 euro schenken aan het kinderkankerfonds.

5280- In de stedelijke wedstrijd *Sportiefste Vereniging* eindigde IVAC nipt eerste, vóór IKZ (Krekelzwemmers) en Gym Izegem. Voor IVAC is het al de vierde titel.

5281- Op 16 oktober overleed Dr. Nico Proesmans op 74-jarige leeftijd. Hij was de eerste gynaecoloog van het Sint-Jozefsziekenhuis. Hij woonde laatst in Brugge.

5282- Op 9, 10 en 11 oktober organiseerde Curieus Izegem *Kiezen voor Kunst* in Eperon d' Or. Beeldende kunstenaars konden er exposeren en meedingen voor een selectie in de eindtentoonstelling in Brugge.

5283- Op 16, 17 en 18 oktober ging de zevende editie door van *Buren bij de Kunstenaars*. Niet minder dan 25 Izegemse kunstenaars of kunstateliers zetten hun deuren open.

5284- Op 21 oktober overleed Gaston Pauwels op 95-jarige leeftijd. Hij was destijds vooral gekend als schoolhoofd van de jongensschool van het Heilig Hart, maar woonde al zes jaar in een RVT in Leuven.

5285- Op 23 oktober werden de prijzen voor de *Bebloemingswedstrijd Kachtem* uitgereikt. Romain Huysentruyt, Guido Allewaert, Paul Vandeginste, Freddy Vandenbulcke en Jaak Soetaert wonnen een prijs in hun categorie.

5286- Ook in Izegem werden de prijzen voor de Bebloemingswedstrijd uitgereikt. Gino Vanallemeers, Geert Vandewaeter, Dirk Vandewalle, Eric Noyez, Bernard Depoorter, Wilfried Folens, Franky Fertin, Linda Remmerie, familie Frumon-Engels, familie Demuyttenaere, Jozef Desimpel en Marc Vinckier wonnen een prijs in hun categorie.

5287- Op 24 oktober kreeg de begrafenisondernemer Peter Depoorter voor de derde keer een award op de jaarlijkse uitreiking van de International Funeral Awards in Aarschot. Dit jaar werd zijn website geprezen.

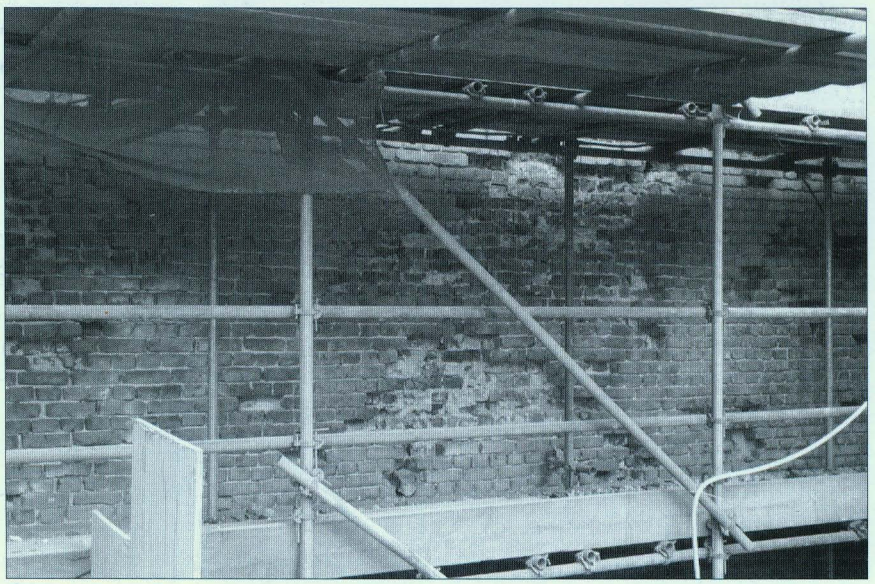

Bij de restauratie van de Sint-Tillokerk werden er meer bakstenen dan voorzien vervangen.

5288- Na bijna twee jaar verdwenen grotendeels de stellingen rond de Sint-Tillokerk. Er werden vele duizenden bakstenen méér vervangen dan voorzien was (de kwaliteit van de stenen bleek niet-homogeen), de toren en de westgevel werden opnieuw gevoegd, twee dakkapellen werden vervangen en twee andere gerestaureerd, duivennetten werden geplaatst vóór de galmgaten, de uurwerkplaat werd gerestaureerd en twee zware kruisen werden teruggeplaatst. Ondertussen werd vastgesteld dat heel wat brandvensters beschadigd werden door vandalisme.

Voor de maanden november en december 2009 verwijzen we naar een later nummer van Ten Mandere.

DE WATERPUT OP DE GROTE MARKT VAN IZEGEM

Bertrand Nolf

Groot nieuws was het toen de gemeenteraad van onze stad een bestuursovereenkomst had bereikt om de markt opnieuw aan te leggen. Wij lazen het graag, de schepen van openbare werken sprak van een historische beslissing en van nog nooit eerder geziene werkzaamheden in de geschiedenis van de stad.[1]

Voor iedere belangstellende zijn deze werkzaamheden de uitgelezen kans om te pleiten voor een aangepast archeologisch onderzoek van onze markt. Iedere historicus is het er over eens dat de marktplaats aan de bakermat ligt van het dorp. Een rechthoekige of vierkante vorm van een marktplaats zoals dit het geval is in Izegem verwijst naar een Gallo–Romeinse oorsprong. Een opvallende planmatigheid en zin voor orde en regelmaat is een kenmerk van Romeinse invloed. De aansluiting met het huidige stratenplan (in eerste instantie de Markstraat en vermoedelijk later de Nieuwstraat met de reeds bestaande weg van Ingelmunster naar Rumbeke) is daar een typisch voorbeeld van. De eerste bewoners van onze dorpsgemeenschap waren wel geen Romeinen, maar werden door deze machthebbers beïnvloed en geromaniseerd waardoor ze de Romeinse levenswijze hebben overgenomen.[2] Bij een nederzetting hoorde natuurlijk ook een waterput die in de primaire behoeften van de bevolking moest voorzien. Voldoende drinkbaar water voor de familieclan en zijn veestapel was een eerste vereiste om te slagen in een duurzaam verblijf van de bewonerskern.

Grote Markt 2009. (foto Bertrand Nolf)

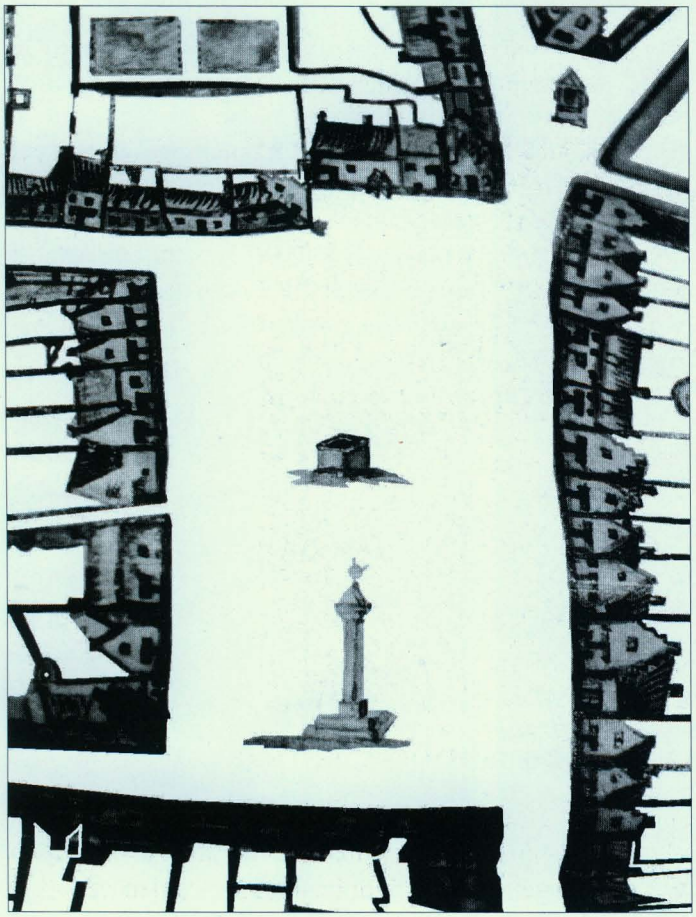

François De Bal, 21 oktober 1746, Legger 'Prochie ende Prinsdomme van Iseghem'. (Bewerking Bertrand Nolf)

De waterput op de Grote Markt, of het directe spoor ervan, is nog steeds aanwezig en tot dusver het enige en oudste relict van ons Izegems bodemarchief. Tot op het einde van de 18de eeuw was deze waterput nog in gebruik en kwam hij voor op enkele plannen en kaarten. Bovengronds had hij een niet afgesloten vierkante vorm in steen. Wanneer deze uiteindelijk werd dichtgemaakt of om welke reden hij buiten gebruik werd gesteld, is onbekend. Misschien bracht hij onvoldoende water op of was het water te brak geworden. Met de dorpsuitbreiding werden later nog op diverse plaatsen openbare waterputten aangeboord. Helaas zijn er nooit kansen geweest deze te bestuderen of in een project op te nemen. Gelijkwaardige studies in andere gemeenten leren ons echter meer dan men zou vermoeden. Een waterput levert meestal een aantal bodemvondsten op die een richting aangeven over het ontstaan van de gemeente. De studie ervan zou een belangrijke nieuwe bijdrage kunnen leveren. Geschreven bronnen zijn niet

RAM Oudenburg2009. (foto Bertrand Nolf)

terug te vinden, andere aanwijsbare sporen van onze vroegste bewoners kunnen alleen gevonden worden door toedoen van archeologisch onderzoek.

In het verleden kende onze deelgemeente Emelgem reeds enkele spectaculaire vondsten. Een rijke verzameling archeologisch materiaal berust in een Brugs museum dat de gevonden verzameling van Gillès de Pélichy beheert.[3] Het belang van de archeologie voor onze samenleving is in deze omstandigheden van onschatbare waarde. Als studiemateriaal van de geschiedenis staat dit veldwerk hoog aangeschreven. Als wetenschap is deze de enige schakel om de ontstaanstheorie van de gemeente te reconstrueren. Door prospectie, een noodopgraving of een systematisch opgravingcampagne zou in samenwerking met een erkend archeologisch instituut een uitzonderlijk onderzoek kunnen plaatsgrijpen en de behoefte van de belangstellende Izegemnaar invullen. Met de woorden van Vergilius[4] zou hij kunnen besluiten: *'Felix qui potuit rerum cognoscere causas', 'Gelukkig is hij die in staat was de oorzaken der dingen te leren kennen'.*

Eindnoten

[1]Dagblad: *De Standaard*, mty, woensdag 2 september 2009.
[2]M. NUIJTTENS, *Romeinse munt gevonden*, in *Ten Mandere* nr. 4 2/1, 1961, p. 11.
[3]A. MATTHYS, *De middeleeuwse verzamelingen van het Gruuthusemuseum (Brugge). Merovingische voorwerpen. Middeleeuws aardewerk. Oudheidkundige repertoria; Reeks B: de verzamelingen*, Brussel, 1975, deel X.
[4]Vergilius, Romeins dichter, Georgica, II, 490.

RESULTATEN VAN ONZE ENQUÊTE

Jacques Viaene

Op een insteekblad in het vorige Ten Mandere-nummer boden wij onze leden de kans zich uit te spreken over de werking van onze heemkundige kring. We waren aangenaam verrast over de respons die we ontvingen. Er kwamen in totaal 40 reacties binnen, 23 via de website en 17 per brief. Een kleine 10% van onze leden vond het nuttig ons een aantal interessante vaststellingen of suggesties door te spelen. Bedankt daarvoor! In de toekomst zullen we met uw haalbare voorstellen rekening houden.
De hoofdtoon van de reacties klonk zeer positief, zowel over ons tijdschrift als over ons documentatiecentrum.
Minder tevreden was een aantal mensen over onze bekendheid bij de Izegemse bevolking en over onze profilering naar de buitenwereld. Het bestuur kan zich gemakkelijk aansluiten bij die laatste vaststellingen en is vast van plan daaraan te werken. In dat verband kunnen we u alleen maar aanraden geregeld onze website te bekijken en ook het nieuws te volgen op de website van Het Nieuwsblad, onder de rubriek *Izegemse verenigingen*.

We zetten een aantal bevindingen, voorstellen en engagementen op een rijtje:
* De meerderheid van de lezers vraagt een afwisseling van themanummers en nummers met gevarieerde onderwerpen. Dat blijft ook de optie van ons bestuur.
* Alle voorgestelde onderwerpen worden gewenst; historische gebeurtenissen krijgen wel een lichte voorkeur. Ook de bespreking van bekende Izegemse bedrijven en ons bouwkundig erfgoed krijgen uw aandacht.
* Onze jaarlijkse tentoonstelling wordt sterk geapprecieerd: vooral de inleidende voorstelling kan op heel wat belangstelling rekenen. Wij hebben echter wel geen duidelijk zicht op de omvang van het bezoek tijdens de volle maand waarop de tentoonstelling toegankelijk is.
* We zullen voor de heemkundige kring meer aandacht in de plaatselijke pers proberen op te eisen om onze werking beter bekend te maken bij het bredere publiek.
* We zullen graag ingaan op de uitdrukkelijke vraag naar een *opendeurdag* in ons documentatiecentrum. U krijgt in de loop van volgend werkjaar zeker een uitnodiging!

Wij beseffen dat we met de beperkte groep medewerkers voor een enorme opdracht staan. Gelukkig kunnen we rekenen op de medewerking van een enthousiaste groep senioren om ons archief te ordenen en aan te vullen.
Een van de leden besluit met de veelzeggende woorden *"Ge zijt goed bezig"*, waarmee we uiteraard zeer gelukkig zijn maar ondertussen ook al uitkijken naar nieuwe ideeën en mensen die onze werking kunnen optimaliseren.

Reacties blijven welkom!

Vanbeckevoort, Jaak, Meensestraat 133
Vancalbergh, Jenny, Esdoornstraat 42
Van Der Haegen, Filip, Dam 38
Vandewalle, Jos, Rozenlaan 70
Vanden Avenne, Zeno, Populierenstraat 3
Vanden Bogaerde, Philippe, Kokelarestraat 81
Vandenbroucke, Guido, Leenstraat 135
Vandenbussche, Lieve, Nieuwstraat 9
Vandeputte, Didier, Nederweg 14/7
Vandeputte, Genoveva, Gentsestraat 84
Vanderheeren-Anseeuw, Lucien, Zevekotestraat 15
Vandorpe-Dedeede, Roeselaarsestraat 457
Vanderhelst-Deprez, Guido, Prinsdomlaan 30
Vandevoorde-Desmet, Wilfried, Korenmarkt 11/3
Vandommele, Koenraad, Voetbalstraat 8
Vandommele, Kris, Mgr. Bouckaertstraat 1
Vandromme, Philippe, Dam 25
Vanfleteren, Jean-Paul, Kachtemsestraat 45
Vanhaverbeke, houthandel, Ambachtenstraat 22
Vanlerberghe, José, Hogestraat 41
Vanlerberghe, Myriam, Blekerijstraat 3
Vanneste, André, E.H., Emelgemseplein 3
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Velghe, Joris, Kortrijksestraat 42
Verbeke, Chris, Kruisstraat 18
Verbeke, Jan, Heilig-Hartstraat 9
Verduyn, Gaby, Wallemotestraat 65
Verhaeghe, Frits, Wijngaardstraat 11/1
Verhaeghe, Mia, Roeselaarsestraat 382
Verhaeghe-Vanderheeren, Luc, Oekensestraat 29
Verhelst, Frans, Ardooisestraat 84
Verhelst, Gezusters, Hogestraat 14
Verledens, Willy, Peter Benoitstraat 41
Vermeersch, Geert, Kachtemsestraat 61
Verstraete, Jacques, Guido Gezellestraat 9
Werbrouck-Houthoofd, Jean-Paul, Bellevuestraat 73
Willem, Francky, Katteboomstraat 9
Wybo, Monique, Kokelaarsestraat 107
Wylein, Freddy, Elf-Julistraat 11
Zusters van Maria, Gentsestraat 31
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47

Buiten Izegem

Decock, Albert, Koebroeksdreef 11, 8020 Oostkamp
Decoene, Jozef, E.H., Blekerijstraat 8, 8800 Roeselare
Defauw-Verhoestraete, Leon, Zwinlaan 7 app. 13, 8300 Knokke-Heist
Demiddele, Hendrik, Keizerstraat 12, 8780 Oostrozebeke
Depoorter-Decoopman, Frans, Van Weelystraat 15, 2678 Ade Lier – Nederland
Descheemaeker, Annemie, Schardouwstraat 17, 8880 Ledegem
Durant, Gerard, Arsenaalstraat 37, 8000 Brugge
Haesevoets, Patrick, Meidoornhof 16, 3290 Diest
Haspeslagh, Stefaan, Brandstraat 104, 9830 Sint-Martens-Latem
Landuyt, Peter, Izegemsestraat 201, 8770 Ingelmunster
Maes, Willy, Dwarsstraat 33, 8531 Bavikhove
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Parmentier, Gerard, Arch. Vanhoornelaan 89, 8560 Wevelgem-Moorsele
Priem, Jacques, Amedé Brackestraat 10/2, 1950 Kraainem
Sintobin, Jozef, Oude Pittemstraat 58, 8700 Tielt
Strynckx-Van Hassel, Jan, Rotsstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vandamme, Annemie, Wildonkenstraat 4, 9800 Deinze
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Vantomme, Erik, Vijverstraat 36, 8800 Roeselare
Verhelst, Eric, Neerhofstraat 11, 8560 Wevelgem
Verhelst-Vanbeveren, Ysselmeersstraat 2, 8850 Ardooie
Verleden, Stijn, Izegemstraat 347, 8501 Heule-Kortrijk
Vermander-Deputter, Geert, Keyersberg 7, 1760 Roosdaal

DRUKKERIJ JAN BOGAERT
8870 IZEGEM - (051) 30.26.59

drukkerij jan bogaert

extra verzorgd drukwerk
in één of meerdere kleuren
voor bedrijf / vereniging / familie

onze-lieve-vrouwestraat 20 • b-8870 izegem
tel. 051 30 26 59
fax 051 31 44 20
e-mail: info@drukkerijbogaert.be
website: www.drukkerijbogaert.be

- Begrafenissen - Crematies - Funerarium
- Ceremoniewagens voor huwelijken
- Ambulancedienst TRI-AC

MARC & STEFAAN
SNOECK

Bellevuestraat 24 - 8870 Izegem • Stationsstraat 38 - 8870 Izegem • Tel. 051 30 09 40
www.snoeck-izegem.be

vanhaverbeke houthandel

Alles voor de woningbouw

- Tuinhout, carports, speeltuigen
- Ruim assortiment aan laminaat, parket, plafond- en wandbekleding

HOUTHANDEL VANHAVERBEKE NV
Ambachtenstraat 22, 8870 Izegem
Tel. 051 30 02 27 - Fax 051 31 50 45
e-mail: offerte@hout-vanhaverbeke.be

HEEMKUNDIGE KRING
TEN MANDERE
IZEGEM

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Vooraan is de globale kaart van de 'Prochie ende Prinsdomme van Iseghem afgedrukt. Ze werd in 1746 opgemaakt door landmeter François De Bal uit Harelbeke en hangt in de gemeenteraadszaal van Izegem. Het is de oudste, meest volledige kaart van onze stad.

Aangesloten bij Heemkunde West-Vlaanderen

STROBBE 2007 Fotografie: Kari Decock - Izegem